

Begroting 2027

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Registratienummer
26.1045318

Datum
18 november 2026

Versie
2.0

Status
Ter besluitvorming CHI

Afdeling
Financiën, Control en Belastingen

Inhoudsopgave

Beleidsbegroting **3**

1. Inleiding **3**

2. Waterveiligheid **12**

3. Voldoende water **19**

4. Gezond water **26**

5. Schoon water **29**

6. Veilige (vaar)wegen **35**

7. Crisisbeheersing **38**

8. Bestuur en Organisatie **41**

9. Thema's Waterplan 2022-2027 **46**

10. Assetmanagement **50**

11. Bedrijfsvoering **53**

12. Openbaarheid **57**

13. Verbonden partijen **58**

14. Waterschapsbelastingen **65**

15. Uiteenzetting financiële positie **71**

Financiële begroting **81**

16. Baten en lasten **81**

17. Investeringen **83**

18. Geprognosticeerde balans **85**

Afkortingen **86**

Uitvoeringsinformatie **88**

Beleidsbegroting

1. Inleiding

1.1 Vooruitblik op hoofdlijnen

De basis voor deze begroting ligt in het Coalitieprogramma 2023-2027, het Waterplan HHNK 2022-2027 en onze Deltavisie. Hierin leest u wat we het komende jaar gaan doen, welke doelen we willen bereiken, hoe we doelmatigheid koppelen aan onze opgaven en welke mogelijkheden dit biedt voor de toekomst. Als waterschap staan we voor grote doelstellingen gericht op het waarborgen van waterveiligheid, voldoende, gezond en schoon water. Ook dragen we bij aan maatschappelijke opgaven. De Toekomstvisie 2050+, het Waterbeheerprogramma 2028-2033 en het nieuwe coalitieprogramma zullen richting gaan geven aan de keuzes die we de komende jaren moeten maken om ons beheergebied veilig, leefbaar en toekomstbestendig te houden.

De begroting vormt een uitwerking van de kaderstellende eerste jaarschijf van het meerjarenperspectief 2027 - 2031 (MJP) en is weergegeven in de vorm van effecten, resultaten, prestaties en bijbehorende mijlpalen.

Grenzen aan maakbaar- en betaalbaarheid
Klimaatverandering, technologische ontwikkelingen, beschikbare ruimte door onder andere woningbouw, veranderende arbeidsmarkt, schaarste aan personeel en grondstoffen, verdere digitalisering en ontwikkelingen in wet- en regelgeving hebben direct invloed op ons werk. Door deze ontwikkelingen gaan we tegen de grenzen van maakbaar- en betaalbaarheid aanlopen. Dit vraagt om door ons te maken keuzes in werkzaamheden en ambities, zowel op de korte als lange termijn. Daarbij stellen we prioriteiten, werken we doelmatig, versterken we onze samenwerking met partners en benutten we kansen voor innovatie. Ook maken we ons weerbaar tegen verstoringen van energievoorziening, cyberdreiging en geopolitieke onzekerheid door onder andere het versterken van de basis van onze crisisbeheersing en informatiebeveiliging. Het blijft essentieel om een balans te vinden tussen maatschappelijke opgaven, beschikbare middelen en betaalbaarheid voor inwoners en bedrijven.

Klimaatverandering en leefomgeving
De gevolgen van klimaatverandering zijn steeds zichtbaarder. Langdurige droogte, piekbuien en een stijgende zeespiegel stellen hogere eisen aan het watersysteem. De beschikbaarheid van zoetwater staat onder druk en de kans op wateroverlast neemt toe. Daarom werken we met gemeenten, provincie, inwoners en bedrijven aan een klimaatbestendige inrichting van ons gebied. Hierbij geven we invulling aan de principes van water en bodem sturend en zetten we in op ruimtelijke adaptatie. Ook de kwaliteit van het oppervlaktewater vraagt blijvende aandacht. We ronden de planperiode van de Kaderrichtlijn Water af en bereiden de maatregelen voor de periode 2028-2033 voor. Daarbij richten we ons niet alleen op inrichting en beheer, maar ook op het terugdringen van onder andere gewasbeschermingsmiddelen en andere probleemstoffen vanaf de bron. Ook versterken we de biodiversiteit. Met het programma Waterveiligheid 2030 en de daarbij horende datagedreven manier van werken brengen we realtime monitoring binnen handbereik, waardoor we sneller kunnen reageren op veranderingen en ingrijpen als dat nodig is. Tegelijk bereiden we met De Grote Verbouwing van de Waterketen de afvalwaterketen voor op nieuwe eisen op het gebied van waterkwaliteit, duurzaamheid en circulariteit. We kiezen voor een programmatische aanpak, zodat investeringen in samenhang worden afgewogen en de uitvoering beheersbaar blijft.

Maatschappelijke effecten

Effect	Samenvatting 2027
Waterveiligheid	• We focussen ons op de zorgplicht voor onze waterkeringen. Door risicogestuurd *assetmanagement* en het ontwikkelen van continu inzicht geven we hier concreet invulling aan. De hercertificering voor NEN-ISO 55001 ondersteunt bij het verder structureren en verbeteren van onze doelmatigheid op onze processen van ons beheer en onderhoud. • Het programma Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam wordt volledig opgeleverd aan beheer. • Vanuit het VBK-3 programma verbeteren we circa 15 kilometer aan regionale keringen. • We brengen de raakvlakken tussen Waterveiligheid 2030, de beoordeling van primaire keringen (LBO-2) en de toetsing van regionale keringen in kaart voor verdere afstemming. Dit draagt bij aan integraal en opdrachtgericht samenwerken. • Ter bevordering van de biodiversiteit wordt het ecologisch maaibeheer op de kansrijke keringen vergroot. • Binnen het programma Waterveiligheid 2030 vertalen we de ontwikkelde (meet)technieken naar een aangescherpt, data-onderbouwd veiligheidsoordeel voor één dijktraject. • Met natuurbeherende organisaties en andere belanghebbenden verkennen we waar natuurontwikkeling de waterveiligheid van onze zandige kust optimaal kan versterken. • Het handelingsperspectief 'gevolgbeperking van overstromingen' biedt een kader om in ruimtelijke plannen structureel rekening te houden met de mogelijke gevolgen van overstromingen.
Voldoende water	• De regionale samenwerking Ruimtelijke Adaptatie wordt verder versterkt met de invoering van de Regionale Monitor Klimaatadaptatie en de openstelling van de subsidieregeling Klimaat Actief Noorderkwartier 2. • Vanuit de principes van Water en Bodem Sturend adviseren we over ruimtelijke ontwikkelingen, provinciaal beleid en het vernieuwde ontwikkelperspectief voor het NOVEX Noordzeekanaalgebied. • Een actueel en integraal waterbeeld wordt verder ontwikkeld door monitoringsgegevens, prognoses en hydrologische analyses toegankelijk te maken voor advisering, onderzoek en besluitvorming. • Risicogestuurd beheer van waterlopen wordt verder ingevoerd, onder meer door monitoring van natuurvriendelijke oevers, optimalisatie van onderhoud en de voorbereiding van toekomstbestendig waterbodembeheer. • De renovatie en vernieuwing van gemalen en procesautomatisering worden voortgezet om een betrouwbaar, efficiënt en toekomstbestendig peilbeheer te waarborgen. • Met het programma Wateropgave 2 versterken we het watersysteem door bergingsgebieden te optimaliseren en hydraulische knelpunten op te lossen, waardoor de wateroverlastrisico's verder afnemen. • Via het programma Zoetwaterbeschikbaarheid vergroten we het inzicht in het gebruik en de bescherming van de zoetwatervoorraad, met aandacht voor verzilting, watertekorten en klimaatadaptatie. • Met gebiedspartners werken we aan maatregelen die bijdragen aan een klimaatbestendig watersysteem en een duurzame beschikbaarheid van zoet water op de lange termijn.
Gezond water	• We ronden de uitvoering van het KRW-maatregelenpakket 2022-2027 af, gericht op het realiseren van de ecologische doelen voor 51 deelgebieden, met nadruk op inrichtingsmaatregelen, vismigratie, Slim Maaien en gebiedsgerichte samenwerking.

Effect	Samenvatting 2027
	• De vismigratiemaatregelen bij Wijkermeer, Vier Noorderkoggen en Krassekeet worden opgeleverd en de principes van Slim Maaien zijn in minimaal 25 gebieden binnen het eigen onderhoud toegepast. • Het aanvullende KRW-impulsprogramma 2024-2027 wordt afgesloten, inclusief maatregelen die bijdragen aan het KRW-doelbereik en de aanpak van chemische stoffen. • In 2027 vindt de definitieve beoordeling plaats van de derde stroomgebiedsbeheerplanperiode en wordt het monitoringsmeetnet geactualiseerd voor de periode 2028-2033. • Dankzij een toekomstbestendige inrichting van de monitoring kunnen KRW-resultaten worden gebruikt voor toetsing, rapportage aan de Europese Unie en het uitvoeren van onderzoek. • Ter voorbereiding op de volgende planperiode worden het landelijke Stroomgebiedsbeheerplan 2028-2033 en het bijbehorende maatregelenpakket ter inzage gelegd.
Schoon water	• We werken continu aan de betrouwbaarheid van de waterketen. Elke dag zuiveren we het door inwoners en bedrijven geproduceerde en door de gemeenten ingezamelde afvalwater, met als doel de waterkwaliteit te verbeteren. Zo dragen we bij aan de volksgezondheid en daarmee de leefbaarheid van ons gebied. • Met De Grote Verbouwing van de waterketen werken we de integrale aanpak uit. Op basis van de keuzes die het algemeen bestuur maakt voor de volgende investeringstranches van De Grote Verbouwing en de daarbij horende onzekerheden wordt de veranderagenda, het onderzoeksprogramma en een investeringsprogramma verder opgesteld. We geven invulling aan de KRW en de herziene Richtlijn Stedelijk Afvalwater met de vierde trap op rwzi Everstekoog. Daarnaast werken we aan ruimtelijke ontwikkelopgaven via de regionale verkenning Zaanstreek (RAAZ) en een verkenning naar de toekomst van rwzi Alkmaar. Voor energieneutraliteit en K35 zetten we in op duurzame energieopwekking, de voorbereiding van de centrale vergistingsinstallatie op rwzi Geestmerambacht en methaanreductie op rwzi Den Helder. • Door onze samenwerking met negen andere waterschappen in de Verdygo community streven we door standaardisatie naar doelmatigheid in ontwerp- en bouwprocessen. Hiermee versterken we als waterschappen de maakbaarheid van onze zuiveringsopgave richting de markt. Dit past binnen de aanpak van De Grote Verbouwing van de waterketen. • De ontwikkeling van *assetmanagement* gaat verder en we benutten data steeds beter in het beheer van onze installaties. Zo kunnen we met voorspellend onderhoud storingen eerder signaleren en onderhoud doelmatiger uitvoeren. • We werken aan een circulaire waterketen met focus op het terugwinnen van grondstoffen, energie en water. • We zetten in op diverse innovaties die bijdragen aan een betere waterkwaliteit, hogere bedrijfszekerheid en een slimmere inzet van mensen en middelen. Voorbeelden hiervan zijn AI- toepassingen voor het ondersteunen van onze medewerkers, voorspellend onderhoud, de reductie van lachgasemissies en innovaties op rwzi Wervershoof gericht op het ontwikkelen van een vierde trap (proefzuivering) en efficiëntere uitbreidingsmaatregelen voor onze rwzi's. • De vastgelegde ambities over het functioneren en optimaliseren van de afvalwaterketen en het ontwikkelen van een gezamenlijke visie om te

Effect	Samenvatting 2027
	komen tot een circulaire afvalwaterketen worden uitgewerkt in een uniform meerjarenprogramma met onze ketenpartners.
Veilige (vaar)wegen	• We gaan verder met het overdragen van de data, de kadastrale overdracht en het beheer van de wegen waardoor we op termijn geen wegbeheerder meer zijn. Voor de overdracht van de wegen zijn we mede afhankelijk van externe partijen zoals gemeenten en het kadaster. • Het vaarwegbeheer voeren we uit conform de overeenkomst met de provincie.
Crisisbeheersing	• Door risico's, dreigingen en maatschappelijke gevolgen eerder in beeld te brengen ondersteunen we een tijdige en onderbouwde besluitvorming voor en tijdens crises. • We bouwen verder aan een duurzaam netwerk van interne en externe crisispartners. Door gezamenlijke voorbereiding en samenwerking vergroten we onze slagkracht tijdens crises en dragen we bij aan de waterweerbaarheid van ons beheergebied. • De paraatheid van onze crisisorganisatie wordt verder versterkt. Hiervoor werken we aan actuele, geüniformeerde en gestandaardiseerde draaiboeken, crisisplanvorming en vakbekwame crisisfunctionarissen.
Bestuur en organisatie	• In het effect Bestuur en organisatie beschrijven we de bedrijfsvoering en enkele organisatiebrede activiteiten. We opereren meer dan ooit als netwerkorganisatie binnen een groter geheel. We beseffen dat we niet alles kunnen doen. Door een toenemende hoeveelheid hoog risico verbetertrajecten, zoals verbeterplan BIO, moeten we keuzes maken waarbij doelmatigheid en het accepteren van bepaalde risico’s een belangrijk uitgangspunt is. Dienstverlening aan inwoners en medewerkers staat centraal. We zoeken actief samenwerking met onze omgeving, bijvoorbeeld via het Waterinnovatiefonds, en dragen ook bij aan internationale maatschappelijke ontwikkelingen. • De maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor een continu veranderende en onzekere omgeving. Dit heeft impact op onze werkwijze. Een voorbeeld hiervan is de extra taken en toenemende complexiteit rondom vergunningen, toezicht en handhaving. Ook de onderwerpen zoals water- en bodem sturend, klimaatverandering, inzet van AI door ingelanden en bedrijven in de communicatie met ons en ruimtelijke adaptatie vragen capaciteit. We werken permanent aan manieren om het bestuur soepel en efficiënt besluit te laten nemen en de continuïteit van onze dienstverlening te borgen. • Ook qua wetgeving wordt steeds meer van ons verwacht. We handelen transparant en aantoonbaar richting onze inwoners volgens onder andere de wet open overheid (Woo), de BIO2, Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de cyberbeveiligingswet (Cbw). Aan het bestuur wordt gevraagd een ambitie op het gebied van fysieke en digitale weerbaarheid te bepalen. • De krapte op de arbeidsmarkt dwingt ons om inventief met middelen om te gaan om ons personeelsbestand zowel kwantitatief als kwalitatief op niveau te houden. Dit doen we door in te zetten op leren en ontwikkelen en door de arbeidsmarktcampagne aan te passen aan de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Het kunnen invullen van openstaande vacatures is nog steeds een grote uitdaging. Daarnaast veroorzaken vacatures interne doorstroom, wat weer tot nieuwe vacatures leidt. Dit vraagt om prioritering bij het uitzetten van vacatures en om capaciteit voor het inwerken van nieuwe collega's.

Effect	Samenvatting 2027
	• Om beter voorbereid te zijn op toekomstige uitdagingen wordt de Toekomstvisie 2050+ in 2026 aan het bestuur ter vaststelling voorgelegd. Hiervoor wordt een implementatieplan opgesteld. • De rekenkamer draagt bij aan het versterken van onze lerende organisatie en speelt een cruciale rol in het bevorderen van efficiëntie en effectiviteit binnen de organisatie. • Het dagelijks bestuur geeft de rechtmatigheidsverantwoording af. • We organiseren in maart de waterschapsverkiezingen. Hierna wordt een nieuw bestuur gevormd. • Het Waterbeheerprogramma (WBP7) wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het algemeen bestuur.

1.2 Leeswijzer

De begroting is opgebouwd rondom de maatschappelijke effecten. De effecten die we willen bereiken zijn opgenomen in de hoofdstukken twee tot en met acht. Ieder effect bestaat uit:

- een uitwerking van de prestaties per resultaat voor 2027: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat zijn de kosten;
- de bedragen per effect van exploitatie en investeringen;
- verbonden partijen.

Risico's zijn opgenomen in het hoofdstuk 15.1 Weerstandscapaciteit en risicomanagement.

In deze begroting gaan we in op de financiële verschillen tussen de begroting 2027 en de herziene begroting 2026. Bij de financiële tabellen en teksten zijn toelichtingen opgenomen waarin we de relevante afwijkingen of grote verschuivingen ten opzichte van deze herziene begroting 2026 verklaren. In de tabellen kunnen afrondingsverschillen voorkomen, deze zijn opgenomen voor de verticale tellingen. Door afrondingen kunnen aansluitingsverschillen voorkomen tussen verschillende tabellen. De prestaties die inhoudelijk wijzigen, krijgen voor de vergelijkbaarheid een nieuw nummer. Hierdoor is geen sprake van doorlopende nummering. Wanneer de prestatie vanaf de begroting 2027 wijzigt is dit opgenomen in de tabellen. Ter vergelijking zijn in de tabellen de bedragen van de herziene begroting 2026 en de jaarrekening 2025 opgenomen. De cijfers van de voorgaande jaren zijn aangepast aan de huidige indeling naar effecten, resultaten en prestaties.

Na de hoofstukken per effect worden de thema's uit het Waterplan toegelicht en de (verplichte) begrotingsparagrafen gepresenteerd zoals opgenomen in het Waterschapsbesluit.

1.3 Externe en interne ontwikkelingen

Ons bestendig financieel beleid heeft de volgende uitgangspunten:

- We sturen op een gezonde financiële toekomst waarin we zo min mogelijk lasten doorschuiven naar de toekomst;
- Schommelingen binnen de belastingcategorieën zoveel mogelijk beperken;
- Structurele kostenstijgingen dekken door structurele opbrengstenstijgingen;
- Standen van de bestemmingreserves voor tariefsegalisatie niet negatief vanaf 2029;
- De schuldpositie blijft binnen de bandbreedte van maximaal tweemaal de belastingopbrengst in 2040;
- Als de bestaande financiële middelen ontoereikend zijn, wegen we nieuw beleid en de extra ambities in relatie tot de financiële mogelijkheden met elkaar af;
- Aandeel kapitaallasten in de exploitatiebegroting maximaal 30%;

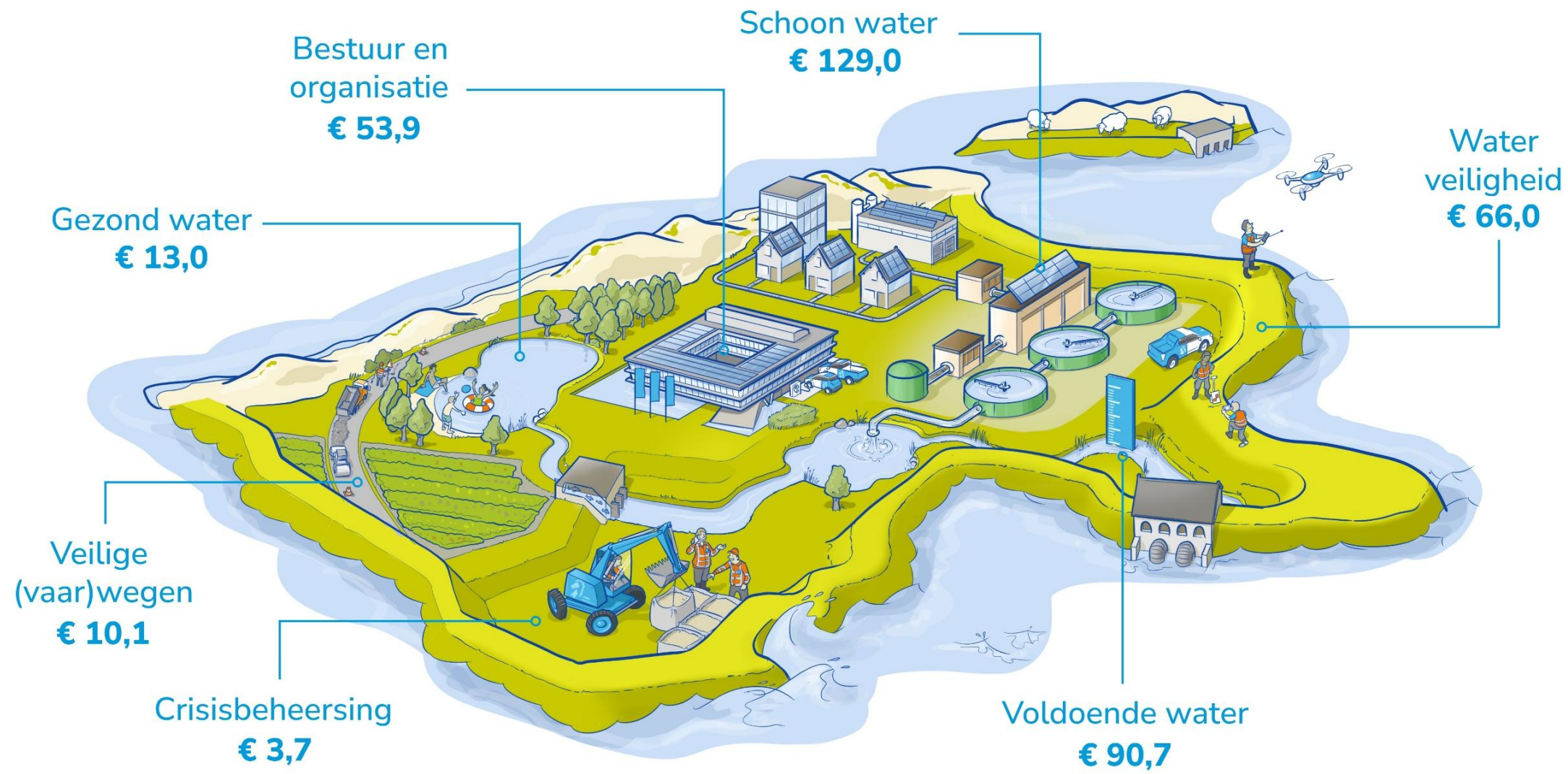
- Bij het aantrekken van leningen anticiperen we op de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) door in ons beleid de renterisiconorm en de kasgeldlimiet te verwerken;
- Per 1 januari 2027 zijn de resterende wegen nog niet overgedragen. Hierdoor zijn de financiële gevolgen van het wegenbeheer in de begroting 2027 verwerkt. Deze gevolgen worden verderop in de begroting nader toegelicht;
- Hoewel we onze investeringen zo realistisch mogelijk plannen in de tijd, hebben we in de praktijk soms te maken met uitloop door planvormingsprocedures van derden, zoals vergunningstrajecten bij omgevingsdiensten. De kapitaallasten hebben we daarom berekend met een investeringsplafond van € 40 miljoen. Uiteindelijk worden de werkelijke kapitaallasten meerjarig verwerkt.

Vergelijking met de herziene begroting 2026 en MJP 2027-2031
De begroting 2027 is een uitwerking van het eerste jaarschijf van het MJP. Hieronder maken we een vergelijking met de herziene begroting 2026 en het MJP.

- De gemiddelde stijging van de belastingopbrengst in de begroting 2027 en MJP is 9,7%. Deze was 8,6% in de (herziene) begroting 2026.
- De omslagrente in de begroting 2027 en MJP is 1,02%. Deze was 1,08% in de (herziene) begroting 2026.
- De schuldpositie per 31 december 2040 is in lijn met het MJP.
- Voor de inflatie op de directe kosten en loonsom hanteren we een gewogen gemiddelde van 3,2% (MJP: 3,2%). Voor de directe kosten zijn de inflatiecijfers 2,2% (MJP: 2,2%) en we rekenen met een loonsomstijging van 4,2% (MJP: 4,2%).

Wat doen we met uw belastinggeld?

Begroting 2027 - Totale kosten: € 366,4 miljoen

1,2 miljoen inwoners | **1.967 km²** beheergebied | **140 km²** openwater | **80%** onder NAP

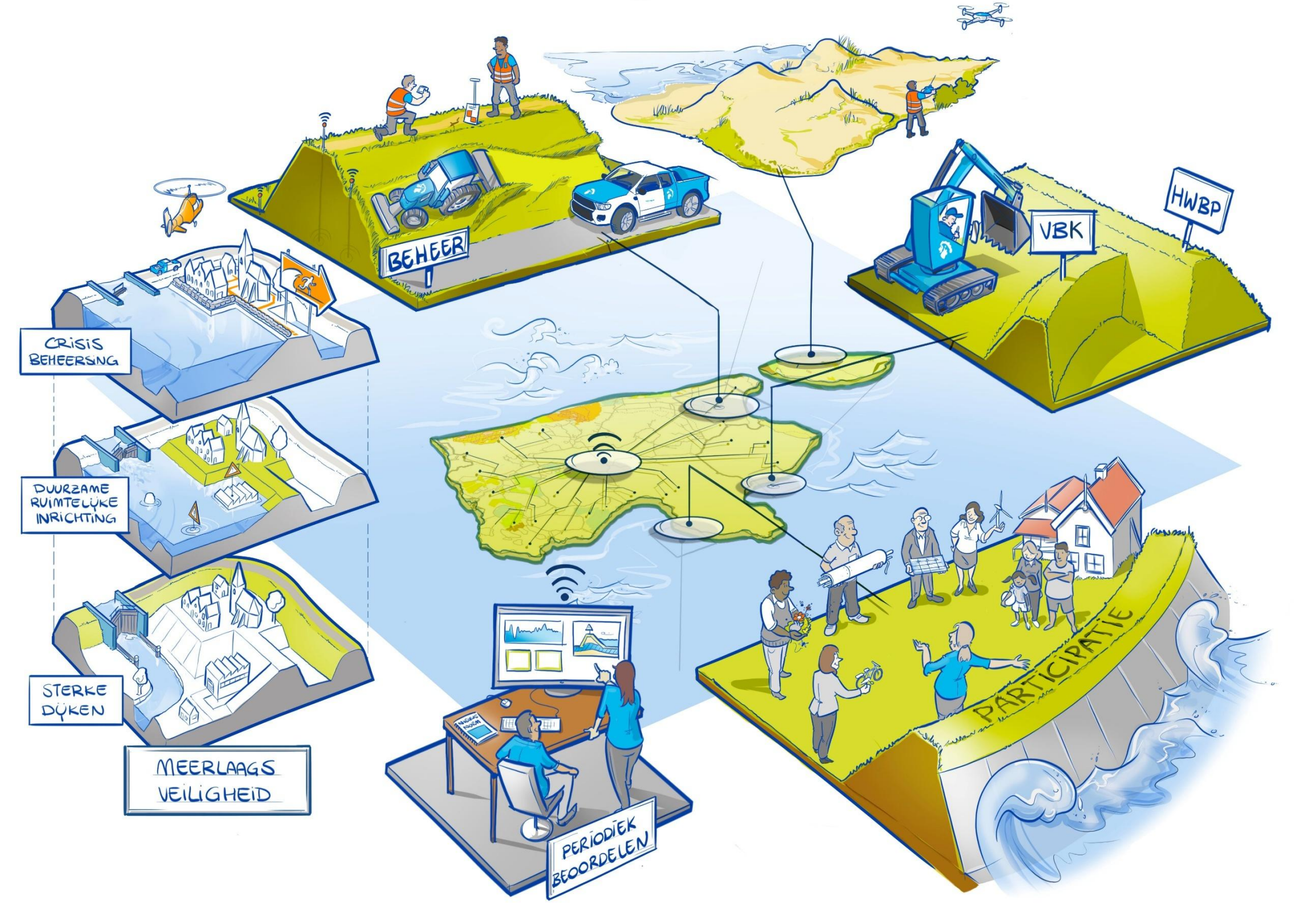
1.4 Exploitatie en investeringen naar effect

Effect *(bedragen x € 1 miljoen)*	Exploitatie			Investeringen		
	Jaar-rekening	Begroting		Jaar-rekening	Begroting	
	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Waterveiligheid	60,9	65,6	60,8	2,5	11,9	9,6
Voldoende water	74,8	85,1	89,8	-2,9	7,9	9,8
Gezond water	11,8	12,4	12,7	1,1	9,7	8,1
Schoon water	111,7	123,3	124,4	16,2	36,7	43,7
Veilige (vaar)wegen	3,6	8,6	8,1	-	-	-
Crisisbeheersing	1,5	3,7	3,5	-	-	-
Bestuur en organisatie	40,4	47,0	41,9	1,3	0,8	1,8
Totaal netto	**304,6**	**345,6**	**341,3**	**18,1**	**67,0**	**73,0**
Dotaties en onttrekkingen aan bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie	-20,7	-23,3	11,7	-	-	-
Waterschapsbelastingen	-300,2	-322,4	-353,0	-	-	-
Totaal ('-' is voordelig)	**-16,4**	**0,0**	**-0,0**	**18,1**	**67,0**	**73,0**

In bovenstaande tabel zijn de netto kosten opgenomen. In de afbeelding op de vorige pagina zijn de bruto kosten opgenomen exclusief subsidies en bijdragen. Voor een overzicht van de dekkings-middelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien verwijzen we naar hoofdstuk 16.1. In de financiële begroting staat de verdeling naar baten en lasten.

Toelichting exploitatie
De afname van de exploitatie bij het effect Waterveiligheid in de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 komt door met name de toevoeging aan de reserve in 2026. Betreft de bijdrage aan het Ministerie van I&W voor het onderhoud van de Hondsbossche Duinen tot 2035. Hiertegenover staan hogere kosten voor het nieuwe maaibestek door marktonwikkelingen en lagere bijdragen voor het HWBP2 doordat het project de voltooiing nadert en meer zicht is op risico's en onvoorziene gebeurtenissen met een financieel effect. De toename van de kosten bij het effect Voldoende water komt onder andere door hogere kosten voor het nieuwe maaibestek vanwege de nieuwe gedragscode bestendig beheer en onderhoud. De toename van de kosten bij het effect Schoon water komt met name door De Grote Verbouwing van de Waterketen. De afname van de kosten bij het effect Veilige (vaar)wegen komt door de afbouw van de wegentaak. De afname van de kosten bij het effect Bestuur en organisatie komt met name door lagere personeelskosten vanwege een bijstelling vanwege de openstaande vacatureruimte.

Toelichting investeringen
Het netto investeringsvolume is per saldo € 6,0 miljoen hoger dan in de begroting 2026 en komt uit op € 73,0 miljoen. De toename komt met name door De Grote Verbouwing en Centrale slibgisting rwzi Geestmerambacht. Onze investeringsopgave blijft de komende jaren omvangrijk en complex. Door de combinatie van een groeiende portefeuille, gelijkblijvende uitvoeringscapaciteit en externe onzekerheden blijft de voorspelbaarheid van planning en realisatie onder druk staan. Enerzijds geeft dit vooralsnog geen risico op het niet-functioneren van assets. Anderzijds worden mogelijk onze doelstellingen vanuit de K35 later gerealiseerd. Om de sturing op de investeringsopgave verder te versterken worden we ondersteund door een externe specialist.

BEHEER
VBK
HWBP
CRISIS BEHEERSING
DUURZAME RUIMTELIJKE INRICHTING
STERKE DIJKEN
MEERLAAGS VEILIGHEID
PERIODIEK BEOORDELEN
PARTICIPATIE

2. Waterveiligheid

2.1 Resultaat 1: We beperken het overstromingsrisico door onze keringen te laten voldoen aan het afgesproken beschermingsniveau en ze risico gestuurd te beheren. Zo geven we invulling aan de zorgplicht.

Het programma Waterveiligheid 2030 en de daarbij horende datagedreven manier van werken brengt realtime monitoring binnen handbereik, waardoor we sneller kunnen reageren op veranderingen en ingrijpen als dat nodig is. De focus ligt op het verder professionaliseren van alle activiteiten die onder de zorgplicht vallen. Zo lopen we de achterstanden verder in op onderhoud en professionaliseren we activiteiten zoals assetmanagement. Ook na 2030 is structureel onderhoudsbudget benodigd om de regionale keringen aan de norm te laten voldoen. We benutten de kansen voor het bevorderen van biodiversiteit in lijn met de gedragscode en uitvoeringsagenda. We nemen het resterende deel van het project Markermeerdijken in beheer. Ook voeren we de nieuwe toetsings- en beoordelingsrondes voor de primaire en regionale keringen uit.

Prestaties en mijlpalen	**Exploitatie**				**Investeringen**		
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**		**JR25**	**B26**	**B27**
P081	1,5	-0,8	0,2	Uitgaven	52,0	66,5	93,6
				Inkomsten	-52,0	-66,2	-89,4
				Netto	-0,0	0,3	4,2

In 2027 zijn de primaire waterkeringen op orde die op het landelijke HWBP-2-programma staan.	Project in realisatiefase: • Markermeerdijken

Binnen het project Markermeerdijken vinden afrondende werkzaamheden plaats. Het resterende deel wordt volledig aan beheer overgedragen en de financiële afronding binnen de alliantie Markermeerdijken en met de programmadirectie HWBP wordt in gang gezet.

Het netto verschil van de investeringsuitgaven en -inkomsten tezamen wordt veroorzaakt doordat binnen het project Markermeerdijken is gekozen om een slijtlaag van de oeverdijk (in module 2 en 3) met een levensduur van 25 jaar aan te brengen in plaats van de gesubsidieerde 10 jaar. Dit is een efficiëntere oplossing en de niet-gesubsidieerde meerkosten zijn opgenomen in dit jaar.

P082	11,7	11,9	11,5	Uitgaven	7,0	50,7	44,4
				Inkomsten	-5,9	-45,7	-40,0
				Netto	1,2	5,1	4,4

In 2050 voldoen de primaire waterkeringen die op het landelijke HWBP-programma staan aan de norm.	Projecten in realisatiefase: • Den Oever - Den Helder • Den Helder Havendijk • Den Helder Helderse Zeewering • Katwoude (module 11a en 12a) Projecten in programmeringsfase: • Medemblik - Enkhuizen

De projecten Den Oever - Den Helder, Den Helder Havendijk en Den Helder Helderse Zeewering bevinden zich in het eerste jaar van de realisatiefase. Het project Katwoude (module 11a en 12a) wordt in 2027 afgerond. Om afgekeurde trajecten op de programmering van het landelijke HWBP te krijgen moet een ingangstoets worden doorlopen. Voor het Medemblik-Enkhuizen wordt deze toets afgerond. Eind van het jaar verwachten we dat het landelijke onderzoek rondom de meetsystematiek van de dijken rondom de grote meren (Monnickendam en Durgerdam) is afgerond. De resultaten worden verwerkt in de programmering van het landelijk HWBP.

Het netto verschil van de investeringsuitgaven en -inkomsten tezamen betreft de circa 10% projectgebonden eigen bijdragen (PGEB).

P076	12,8	9,9	10,0	-	-

In 2030 voldoen de in de toetsronde 2012-2024 afgekeurde regionale keringen aan de norm.	• We verbeteren circa 15 kilometer aan regionale keringen zodat ze aan de norm voldoen.

Het VBK-3 programma heeft als doel om circa 150 kilometer regionale keringen aan de norm te laten voldoen in de periode tot en met 2030. Dit jaar verbeteren we 15 kilometer binnen onder andere de projecten Zeevang, Eilandspolder, Alkmaar Stedelijk, Schagerkogge en Baafjespolder.

P077	2,5	2,2	2,1	-	-

In 2034 hebben we al onze primaire keringtrajecten beoordeeld en in 2036 onze regionale keringen getoetst conform de afgesproken beoordelings-/toetsmethodiek.	• Het veiligheidsoordeel van het primaire keringstraject 13-7 wordt voorgelegd aan het dagelijks bestuur. • Met het ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) worden afspraken vastgelegd over het aanbieden en vaststellen van veiligheidsbeoordelingen.

Met het voorleggen van het veiligheidsoordeel van het primaire keringtraject 13-7 aan het dagelijks bestuur ronden we als een van de eerste waterschappen een volledige veiligheidsbeoordeling af volgens het nieuwe landelijke beoordelingsinstrumentarium (LBO-2). Naast inzicht in de veiligheid van het traject, vormt de beoordeling ook een belangrijke stap in de verdere implementatie van LBO-2.

Ook leggen we met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) afspraken vast over het aanbieden, beoordelen en vaststellen van veiligheidsbeoordelingen. Door tijdig wederzijdse verwachtingen, verantwoordelijkheden en werkafspraken te verduidelijken over bijvoorbeeld data-overdracht, zorgen we voor een transparant en voorspelbaar proces bij de toepassing van LBO-2 en versterken we de samenwerking met ILT.

Ten slotte brengen we de raakvlakken tussen Waterveiligheid 2030, de beoordeling van primaire keringen (LBO-2) en de toetsing van regionale keringen in kaart voor verdere afstemming. Vanuit integraliteit en opdrachtgericht samenwerken onderzoeken we hoe kennis, onderzoeken, data en personele capaciteit effectiever worden gedeeld. Hiermee wordt de samenhang tussen deze opgaven versterkt, zijn we meer wendbaar en kunnen medewerkers en expertise effectiever ingezet worden tijdens pieken.

P078	30,8	41,0	34,9	Uitgaven	1,3	6,5	1,0
				Inkomsten	-	-	-
				Netto	1,3	6,5	1,0

In 2030 hebben we continu inzicht in de staat van onze keringen en maken we aantoonbare afwegingen tussen risico's, prestaties en kosten.	• We behalen de hercertificering voor ISO55001. • De kansrijke dijken voor ecologisch maaien wordt uitgebreid met twee dijken. • We stellen een aangescherpt veiligheidsoordeel op via integrale toepassing innovatieve (meet)technieken voor één dijktraject. • We passen (AI)-technieken toe voor datagedreven schadedetectie op één dijktraject. • We brengen de aandachtspunten van de toepassing overstromingskansbenadering voor regionale keringen in kaart.

Het Strategisch Assetmanagementplan (SAMP) en het Assetmanagementplan vormen samen de basis voor het beheer en onderhoud van deze assets. Voor de waterkerende assets richten we een *assetmanagementsysteem* in dat voldoet aan de eisen van NEN-ISO 55001. De hercertificering voor NEN-ISO 55001 ondersteunt bij het verder structureren van ons beheer en onderhoud. Dit jaar worden als onderdeel van de hercertificering twee waterveiligheidsprocessen geëvalueerd.

Ter bevordering van de biodiversiteit wordt voor kansrijke keringen het ecologisch maaibeheer vergroot. Conform de uitvoeringsagenda biodiversiteit breiden we het sinusmaaien met twee dijktrajecten uit. Onze eigen dienst zetten we doelmatig in voor specialistisch werk zoals sinus maaien, ecologisch maaien, onderhoud en bouw van sluisdeuren, beschoeiingen en steenbekledingen. Op de door ons aangewezen verbindingstrajecten op waterkeringen wordt voor verbetering van de ecologie nadere samenwerking met de pachters gezocht. Hiervoor sluiten we aanvullende ecologische beheersovereenkomsten af en blijven dit monitoren.

Binnen het programma Waterveiligheid 2030 worden de ontwikkelde meet- en analysetechnieken integraal toegepast op één dijktraject. Het betreft het slimme meetnetwerk, de dijksterkteanalyse en de benutting van monitoringsgegevens, waaronder grondwaterstatistiek, aangevuld met kennis en ervaring van beheerders en beschikbare inspectiegegevens. Dit leidt tot een aangescherpt en op gegevens gebaseerd veiligheidsoordeel, dat wordt vergeleken met de reguliere regionale toetsing uit 2024. De pilot maakt de toegevoegde waarde inzichtelijk, versterkt de onderbouwing van besluitvorming, vergroot de doelmatigheid van toekomstige versterkingen en resulteert in gerichte voorstellen voor verdere ontwikkeling en opschaling binnen het programma Waterveiligheid 2030 en binnen HHNK als geheel. Ook brengen we de ontwikkelde technieken voor AI-ondersteunde schadedetectie samen. Dit omvat onder andere functionaliteiten voor scheurdetectie en dronebeelden met een hoge resolutie.

Op landelijk niveau wordt onderzocht of de beoordeling en borging van de veiligheid van regionale keringen doelmatiger, pragmatischer en transparanter kunnen worden ingericht, onder meer door toepassing van een benadering op basis van overstromingskansen. Vooruitlopend op deze ontwikkeling hebben we in 2026 voor enkele polders eerste analyses uitgevoerd naar optimale overstromingskansen en naar de bijbehorende eisen op doorsnedeniveau. De voornaamste aandachtspunten en vraagstukken

brengen we systematisch in beeld. Deze benadering geeft technische inzichten en vereist expliciete bestuurlijke en beleidsmatige afwegingen over de toekomstige normering en beoordelingssystematiek voor regionale keringen.

De exploitatiekosten zijn lager door met name de toevoeging aan de reserve in 2026. Betreft de bijdrage aan het Ministerie van I&W voor het onderhoud van de Hondsbossche Duinen tot 2035. Hier tegenover staan hogere exploitatiekosten door een herverdeling van de geplande inzet van capaciteit.

2.2 Resultaat 2: Ons beheergebied achter de keringen is in 2050 klimaatbestendig ingericht waarbij water (en bodem) sturend zijn in het vergroten van de waterveiligheid.

Het belang van waterveiligheid geldt voor ons allemaal, nu en in de toekomst. We hanteren het principe van meerlaagse veiligheid. Bij de zorg voor waterveiligheid trekken we met onze partners en omgeving op. Ons beheergebied is groot en divers. Dat vraagt om een gebiedsgerichte aanpak die we verwerken in de producten die we ontwikkelen. Vanwege bodemdaling en klimaatverandering, met zeespiegelstijging en stormen als gevolg, is continu inzicht in de stand van onze waterkeringen cruciaal. Dit vraagt om actuele, betrouwbare, toegankelijke en veilige informatievoorziening. Gegevensmanagement vormt een belangrijke basis, waarbij we gebruik maken van nieuwe technieken. Voor de regionale keringen zetten we in op een transitie van grote versterkingen naar gerichte ingrepen.

Prestaties en mijlpalen	**Exploitatie**			**Investeringen**		
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P080	0,5	0,6	0,7		-	-

In 2028 is waterveiligheid integraal onderdeel van gebiedsvisies en -plannen.	• We implementeren het handelingsperspectief 'gevolgbeperking van overstromingen'. • We vormen met onze gebiedspartners plannen voor de aanpak van kwetsbare locaties langs onze zandige kust.

Het handelingsperspectief 'gevolgbeperking van overstromingen' is opgesteld. Dit handelingsperspectief biedt een kader om in ruimtelijke plannen structureel rekening te houden met de mogelijke gevolgen van overstromingen. Naast interne bewustwording wordt in samenwerking met externe partners, waaronder gemeenten en de provincie, botsproefsessies georganiseerd. Tijdens deze sessies wordt de toepasbaarheid van het handelingsperspectief aan de hand van concrete casuïstiek getoetst. De opgedane ervaringen en inzichten worden benut om het handelingsperspectief waar nodig verder aan te scherpen.

In de beheerstrategie Veerkrachtige Kust zijn in relatie tot de zeespiegelstijging drie aandachtsgebieden aangewezen: de strandopgang Centrum in Egmond aan Zee, de verlengde Helderse Zeewering en een laaggelegen deel van het drinkwaterduingebied van PWN. Voor deze kwetsbare locaties langs de zandige kust is een strategie opgesteld. De uitvoering van deze strategie vereist samenwerking en afstemming met de betrokken gebiedspartners. Voor zowel de aanpak van de locaties als de totstandkoming van gezamenlijke plannen is de medewerking van deze partners noodzakelijk.

2.3 Resultaat 3: Binnen de randvoorwaarden van de waterveiligheidsfunctie hebben onze keringen maatschappelijk toegevoegde waarde, zoals natuur, biodiversiteit, landbouw, cultuurhistorie, recreatie, duurzame energie en bebouwing.

Onze keringen hebben, binnen de randvoorwaarden van waterveiligheid, maatschappelijk toegevoegde waarde. Afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming gaan we verder met het project Dijkkwartier en kijken we naar de toekomst met een beheerstrategie veerkrachtige kust.

Prestaties en mijlpalen	**Exploitatie**			**Investeringen**		
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P079	1,0	0,6	1,1		-	-
Binnen de randvoorwaarden van de waterveiligheidsfunctie zoeken we actief naar kansen om samen met de omgeving de gewenste maatschappelijke meerwaarde van een kering te bepalen.	• We verkennen waar en op welke wijze natuurontwikkeling de waterveiligheid in onze duingebieden kan versterken. • Via een AI-analyse van luchtbeelden hebben we inzicht in ongewenst medegebruik van onze waterkeringen. • We inventariseren de mogelijke locaties voor de pilot zon op dijken.					
De beheerstrategie voor de zandige kust is in 2025 herzien. Daarbij is een integrale relatie gelegd tussen waterveiligheid, de dynamiek van het kustfundament en multifunctioneel medegebruik. Per kusttraject wordt een afweging gemaakt voor de mate waarin ruimte wordt geboden aan natuurlijke dynamiek, mede met het oog op duinontwikkeling en de borging van de waterveiligheid op de lange termijn. Het merendeel van de primaire zandige waterkering wordt actief beheerd als natuurgebied. Maatregelen ter bevordering van natuurontwikkeling kunnen bijdragen aan de versterking van de waterkering, zoals het aanbrengen van kerven in de eerste duinenrij. Met natuurbeherende organisaties en overige belanghebbenden wordt onderzocht op welke locaties natuurontwikkeling optimaal kan bijdragen aan de waterveiligheid. De richtlijn voor het multifunctioneel medegebruik van waterkeringen is vastgesteld door het algemeen bestuur. Het blijkt dat op aanzienlijke schaal medegebruik plaatsvindt, terwijl nog onvoldoende inzicht bestaat in de aard, omvang en rechtmatigheid daarvan. Via een pilot wordt onderzocht in hoeverre luchtbeelden en toepassingen van AI ingezet kunnen worden om dit medegebruik systematisch in kaart te brengen. Door beeldanalyse worden mogelijke vormen van gebruik, waaronder bebouwing, opslag en stalling, gedetecteerd en beoordeeld. De pilot heeft tot doel vast te stellen in hoeverre deze technieken en werkwijze meerwaarde bieden bij het identificeren en beoordelen van gewenst en ongewenst medegebruik. De resultaten geven inzicht in de toepasbaarheid en betrouwbaarheid van de methodiek, alsmede in de randvoorwaarden voor implementatie. Op basis daarvan kan besluitvorming door het algemeen bestuur plaatsvinden over eventuele vervolgstappen op het gebied van toezicht en handhaving. In de uitvoeringsagenda Klimaatneutraal 2035 (K35) is een pilot met zonnepanelen op een waterkering opgenomen. Het handelingskader voor multifunctioneel gebruik van waterkeringen stelt randvoorwaarden aan de geschiktheid van locaties. Onderzocht wordt of er mogelijke locatie zijn om deze pilot uit te kunnen voeren. De exploitatiekosten zijn € 0,5 miljoen hoger. Dit wordt veroorzaakt door een herverdeling van de geplande inzet van capaciteit.						
P008 Onvoorzien Waterveiligheid	-	0,2	0,2		-	-
Totaal	**60,9**	**65,6**	**60,8**	**2,5**	**11,9**	**9,6**

2.4 Verbonden partijen

Binnen het effect Waterveiligheid maken we gebruik van de Muskusrattenbestrijding als verbonden partij om onze objecten te beschermen tegen de schade van muskusratten.

VERZILTING
BUFFER

3. Voldoende water

3.1 Resultaat 1: Ons gebied is uiterlijk 2050 klimaatbestendig en leefbaar door voldoende water aan- en afvoer en een optimale verdeling van het beschikbare water.

Klimaatverandering maakt het steeds lastiger om het hele jaar voldoende water te hebben in ons beheergebied. Door de zeespiegelstijging, bodemdaling, langdurige droge periodes en toename van schutbewegingen met open zeewater, bestaat ook een toenemende kans op verzilting. We hebben met onze partners en inwoners de taak om ons gebied klimaatbestendig en waterrobuust te maken.
De structurele principes van Water en Bodem sturend vertalen we naar gebiedsprocessen in ons gebied. Dit vraagt van ons dat we processen anders inrichten, we ons nieuwe competenties en kennis eigen moeten maken, toegankelijke informatie moeten kunnen aanbieden, integrale visies voor ons gebied moeten gaan ontwikkelen en intensivering van de contacten met onze partners in ons beheergebied.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	**Exploitatie**			**Investeringen**		
	JR25	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P083	0,7	1,5	1,8		-	-

In 2027 is Ruimtelijke Adaptatie onderdeel van ons dagelijks werk en benutten we de kansen vanuit de samenwerking om onze kerntaken te versterken en de leefomgeving klimaatbestendiger te maken.	• De Samenwerking Ruimtelijke Adaptatie Noorderderkwartier voert de Regionale Monitor Klimaatadaptatie in om de voortgang van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie in het Noorderkwartier te kunnen monitoren. • De subsidieregeling Klimaat Actief Noorderkwartier 2 is opengesteld, waardoor gemeenten kunnen subsidie kunnen aanvragen voor maatregelen tegen wateroverlast in de stad.

Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is de nationale aanpak om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust te maken voor 2050, met als doel de gevolgen van wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen te beperken. De organisatie en uitvoering hiervan loopt via 45 DPRA-werkregio's, waarvan de regio Noorderkwartier er één is. Wij zijn de voorzitter van deze werkregio. Om de voortgang op de vier DPRA-thema's in aanloop naar 2050 beter in kaart te brengen heeft het Rijk een Regionale Monitor Klimaatadaptatie ontwikkeld. We nemen deze monitor in gebruik samen met de gemeenten, PWN en de provincie Noord-Holland in het Noorderkwartier. Ook starten we met de implementatie van de monitor op de onderdelen 'waterroverlast' en 'hittestress'. Afhankelijk van de ontwikkelsnelheid van het Rijk, volgen ook de indicatoren en de implementatie van de onderdelen 'droogte' en 'gevolgbeperking bij overstromingen'.

Onderdeel van het programmaplan Ruimtelijke Adaptatie 2027 – 2033 is de subsidieregeling Klimaat Actief Noorderkwartier (KAN-2). De KAN-2 is de opvolger van de subsidieregeling Klimaat Actief Noorderkwartier (KAN) en richt zich op maatregelen door gemeenten die bijdragen aan het beperken van wateroverlast op knelpuntlocaties in de bebouwde omgeving. We stellen de regeling open, zodat we de aanpak van knelpuntgebieden in gemeentelijke plannen tijdig kunnen stimuleren en de nieuwe programmaperiode hiervoor volledig kunnen benutten.

P084	2,9	3,7	5,7	-	-
In 2030 werken we volgens het principe van Water en Bodem Sturend in het landelijk gebied en overtuigen wij anderen in de stedelijke omgeving dit toe te passen. Onze opgaven realiseren wij integraal en gebiedsgericht.	• We adviseren over de Provinciale omgevingsverordening en het Provinciale Regionale Water- en Bodemprogramma zodat die in lijn zijn met de waterschapsverordening, de Toekomstvisie 2050+ en het Waterbeheerprogramma. • We adviseren bij het opstellen van het ontwikkelperspectief voor de NOVEX Noordzeekanaalgebied.				
We adviseren in de ruimtelijke ontwikkeling volgens de principes van Water en Bodem Sturend. We doen dit integraal en zo vroeg mogelijk in het proces. In vervolg op ruimtelijke keuzes denken we mee in de planvorming. Het Rijk heeft de landelijke Nota Ruimte opgesteld en wij adviseren bij het opstellen van de uitvoeringsagenda en de uitvoeringsprogramma's. Ook geven we advies aan de provincie bij de vertaling van de provinciale Omgevingsvisie in concreet beleid. Dit beleid landt in de Provinciale omgevingsverordening en het Provinciale Regionale Water- en Bodemprogramma. Het ontwikkelperspectief voor de NOVEX Noordzeekanaalgebied uit 2023 moet worden vernieuwd. Hierin treden we op als adviseur om de waterweerbaarheid, ruimte voor water en zoetwaterbeschikbaarheid in te brengen. De exploitatiekosten zijn hoger door een herverdeling van de geplande inzet van personele capaciteit.					

3.2 Resultaat 2: Het watersysteem en de beheerinstrumenten zijn op orde en afgestemd met de omgeving.

Voldoende water betekent niet te veel, maar ook niet te weinig water, om zo het gebied leefbaar te houden. Het gaat hierbij om wateroverlast en watertekort te beperken in extreme weersomstandigheden. Hierbij ondersteunen en faciliteren we de toegekende functies in ons gebied. Naast de zorg voor voldoende water onder normale weersomstandigheden spannen we ons in voor voldoende wateraanvoer in droge perioden en voor voldoende afvoer in natte perioden met plotselinge, heftige neerslag in korte tijd. Het grootste deel van ons beheer en onderhoud gaat over het dagelijks peilbeheer en het onderhoud van ons watersysteem. We voeren de projecten van de Wateropgave 2.0 uit en implementeren de gedragscode beheer en onderhoud in ons maai- en baggerprogramma's. Daarnaast realiseren we vernieuwing van de hoofdpost van onze procesautomatisering. We optimaliseren de informatievoorziening zodat we beschikken over een actueel inzicht in de onderhoudstoestand van ons areaal waterlopen, duikers en het peilbeheer.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	**Exploitatie** **JR25**	**B26**	**B27**	**Investeringen** **JR25**	**B26**	**B27**
P085	2,1	2,4	2,5		-	-
In 2027 stellen wij hoogwaardige hydrologische informatie beschikbaar, noodzakelijk voor advisering, actueel waterbeeld en (externe) informatievoorziening en voeren hiermee onderzoeken uit.	• We publiceren de actuele monitoringsdata waterkwantiteit (intern en extern) en de wateroverlastverwachting per polder (intern). • We ontwerpen een methode voor het sturen op schademinimalisatie tijdens wateroverlast binnen een polder en per boezem.					

Ons informatiesysteem blijven we voor waterkwantiteit verbeteren en uitbreiden. We hebben met actuele monitoringsdata, berekende debieten, vullingsgraden en het neerslagtekort per peilgebied en afvoer- en wateroverlastverwachtingen per polder alle ingrediënten om een hoogwaardig hydrologisch waterbeeld te vormen. We bundelen deze informatie in een interactief portaal met aandacht voor de datakwaliteit en presentatie. Met onze hydrologische adviezen blijven we de onderbouwing en dossiervorming van de maatregelen binnen het programma Wateropgave ondersteunen.

Ook zetten we specifiek in op de onderbouwing voor sturen op schademinimalisatie tijdens wateroverlastsituaties. Hiermee ondersteunen we de beleidsvorming en bieden we handvatten voor de uitwerking in gebiedsregelingen.

P086	20,6	23,7	25,1	-	-

In 2027 beheren we onze waterlopen optimaal voor de waterkwantiteit en waterkwaliteit. Dit doen we duurzaam en met oog voor de omgeving.	• Het monitorings- en inspectieplan voor natuurvriendelijke oevers en waterbergingen is opgesteld en in gebruik genomen. • We stellen een plan op voor het risicogestuurd verwijderen van zwerfafval. Vanaf de vuilruimronde begin 2028 wordt dit risico gestuurd uitgevoerd. • We stellen een gebiedsregeling voor de Amstelmeerboezem in, waar sturing op duurzaamheid een onderdeel is.

Voor het op orde houden van de aan- en afvoer in ons watersysteem voeren we regulier onderhoud uit, zoals baggeren en maaien. De komende jaren richten we ons op een meer risico gestuurd en doelmatig beheer. De normafmetingen van onze waterlopen worden per gebied vastgesteld en in de Legger Wateren opgenomen. Dit jaar worden de laatste gebieden afgerond. Op basis hiervan worden de gebiedsbeheerplannen gemaakt waarin we bepalen waar onderhoud nodig is en welke ruimte beschikbaar is voor begroeiing, met aandacht voor waterkwaliteit en biodiversiteit. Het Waterbodembeleidsplan wordt vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur. Dit plan vormt de basis voor een toekomstbestendig beheer van de waterbodem. Ook de beleidsregels voor het 'gewoon onderhoud oppervlaktewater' worden herzien en vastgelegd in de Waterschapsverordening. De herziening sluit aan bij de Gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud en de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Het monitorings- en inspectieplan voor natuurvriendelijke oevers en waterbergingen wordt opgesteld en in gebruik genomen. Hiermee worden kwaliteit en werking periodiek gevolgd en komen knelpunten en de behoefte aan groot onderhoud tijdig in beeld. We werken daarbij conform de nieuwe gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud, waarin ook het exotenbeleid volledig is geïntegreerd. De lering uit de pilot emissieloos baggeren, waarbij CO_2- en stikstofuitstoot worden verminderd, wordt vertaald naar maatregelen om te komen tot emissieneutraal baggeren in 2035 volgens ons klimaatbeleid K35.

Vanuit doelmatigheid zetten we in op risicogestuurd beheer van stedelijke waterlopen. Hiervoor wordt een plan opgesteld voor het risico gestuurd verwijderen van zwerfafval vanaf 2028 in de watergangen die overgenomen zijn vanuit overname stedelijk water.

Door onze gemalen in te schakelen vanaf het moment dat veel (duurzame) energie beschikbaar is, dragen we bij aan de vermindering van de netcongestie. Uit de pilot 'slim malen' is gebleken dat het mogelijk is om onze gemalen op deze manier aan te sturen. Voor het instellen van de gebiedsregeling voor de Amstelmeerboezem zetten we deze manier van aansturen in.

De exploitatiekosten nemen voornamelijk toe door hogere marktprijzen van de werkzaamheden voor de zachte oeverbescherming en het maaien van het natte profiel.

P087	43,4	47,6	48,8	-2,5	4,7	6,0

In 2027 regelen we de waterpeilen conform de normen die zijn vastgesteld.	• De renovatie van het gemaal Jacobus Bouman is gereed. • De renovatie van de eerste pomplijn van gemaal Krassekeet en de tweede pomplijn van gemaal Helsdeur zijn gereed. • We ronden de *proof of concept* voor de nieuwe procesautomatisering af.

We houden de peilregulerende objecten, de kunstwerken en de vigerende peilen van ons watersysteem op orde door proactief *assetmanagement* uit te voeren en door dagelijkse bedrijfsvoering van de polderpeilvakken en het boezemstelsel. De komende jaren staat het optimaliseren van het peilbeheer en risico gestuurd werken centraal. Het is essentieel dat we door betrouwbare en gevalideerde data een optimale bedrijfsvoering kunnen voeren. We implementeren een nieuw procesautomatisering-systeem waardoor op een meer uniforme wijze centraal kan worden gestuurd. Door het sturen op *assetmanagement*, met een meerjarige assetplanning, sturen we op basis van onderhoudsconditie en bedrijfsrisico. Het tijdig onderhoud van peilregulerende *assets* staat onder druk door de planontwikkeling en gebrek aan interne capaciteit. Het risico bestaat dat projecten onvoldoende zijn voorbereid en de realisatie naar latere jaren verschuiven. Ook is er een hogere kans op ongeplande uitval van installaties en verminderde technische prestaties. Dit zorgt voor een zwaardere belasting van de beheerorganisatie door ongeplande werkzaamheden, wateroverlast en imagoschade.

Voor de uitvoering van de grootschalige renovatie van het gemaal Krassekeet ronden we de 1e pomplijn af zodat de levensduur met 30 jaar wordt verlengd. Het gemaal Jacobus Bouman wordt grondig gerenoveerd en ronden we dit jaar af. Voor het gemaal Helsdeur renoveren we de 2e pomplijn.

We voeren een *proof of concept* (PoC) uit. Hierbij wordt in een gecontroleerde testomgeving en vervolgens op een praktijksituatie aangetoond dat het nieuwe procesautomatiseringssysteem technisch functioneert en aansluit op de eisen van de organisatie voordat verdere uitrol plaatsvindt.

De investeringsuitgaven zijn met name hoger door nieuwbouwwerkzaamheden aan het gemaal Kwelvaart.

P089	3,4	3,6	3,4	-0,4	3,2	3,8

In 2027 hebben we een programma Wateropgave 2 waarin we kosteneffectieve maatregelen treffen in het watersysteem. Daarnaast brengen we wateroverlastrisico's in kaart die, buiten de grenzen van het watersysteem, aanzienlijke inrichtings-, ordeningsmaatregelen of crisisbeheersing vereisen.	• We hebben 20 van onze bergingsgebieden geoptimaliseerd waardoor het bergend vermogen van deze gebieden met 70% is vergroot. • De gemeente Alkmaar realiseert op ons verzoek een nieuwe brug in de Hoevervaart, waarmee een belangrijk hydraulisch knelpunt in de Schermerboezem wordt opgeheven.

Met onze gebiedspartners werken we aan een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting en watersysteem. We doen dit steeds meer volgens de principes van meerlaagsveiligheid. Het programma Wateropgave 2 richt zich daarbij op de versterking van het watersysteem, daar waar dat nog een kosteneffectieve beperking oplevert van risico's op wateroverlast (laag 1). Tegelijkertijd richten we ons met het programma ruimtelijke adaptatie en onze crisisbeheerorganisatie op de versterking van de ruimtelijke inrichting (laag 2) en crisisbeheersing (laag 3). De activiteiten in de lagen 2 en 3 zijn geen onderdeel van deze prestatie P089. Wel zorgt het programma Wateropgave op diverse locaties in het watersysteem voor een betere uitgangspositie en handelingsperspectief bij een wateroverlastcrisis. Op basis van de tussentijdse evaluatie in 2026 stellen we de programmering voor de komende periode bij.

Ook wordt de laatste verbetering in het watersysteem van de polder Callantsoog uitgevoerd en ronden we een aantal maatregelen af die bijdragen aan een betere uitgangspositie bij een wateroverlastcrisis. De optimalisatie van onze bestaande bergingsgebieden is in volle gang. Dit jaar wordt de bergingscapaciteit van 20 van de in totaal 30 bergingsgebieden met 70% vergroot. Hierdoor hebben we meer handelingsperspectief tijdens perioden van wateroverlast.

Ook de realisatie van verbeteringen in het watersysteem bij gemaal 't Wad worden voltooid, waarmee we de Schagerkoggeboezem ontlasten en hydraulische verbetering bereiken in met name Barsingerhorn. Op ons verzoek vervangt gemeente Alkmaar een brug in de Hoevervaart en realiseert de Provincie als meekoppelkans naast een ecologische verbindingszone ten oosten van Heemskerk ook een belangrijke verbetering in de afvoer van overtollig water uit het bovenstrooms gelegen tuindersgebied rondom Heemskerk.

P016 Onvoorzien Wateroverlast beperken	-	0,3	0,3	-	-	

3.3 Resultaat 3: De zoetwatervoorraad is adaptief aan de klimaatveranderingen.

Met het programma zoetwaterbeschikbaarheid zetten we ons in om watertekorten zo lang mogelijk uit te stellen en te zorgen dat, als er toch watertekorten ontstaan, gebruikers hierop voorbereid zijn. Via vier hoofdthema's werken we samen met andere overheden, kennisinstituten en gebruikers aan maatregelen voor zuiniger gebruik, het vergroten van de zoetwaterbuffer, duurzaam grondwaterbeheer, verzilting en de reductie van CO_2 uitstoot en het remmen van bodemdaling in veenweidegebieden.

Prestaties en mijlpalen	**Exploitatie**			**Investeringen**		
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P088	1,8	2,4	2,1	-	-	-

In 2027 hebben wij inzicht hoe het beschikbare zoete water het beste benut en beschermd kan worden.	• De zoetwatermaatregelen worden herijkt en we (her)openen het thema zoetwater in het Landbouwportaal 2.0 • We realiseren een monitoringssysteem voor verzilting in Heemskerkerduin. • We stellen een regionale vertaling van de landelijke Handreiking uitvoering Vernatting Westelijke Veenweiden op.

Vanaf 2026 werken we conform het programmaplan Zoetwaterbeschikbaarheid. Landelijk en bovenregionaal werken we met partijen in Noord-Nederland samen om onze grootste zoetwaterbuffer, het IJssel- en Markermeer, veilig te stellen en het beschikbare water eerlijk te verdelen. Waar relevant, geven we in tijden van droogte uitvoering aan de Strategie waterverdeling HHNK. Regionaal dragen we bij aan innovatieve pilots om meer water vast te houden/de watervraag te reduceren. In gebiedsprocessen brengen we de waterbeschikbaarheid in beeld. We herijken de zoetwatermaatregelen die we via het Landbouwportaal 2.0 willen stimuleren en (her)openen het thema zoetwater. We zetten beschikbare technieken, zoals bijvoorbeeld het plaatsen van peilbuizen of grondwatermodellering, in om de omvang van de zoete grondwatervoorraad in ons beheergebied vast te stellen en de ontwikkeling te monitoren. Op basis hiervan kan beoordeeld worden hoe deze zoetwaterbron het best beschermd en duurzaam benut kan worden.

Om te beoordelen hoe we kunnen omgaan met de verziltingproblematiek onderzoeken we met behulp van o.a. pilots in polder Assendelft en Heemskerkerduin, ons meetnet in het boezemsysteem en het in kaart brengen van de zoutgehalten in de ondergrond, de bronnen van verzilting. Daarnaast werken we aan kennisopbouw en bewustwording over verzilting. Doel is het bewustzijn over teruglopende beschikbaarheid van zoet water en toenemende verzilting te vergroten en het treffen van anticiperende maatregelen te stimuleren binnen bijvoorbeeld de agrarische sector.

Om bodemdaling te remmen en broeikasgasemissies (CO_2) te reduceren in het veenweidegebied wordt er door derden, gestimuleerd door Rijk en provincie, gewerkt aan vernattingsmaatregelen zoals het verhogen van waterpeilen of het aanleggen van waterinfiltratiesystemen. Naast de positieve effecten, kan de grootschalige uitrol van deze vernattingsmaatregelen ook impact hebben op het waterbeheer. Met een handelingskader vernatting veenweidegebieden, nemen wij het initiatief om randvoorwaarden op te stellen zodat de waterbelangen, zoals zoetwaterbeschikbaarheid, wateroverlast en waterkwaliteit worden geborgd. Dit handelingskader betreft een regionale vertaling van de landelijke *Handreiking Uitvoering Vernatting Westelijke Veenweiden*.

Totaal	**74,8**	**85,1**	**89,8**	**-2,9**	**7,9**	**9,8**

3.4 Verbonden partijen

Bij de realisatie van het effect Voldoende water maken we gebruik van BV Baggerzorg als verbonden partij. Deze verbonden partij is in staat om op een verantwoorde manier onze verontreinigde baggerspecie te verwerken.

4. Gezond water

4.1 Resultaat 1: In periode tot en met 2027 hebben we onze verantwoordelijkheid maximaal ingezet in het bijdragen aan doelen voor 2027.

Met het uitvoeren van het maatregelenpakket van de Kaderrichtlijn Water (KRW) 2022-2027 en de extra impuls werken we aan Gezond water. Hiermee verbeteren we de waterkwaliteit en ecologie van ons watersysteem en dragen we bij aan opgaven zoals het vergroten van de biodiversiteit en het creëren van een gezonde leefomgeving voor flora en fauna. Ook bereiden we ons voor op de nieuwe planperiode voor de KRW 2028-2033. We continueren het Landbouwportaal, waarbij we onderzoek doen naar verbreding met nieuwe thema's. Daarnaast ligt de focus op de realisatie van het project Natte Infrastructuur Noordkop waarin we een nieuwe vismigratieroute realiseren van het IJsselmeer naar de Waddenzee en de aanleg van een nieuw gemaal bij Oostoever. Daarmee bevorderen we ook de toekomstbestendigheid van de Amstelmeerboezem.

Prestaties en mijlpalen	**Exploitatie**			**Investeringen**		
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P074	5,3	5,2	5,1	1,1	9,7	8,1

In de periode 2022-2027 wordt het KRW-maatregelenpakket voor de derde planperiode met onze gebiedspartners uitgevoerd.	• We implementeren de principes van slim maaien in minimaal 25 gebieden in ons onderhoud. • We leveren de maatregelen voor de vismigratieknelpunten Wijkermeer, Vier Noorderkoggen en Krassekeet op.

We ronden de uitvoering van het KRW-maatregelenpakket voor de derde planperiode (2022-2027) af. Dit pakket is gericht op het realiseren van de door de provincie vastgestelde doelen voor de 51 deelgebieden. De nadruk ligt daarbij op het ecologisch doelbereik, waaronder inrichtingsmaatregelen, vismigratie en slim maaien, gebiedsgerichte samenwerkingen en het Landbouwportaal Noord-Holland. Ook het aanvullende KRW-impulsprogramma 2024-2027 wordt dit jaar afgerond. Hierin zijn de inzichten uit de juridische quickscan KRW HHNK uit 2023 verwerkt, evenals het inzichtelijk maken van ons handelingsperspectief voor chemische stoffen. Hieruit is gebleken dat we vanuit onze verantwoordelijkheid de doelen op het gebied van chemische stoffen in 2027 niet gaan halen.

Met slim maaien zorgen we voor meer begroeiing in de waterlopen voor een betere waterkwaliteit en rijkere biodiversiteit. Dit implementeren we in minimaal 25 van de 55 gebieden.

Dit jaar vindt de tervisielegging plaats van het landelijke Stroomgebiedsbeheersplan 2028-2033. Naast mogelijke nieuwe maatregelen en inzichten staat hierin ook de verantwoording van het doelbereik 2027. Gelijktijdig aan deze procedure leggen we ook ons maatregelenpakket 2028-2033 ter inzage.
Het verschil in investeringsuitgaven komt met name door geplande werkzaamheden voor de infrastructuur Natte Noordkop.

P090	6,5	7,2	7,6	-	-	

In 2027 is de monitoring zo ingericht dat we voor de KRW kunnen toetsen, beoordelen en rapporteren aan de EU. Daarnaast voeren wij met deze resultaten onderzoek uit.	1. We voeren de definitieve KRW beoordeling van de 3e stroomgebiedsbeheerplan periode uit en rapporteren hierover. 2. Het KRW monitoringsmeetnet voor de 4e stroomgebiedsbeheerplan periode wordt herzien voor de nieuwe KRW-doelen en stoffenlijsten. 3. De inzet voor chemische datavalidatie wordt doelmatiger ingericht door historische data te analyseren en validatiestappen te optimaliseren.
Dit jaar staat in het teken van de afronding van het KRW impulsprogramma en het is een belangrijk rapportagejaar vanwege de deadline van de 3e planperiode van de KRW. Ook starten we met de maatregelen van het 4e stroomgebiedsbeheerplan. Door de historische data te analyseren en validatiestappen te optimaliseren resulteert dit in een efficiënter validatieproces. Deze data is noodzakelijk om beter gesteld te staan voor de monitoringsopgave voor de nieuwe planperiode.	

Totaal	**11,8**	**12,4**	**12,7**	**1,1**	**9,7**	**8,1**

4.2 Verbonden partijen

Bij de realisatie van het effect Gezond water maken we gebruik van Stichting Waterproef (voor de helft ons eigendom) als verbonden partij voor de benodigde laboratoriumactiviteiten.

MICRO VERONTREINIGINGEN
EISEN NUTRIENTEN
?
GROND STOFFEN
CO_2

5. Schoon water

5.1 Resultaat 1: De bedrijfsvoering is toekomstbestendig

Onze bedrijfsvoering is toekomstbestendig. Dit houdt in betrouwbaar en stabiel, maar ook flexibel genoeg om te kunnen inspelen op technologische ontwikkelingen en veranderingen in de omgeving. Om hierop te kunnen anticiperen en mee te bewegen met de maatschappij, werken we aan een blijvend veerkrachtige en flexibele organisatie die bereid is durf te tonen en keuzes te maken in periodes van onzekerheid. Om de opgave nu en in de toekomst maakbaar te houden benutten we de landelijke afstemming van vraag en capaciteit van de markt.

Prestaties en mijlpalen	**Exploitatie**			**Investeringen**		
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P098	-	40,9	43,8		20,1	12,6

In 2030 blijven onze installaties, door middel van een lange termijn assetmanagement strategie, betrouwbaar en zijn klaar voor de toekomstige ontwikkelingen.	• We voeren het geplande preventieve onderhoud uit met als doel de betrouwbaarheid van de assets te blijven waarborgen. • De rwzi Wieringen wordt in gebruik genomen. • Voor de komende vijf jaar hebben we een plan van aanpak met maatregelen opgesteld voor biodiversiteit voor alle rwzi's.

Een deel van onze *assets* heeft een respectabele leeftijd en vraagt blijvend aandacht voor onderhoud, renovatie en vervanging. Voor de (vervangings)investeringsprojecten werken we op basis van *assetmanagement.* Om onze installaties ook op de lange termijn betrouwbaar te laten functioneren, ontwikkelen we ons *assetmanagement* verder en investeren we in voldoende kennis en technische vakbekwaamheid van onze medewerkers.

We breiden de toepassing van voorspellend onderhoud, *predictive maintenance,* verder uit. Met behulp van sensoren en data-analyse verkrijgen we beter inzicht in de conditie van onze *assets*, zodat we onderhoud doelmatiger kunnen plannen en de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van installaties vergroten. Daarnaast nemen we de rwzi Wieringen in gebruik, waarmee we een belangrijke stap zetten in de vernieuwing van onze zuiveringsinfrastructuur. We nemen de gevolgen van de Grote Verbouwing van de waterketen mee in het onderhouds- en renovatieprogramma van onze zuiveringsinstallaties.

Na het versterken van de biodiversiteit op de gerenoveerde rwzi Oosthuizen willen we de biodiversiteit op onze rwzi-terreinen verder uitbreiden. Hiervoor stellen we een plan van aanpak op voor alle rwzi's, met aanbevelingen voor biodiversiteitsmaatregelen die in de komende vijf jaar binnen projecten kunnen worden uitgevoerd.

De exploitatiekosten nemen met € 2,9 miljoen toe. Dit komt door een herverdeling van de inzet van capaciteit en hogere kapitaallasten door oplevering van een aantal projecten op de rwzi Beverwijk.

De afname in investeringen komt met name door de vernieuwing van de rwzi Wieringen. Het grootste deel van de investeringen vindt plaats in 2026. De focus ligt dit jaar op de afronding en ingebruikname.

P099	-	76,0	72,0	-	-

In 2030 hebben we een toekomstbestendige bedrijfsvoering, dragen we bij aan innovatieve ontwikkelingen en realiseren we onze grondstof- en energieplannen, terwijl we 24/7 presteren.	• We starten met een pilot waarin het zuiveringsrendement wordt geoptimaliseerd, als bijdrage aan het KRW-programma. • We onderzoeken via een pilot om AI in te zetten om het zuiveringsproces te ondersteunen.

De sturing op het waterketenproces is gericht op het voorkomen van ongewenste emissies, het produceren van grondstoffen en energie, en het optimaliseren van processen. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige en doelmatige bedrijfsvoering. Naast het reguliere werk vraagt een constante stroom van grote projecten, innovatieve ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving veel aandacht van onze medewerkers. Dit alles gebeurt terwijl we 24/7 blijven presteren. Het spanningsveld tussen inzet op korte termijn en strategische keuzes voor de lange termijn wordt versterkt door de schaarste aan personeel.

Parallel hieraan streven we naar het waarborgen van veilige werkomstandigheden, een hoog kwaliteitsniveau van processen en duurzame milieuprestaties, conform geldende wet- en regelgeving. Ter voorbereiding op wet- en regelgeving, onder andere KRW en RSA, gaan we verder met het verkennen van de mogelijkheden in de bestaande bedrijfsvoering en systemen om aan de nieuwe normering te voldoen. We starten met een pilot waarin het zuiveringsrendement wordt geoptimaliseerd als bijdrage aan de KRW.

Ook onderzoeken we via een pilot hoe we met de inzet van AI de werkzaamheden in het zuiveringsproces kunnen ondersteunen.

Per 1 januari 2028 wordt de handhavingsplicht op het nieuwe lozingsverbod van kracht. Dit betreft het lozen van huishoudelijk afvalwater van bedrijven en groepsaccommodaties op het oppervlaktewater. Onze rwzi's zijn aangewezen als mogelijke lozingslocaties via aanvoer per as. Hiervoor zijn in 2027 technische, logistieke en administratieve aanpassingen nodig. De bijbehorende kosten zijn bij het opstellen van de begroting nog onvoldoende inzichtelijk en daarom niet opgenomen.

De afname van de exploitatiekosten wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten vanwege volledige afschrijving van een aantal *assets*. Daarnaast is bij de begroting 2027 uitgegaan van afronding van het project Individuele Behandeling van Afvalwater (IBA's), waardoor geen vervangingskosten en -opbrengsten meer zijn opgenomen. Voor de nog niet overgedragen IBA's wordt met gemeenten bepaald hoe deze worden overgedragen, waarbij rekening wordt gehouden met de besluitvorming binnen het project lozingsverbod groepsaccommodaties.

5.2 Resultaat 2: We realiseren een systeemsprong in de waterketen

We transformeren de rioolwaterzuiveringsinstallaties van afvalverwerkingsinstallaties naar energie- en grondstoffenfabrieken. Daarnaast moeten we in de nabije toekomst het afvalwater intensiever zuiveren en microverontreinigingen uit het afvalwater verwijderen. Om te kunnen voldoen aan de nieuwe eisen voor het zuiveren van afvalwater moeten we meer doen dan alleen het optimaliseren van de huidige installaties; er zijn grote aanpassingen in het afvalwaterketensysteem nodig. Hiervoor is een systeemsprong noodzakelijk naar nieuwe manieren van zuiveringen en samenwerking met partners en we pakken dit aan in wat wij noemen 'De Grote Verbouwing van de waterketen'. Hiervoor zijn ten minste een onderzoeks- en investeringsprogramma en een veranderagenda voor de organisatie nodig.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	Exploitatie			Investeringen		
	JR25	B26	B27	JR25	B26	B27
P100	-	1,7	3,5		4,8	5,6

In 2030 werken we in het kader van de Grote Verbouwing van de Waterketen volgens een onderzoeksprogramma, investeringsprogramma en een veranderagenda om zo moedige keuzes te maken en toe te werken naar de noodzakelijke systeemsprong.	• We organiseren een *masterclass* met het algemeen bestuur om de bestuurlijke rol te versterken in een onzekere wereld.
Na het vaststellen van De Grote Verbouwing van de waterketen in juni 2026 hebben we de mogelijke oplossingsrichtingen die denkbaar zijn geïdentificeerd en de daarbij horende keuzemomenten in een tijdslijn gezet met als doel te blijven voldoen aan de zorgplicht. Met het algemeen bestuur werken we toe naar de eerste te maken keuzes in de onzekere wereld, door onder andere een *masterclass* organiseren. De TV2050+ scenario's zijn vertaald naar voorstelbare toekomsten in de waterketen 2050+. Aan de hand van deze voorstelbare toekomsten herijken we de visie op de waterketen in het Waterbeheerprogramma. Op basis van de keuzes die het algemeen bestuur maakt voor de volgende investeringstranches van De Grote Verbouwing en de daarbij horende onzekerheden, benodigde expertise en andere manieren van werken en denken wordt de veranderagenda en het onderzoeksprogramma verder opgesteld. De toename van de exploitatiekosten wordt veroorzaakt door extra personele inzet die nodig is voor de uitvoering van De Grote Verbouwing van de waterketen. De investeringen nemen onder andere toe door de investering in de toekomstbestendige ontwikkeling en verschuiven van projecten.	

5.3 Resultaat 3: We leveren in samenwerking een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van de omgeving.

Het principe "wat er niet inkomt hoeft er ook niet uit" wordt steeds belangrijker. Daarom versterken we onze samenwerking met partners en bedrijven in de afvalwaterketen.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	Exploitatie			Investeringen		
	JR25	B26	B27	JR25	B26	B27
P101	-	2,0	1,8		-	-

In 2030 werken we structureel samen met onze ketenpartners aan de maatschappelijk optimale verwerking van afvalwater.	• We stellen in samenwerking met onze ketenpartners een uniform meerjarenprogramma vast voor de samenwerking waterketen. • De toekomstscenario's voor de rwzi Alkmaar worden aan het algemeen bestuur voorgelegd. • Aan het algemeen bestuur wordt het beleidskader voor bedrijfsmatige lozingen op ons systeem ter vaststelling voorgelegd.
De bestaande samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijf wordt voortgezet, waarbij we vanuit de evaluatie de doelen en werkwijze verder aanscherpen. De vastgelegde ambities over het functioneren en optimaliseren van de afvalwaterketen en het ontwikkelen van een gezamenlijke visie om te komen tot een circulaire afvalwaterketen worden uitgewerkt in een uniform meerjarenprogramma met onze ketenpartners.	

Naast het vraagstuk voor extra ruimte in de regio Zaanstreek (RAAZ) zijn we gestart met het proces voor de toekomst van de rwzi Alkmaar. In consultatie met de omgeving leggen we toekomstscenario's voor aan het algemeen bestuur ter voorbereiding op de besluitvorming.

Met provincie, gemeenten en omgevingsdiensten werken we aan een georganiseerde advisering voor lozingen van bedrijfsafvalwater. Dit geeft ons de mogelijkheid om te focussen op het opsporen van risico's op ongewenste lozingen in ons systeem. Ook krijgen we meer zicht op mogelijke kansen voor toepassing van de innovatieve ketenbenadering waarbij we met een bedrijf de beste maatschappelijke oplossing voor het afvalwater implementeren. Er wordt voor deze aanpak een beleidskader ontwikkeld dat wordt voorgelegd aan het algemeen bestuur.

5.4 Resultaat 4: We werken aan een klimaatneutrale waterketen.

De wereld draait door en onze installaties moeten 24/7 presteren. Bij onderhoud en aanpassingen aan de installaties kiezen we voor de best beschikbare, meest klimaatneutrale en circulaire technieken, waarbij we rekening houden met de keuzes die we maken ten aanzien van de 'Grote Verbouwing van de Waterketen'.

Prestaties en mijlpalen	**Exploitatie**			**Investeringen**		
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P102	-	2,8	2,6		-	-

In 2030 is de bedrijfsvoering van de waterketen, in lijn met het Grondstoffenakkoord, voor 50% circulair ingericht. Daarnaast vertalen we andere nieuwe wetgeving, zoals de Richtlijn Stedelijk Afvalwater en de KRW, naar eisen aan het waterketensysteem.	• We organiseren een themasessie voor het algemeen bestuur over de implicaties van de vastgestelde wetgeving voor de Richtlijn Stedelijk Afvalwater (RSA). • De benodigde maatregelen voor de KRW-monitoring van de waterketen voor 2027 zijn getroffen.

We werken aan een circulaire waterketen met focus op het terugwinnen van grondstoffen, energie en water. Met twee andere waterschappen onderzoeken we de ontwikkeling van een circulaire afzet van ons zeefgoed, waarbij cellulose wordt gewonnen en ingezet als grondstof voor de productie van glucose. Verder werken we mee in een landelijk onderzoek naar circulaire alternatieven voor chemische hulpstoffen in het zuiveringsproces.

De nieuwe RSA gaat naar verwachting in 2027 van kracht. Hiervoor maken we met de andere waterschappen een impactanalyse. In het najaar organiseren we een beeldvormende themasessie voor het algemeen bestuur over de implicaties van de RSA. Alle nieuwe maatregelen worden opgenomen in het investerings- en onderzoeksprogramma van De Grote Verbouwing van de waterketen. De bestaande projecten waarin we werken aan de doelstellingen van de RSA zijn: het onderzoek naar verwijdering van medicijnresten op de proefzuivering rwzi Wervershoof en uitvoering van de werkzaamheden voor de vierde trap op rwzi Everstekoog. Hiermee vullen we meerdere doelstellingen op het gebied van waterkwaliteit (KRW en RSA) en duurzaamheid (K35) in. Ook werken we verder aan een meet- en monitoringsonderzoek voor de reductie van methaan en lachgas. Met het project "Ombouw slibbuffer rwzi Den Helder" werken we aan de reductie van methaanemissies.

Het zuiveringsproces wordt regelmatig verstoord door ongewenste stoffen die door lozingen via het rioolstelsel binnenkomen. We treffen de benodigde maatregelen voor de KRW-monitoring van de waterketen en maken een plan voor het inkomende afvalwater, waarmee we de vervuiling beter in kaart brengen voordat de zuivering begint. Hiermee verkleint de kans dat de rwzi de milieunormen overtreedt, voldoen we aan de omgevingswet en geven we invulling aan de KRW.

P103	-	-	0,3	0,1	11,9	25,5

In 2030 produceren de rioolwaterzuiveringen op jaarbasis gezamenlijk meer energie dan zij verbruiken. Hierdoor functioneren de rioolwaterzuiveringen als energiefabriek en dragen zo bij aan de energieneutraliteit van het hoogheemraadschap.	• De voorbereidingsfase van de centrale vergistingsinstallatie ronden we af. • We nemen de windturbine in Wervershoof over en sluiten deze aan op de rwzi. • Met de gemeente Medemblik leveren we een projectplan op voor een warmtenet op restwarmte van rwzi Wervershoof.

Het programma Energieneutraal zit in de uitvoeringsfase. Door klimaatverandering, normaanpassingen en elektrificatie neemt onze energiebehoefte de komende jaren toe en daarom richten we ons op energiemanagement. Om de projecten uit te voeren worden deze ondergebracht in De Grote Verbouwing van de waterketen met als doel krachtenbundeling. We blijven kansen benutten om onze energiedoelstellingen te realiseren. Voor de centrale vergistingsinstallatie ronden we de voorbereiding af. Ook nemen we de windturbine in Wevershoof over en sluiten deze aan op de rwzi.

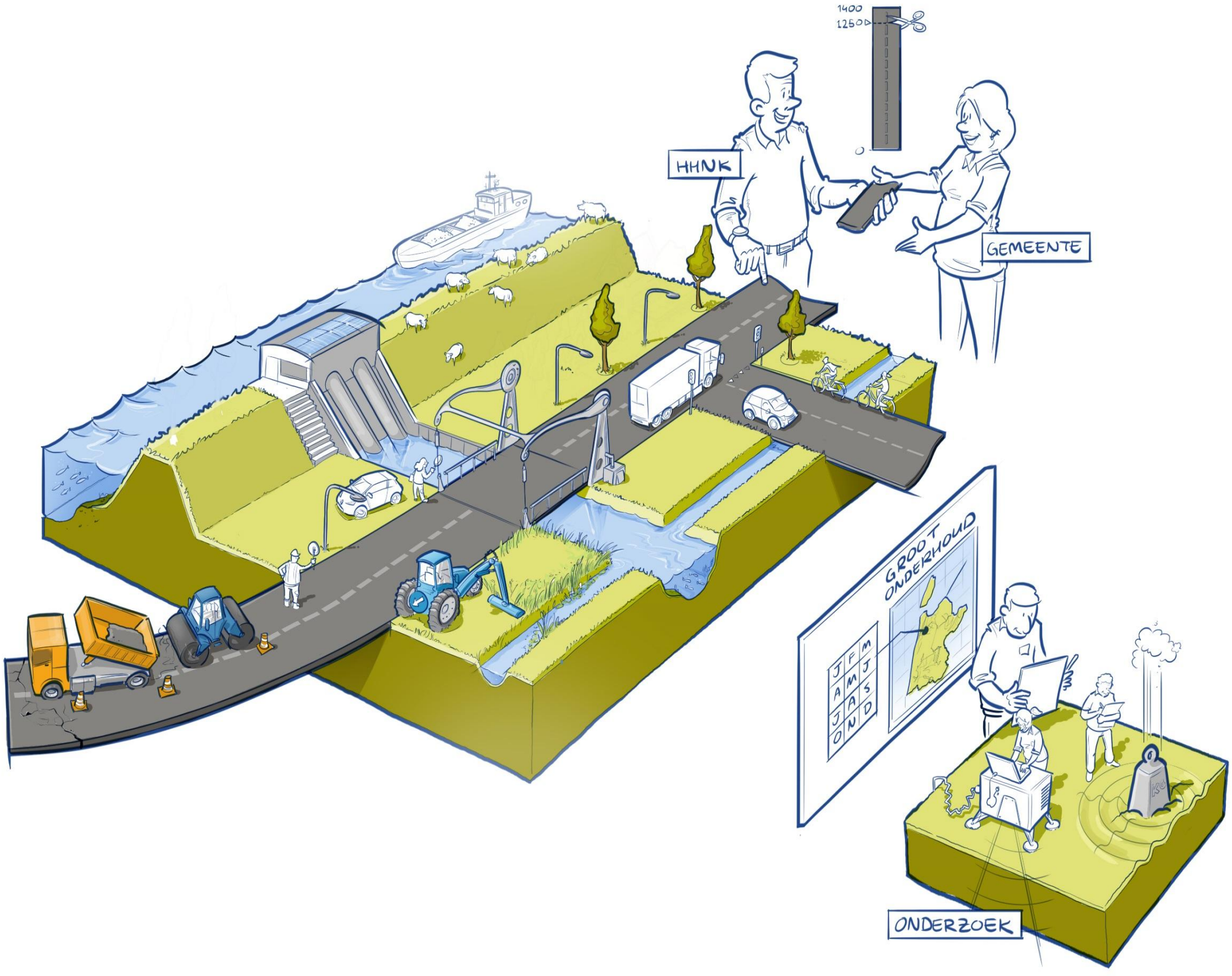
In samenwerking met de gemeente Medemblik leveren we een projectplan op voor een warmtenet op restwarmte van rwzi Wervershoof voor een zwembad en woonwijk.

De investeringsuitgaven nemen met name toe door de realisatie van de centrale slibgisting op rwzi Geestmerambacht. Daarnaast is vanaf 2026 rekening gehouden met de jaarlijkse vervanging van twee beluchtingsinstallaties. De investeringsuitgaven zijn over twee jaar verspreid en voor 2027 hoger dan voor 2026.

P026 Onvoorzien Schoon water	-	-	0,4		-	-
Totaal	**111,7**	**123,3**	**124,4**	**16,2**	**36,7**	**43,7**

5.5 Verbonden partijen

Bij de realisatie van het effect Schoon water maken we gebruik van de Gemeenschappelijke Regeling Slib, welke zorgdraagt voor de slibverwerking door HVC, en van Aquaminerals als verbonden partijen. Deze verbonden partijen stellen ons in staat om met andere waterschappen samen te werken op het gebied van duurzame slibverwerking en het vermarkten van grondstoffen. Dit levert ons continuïteit in de slibverwerking op én advies en coördinatie bij het op de markt zetten van grondstoffen die in het zuiveringsproces worden gewonnen. Daarnaast maken we gebruik van Stichting Waterproef als verbonden partij voor de benodigde laboratoriumactiviteiten binnen dit effect. Ook nemen we deel aan de coöperatieve vereniging Verdygo, waarmee we met andere waterschappen werken aan een gestandaardiseerde aanpak voor de ontwikkeling en bouw van afvalwaterzuiveringen. Hiermee vergroten we de doelmatigheid en toekomstbestendigheid van onze zuiveringsopgave.

1400
1250
HHNK
GEMEENTE
GROOT ONDERHOUD
J F M
A M J
J A S
O N D
ONDERZOEK

6. Veilige (vaar)wegen

6.1 Resultaat 1: HHNK is op termijn geen wegbeheerder meer.

We gaan verder met het overdragen van de data, de kadastrale overdracht en het beheer van de wegen waardoor we op termijn geen wegbeheerder meer zijn.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	Exploitatie			Investeringen		
	JR25	B26	B27	JR25	B26	B27
P027	-0,9	0,7	1,0		-	-

Uiterlijk in 2025 hebben we alle wegen aan gemeenten overgedragen.	Afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming implementeren we de wegenoverdracht.
We gaan verder met het overdragen van de data, de kadastrale overdracht en het beheer van de wegen. Op termijn zijn we geen wegbeheerder meer.	

6.2 Resultaat 2: Onze wegen zijn verkeersveilig, berijdbaar, ingepast in het landschap en dragen bij aan de bereikbaarheid.

Zolang we wegbeheerder zijn zorgen we dat het onderhoud op orde is.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	Exploitatie			Investeringen		
	JR25	B26	B27	JR25	B26	B27
P057	4,1	7,7	6,5		-	-

Onze wegen zijn in stand gehouden en ingericht conform de doelstellingen uit het vigerende wegenbeleid.	• Afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming, start de nazorgfase van de resterende gemeenten.
Zodra de bestuurlijke besluitvorming is afgerond beperkt onze wegentaak zich tot de nazorgfase. De AMMD levert na afloop van het project Markermeerdijken de wegen in de Waterlandse gemeenten aan ons op, waarna we deze overdragen.	

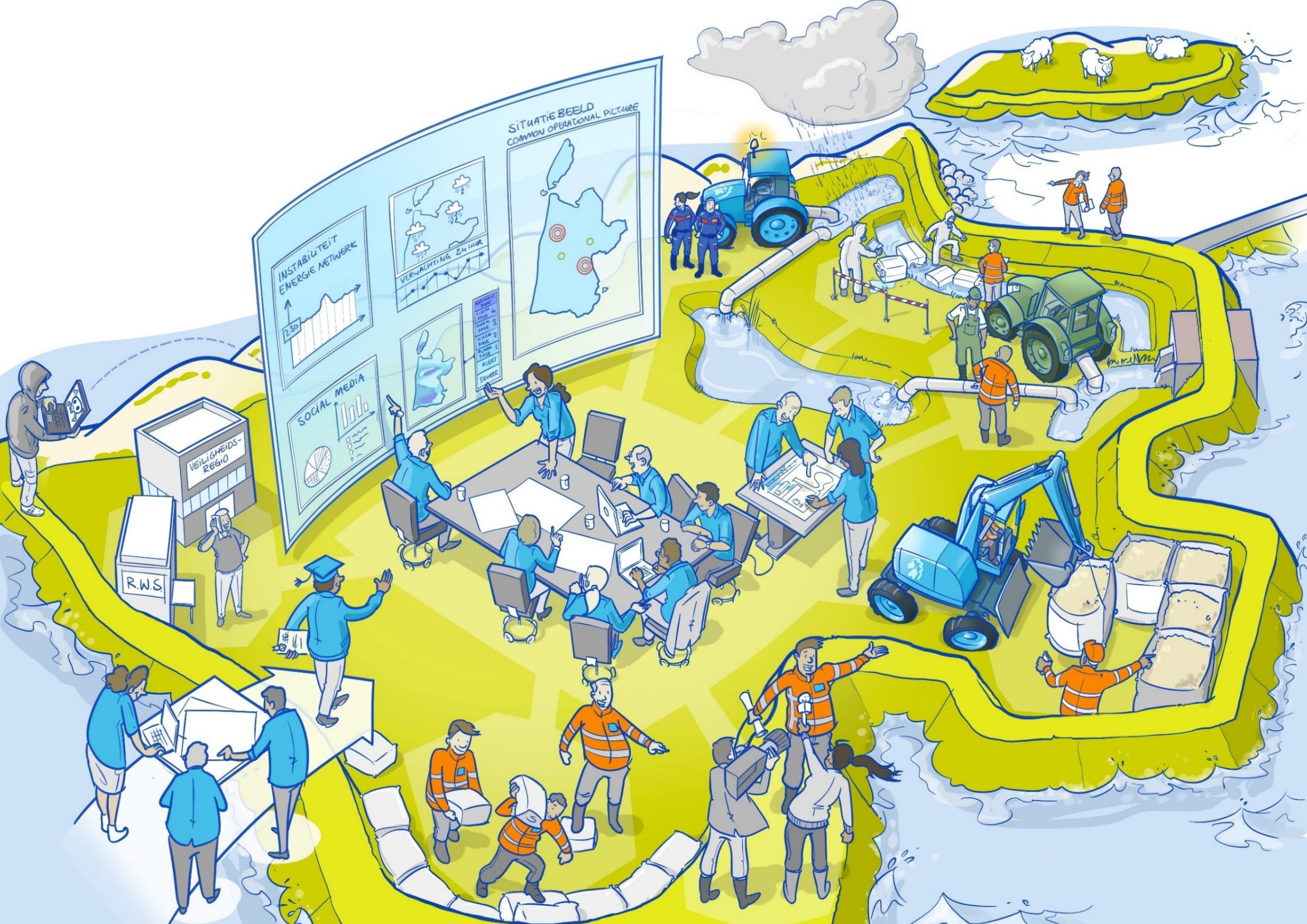
Het verschil in exploitatiebudget ten opzichte van begroting 2026 wordt veroorzaakt door de verdere afbouw van de wegentaak. Naar verwachting worden de laatste bestuurlijke besluiten over de overdracht van de resterende wegen genomen. Tot die tijd blijven de beheer-, organisatie- en overdrachtskosten noodzakelijk.

6.3 Resultaat 3: We voldoen aan de afspraken met de provincie rond vaarwegbeheer.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	**Exploitatie**			**Investeringen**		
	JR25	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P030	0,5	0,2	0,6		-	-

We voeren voor de provincie Noord-Holland een scheepvaartbeheertaak uit.	• We voeren voor de provincie Noord-Holland een scheepvaartbeheertaak uit.
We geven uitvoering aan de samenwerking met de provincie voor de scheepvaartbeheertaak.	

P031 Onvoorzien Veilge (vaar)wegen	-	0,0	0,0		-	-
Totaal	**3,6**	**8,6**	**8,1**		**-**	**-**

SITUATIEBEELD
COMMON OPERATIONAL PICTURE
INSTABILITEIT
ENERGIE NETWERK
VERWACHTING 24 UUR
SOCIAL MEDIA
VEILIGHEIDS-
REGIO
R.W.S.

7. Crisisbeheersing

7.1 Resultaat 1: We zijn pro- actief, waakzaam en alert zodat we dreigingen vroegtijdig signaleren en preventief handelen om crises te voorkomen.

We ontwikkelen onze crisisbeheersing verder door risico's, dreigingen en maatschappelijke gevolgen systematisch in beeld te brengen. Met een integraal en actueel risicobeeld vergroten we het inzicht in ontwikkelingen die onze waterstaatkundige taken kunnen raken.
Daarmee vergroten wij het inzicht dat nodig is om onderbouwde keuzes te maken en doelmatig en effectief te handelen bij calamiteiten en crises.

Prestaties en mijlpalen	Exploitatie			Investeringen		
(bedragen x € 1 miljoen)	JR25	B26	B27	JR25	B26	B27
P104	-	1,2	1,3		-	-

In 2030 signaleren/adviseren en monitoren wij onze omgeving continu op bedreigingen voor onze waterstaatkundige taken (maatschappelijke effecten) en hebben crisisbestrijdingsstrategieën uitgewerkt. Zo nodig activeren wij de crisisbeheersingsorganisatie.	• We brengen risico's en mogelijke gevolgen systematisch in beeld voor twee onze effecten zoals Waterveiligheid en Schoon water. • We ontwikkelen een integraal actueel risicobeeld voor de crisisorganisatie.
De risico's en maatschappelijke gevolgen brengen we systematisch in beeld. Dit doen we voor twee van onze effecten zoals Waterveiligheid en Schoon water. Hiermee leveren we tevens een bijdrage aan onze weerbaarheid en de voorbereiding op de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke). Daarnaast ontwikkelen we een integraal en actueel risicobeeld. Hierdoor vergroten we ons inzicht in dreigingen en ondersteunen we tijdige en onderbouwde besluitvorming voor en tijdens crises.	

7.2 Resultaat 2: Wij hebben een bestendig netwerk ten behoeve van de crisisbeheersing.

We zetten ons netwerk verder op en onderhouden het netwerk met interne en externe crisispartners. Daarnaast verkennen we de verdere samenwerking in ons beheergebied en implementeren dit waar mogelijk.

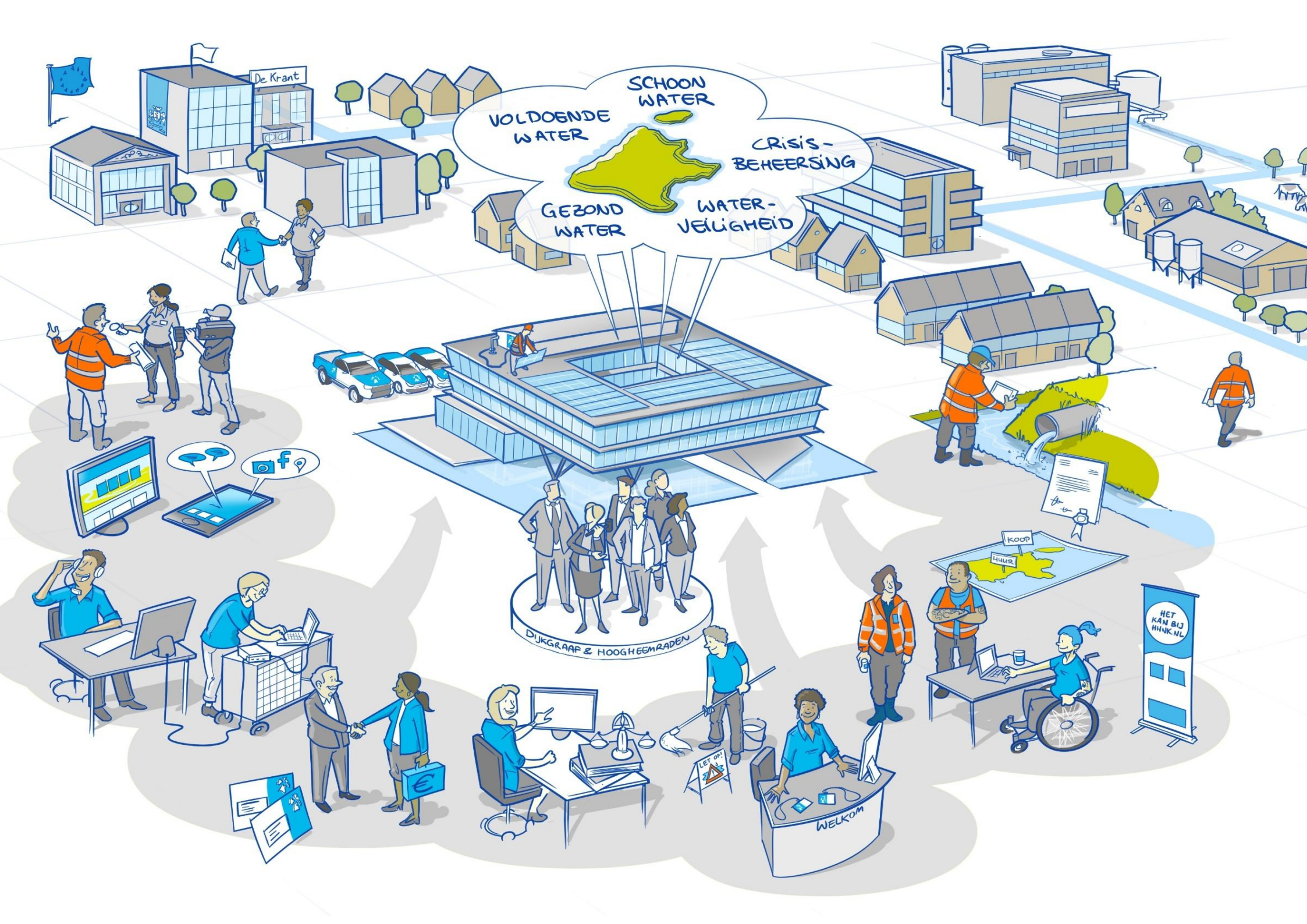
Prestaties en mijlpalen	Exploitatie			Investeringen		
(bedragen x € 1 miljoen)	JR25	B26	B27	JR25	B26	B27
P105	-	0,6	0,5		-	-

In 2030 hebben wij ons netwerk (intern en extern) ingericht zodat ons crisisbelang bij partners wordt (h)erkend en benutten wij kansen vanuit de samenleving waarmee wij onze crisisbeheersing versterken (waterweerbaar).	• We versterken onze samenwerking met interne en externe crisispartners door minimaal vier structurele vastgelegde werkafspraken.
We bouwen verder aan ons netwerk met partners binnen en buiten onze organisatie. Hierdoor verbeteren we de samenwerking tijdens crises en vergroten we de weerbaarheid van ons beheergebied. Dit doen we onder andere door het maken van werkafspraken met interne afdelingen en externe partners, zoals de veiligheidsregio's en Defensie.	

7.3 Resultaat 3: Wij treden bij (dreigende) crises slagvaardig en doelgericht op om schade en leed te beperken en maatschappelijke ontwrichting en slachtoffers te voorkomen.

We hebben als doel om in extreme situaties en crises onze kerntaken uit te blijven oefenen. We bereiden ons daarom voor om de bedrijfsvoering weer zo snel als mogelijk doorgang te laten vinden en economische schade, leed en maatschappelijke ontwrichting zoveel mogelijk te beperken en voorkomen.

Prestaties en mijlpalen		**Exploitatie**			**Investeringen**	
(bedragen x € 1 miljoen)	**JR25**	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P106	-	1,8	1,8		-	-
In 2030 zijn wij in staat om een crisis slagvaardig en doelgericht te beheersen en hebben daarvoor de voorwaarden en de nazorg geregeld. Onze crisismedewerkers zijn toegerust op hun taken.	• De draaiboeken en planvorming zijn geüniformeerd en gestandaardiseerd voor één van onze effecten zoals Voldoende water of Gezond water. • We bieden ten minste twee trainingen en een oefening aan op basis van de inzichten uit de nulmeting. • We stellen een werving- en selectiebeleid voor crisisfunctionarissen op.					
We uniformeren en standaardiseren de draaiboeken en crisisplanvorming voor één van onze effecten zoals Voldoende water of Gezond water. Hierdoor is de werkwijze voor crisisfunctionarissen herkenbaar en is de informatie toegankelijker tijdens een crisis. Begin 2027 wordt bepaald met welk effect we starten. Ook stellen we op basis van de inzichten uit de nulmeting van 2026 en evaluaties met de crisisfunctionarissen stellen we een beleidsplan op voor opleiden, trainen en oefenen (OTO) op. Hiermee zorgen we ervoor dat de crisisfunctionarissen beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor hun rol. Met de vastgestelde competentieprofielen en het werving- en selectiebeleid zorgen we voor een meer uniforme en passende invulling van crisisfuncties.						
Totaal	**1,5**	**3,7**	**3,5**		**-**	**-**

De Krant
SCHOON WATER
VOLDOENDE WATER
CRISIS-BEHEERSING
GEZOND WATER
WATER-VEILIGHEID
DIJKGRAAF & HOOGHEEMRADEN
KOOP
HUUR
HET KAN BIJ HHNK.NL
LET OP!
WELKOM

8. Bestuur en Organisatie

8.1 Resultaat 1: Een democratisch gekozen bestuur dat transparant en aantoonbaar rechtmatig in overleg met de omgeving acteert.

Het vergt effectief, creatief, collectief, adaptief én doelmatig handelen om onze en andere maatschappelijke opgaven te realiseren in een omgeving waar veel verantwoordelijkheden bij veel verschillende partijen liggen. We organiseren de waterschapsverkiezingen in 2027. Vergunning, handhaving en toezicht is solide ingericht (VTH). In onze visie op maatschappelijk verantwoorde overheid (MVO) zijn de maatschappij (people), milieu (planet) en economie (prosperity) de vertrekpunten voor samenwerking met de omgeving.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	**Exploitatie**			**Investeringen**		
	JR25	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P093	-	2,9	4,6		-	-
Het bestuurlijk besluitvormingsproces verloopt soepel, integraal en op hoofdlijnen	• Het algemeen bestuur reflecteert schriftelijk minimaal een keer per jaar op het besluitvormingsproces. • We zorgen voor een transparant verkiezingsproces en een geldige verkiezingsuitslag.					
Het algemeen bestuur reflecteert schriftelijk minstens een keer per jaar op het eigen besluitvormingsproces, in overleg met het fractievoorzittersoverleg wordt hiervoor een aanpak ontworpen. Dit vindt plaats na het inwerkproces van het nieuwe bestuur. Voor de uitvoering van de waterschapsverkiezingen worden de noodzakelijke voorbereidingen getroffen en een transparant proces doorlopen om te komen tot een geldige verkiezingsuitslag. De toename in exploitatie wordt veroorzaakt door de bijdrage aan de verkiezingen.						
P096	-	29,0	29,3		-	-
We zijn een dienstverlenende, klant- en op duurzaamheid gerichte organisatie en we sturen actief op tevredenheid over de afhandeling.	• We actualiseren op het gebied van de beleidscyclus van regulering en uitvoering (VTH) de risico-analyse behorende bij ons VTH beleid. • We leveren een businesscase op voor duurzame energieopwekking op het terrein van het hoofdkantoor, inclusief besluitvoorstel voor eventuele realisatie. • We verbeteren de doelmatigheid en efficiëntie van het proces van belastingheffing- en invordering.					

Onderdeel van de beleidscyclus regulering en uitvoering (VTH) is het geactualiseerd houden van het VTH beleid en de bijbehorende risico-analyse. In 2027 herijken wij deze risico-analyse zodat deze weer actueel is. De beleidscyclus maakt vanuit een strategisch kader de vertaling naar operationeel beleid voor kwaliteitsborging en voorziet in een sluitende planning- en controlcyclus.

In lijn met de ambities op het gebied van duurzaamheid, energie-onafhankelijkheid en emissiereductie onderzoeken we de realisatie van solar carports bij het hoofdkantoor in Heerhugowaard. Door het combineren van zonne-energieopwekking, energieopslag en laadinfrastructuur creëren we kansen om duurzame energie op te wekken en efficiënt te benutten voor laden van onze voertuigen en mobiliteit. De resultaten van het onderzoek vormen de basis voor besluitvorming over de uitvoering. Hiermee geven we invulling aan de energietransitie en versterken we de voorbeeldrol van overheid op het gebied van duurzame bedrijfsvoering.

We voeren verdere verbeteringen door om de doelmatigheid en efficiëntie van het proces van belastingheffing en - invordering te vergroten waarbij we de gevolgen voor de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening meenemen.

8.2 Resultaat 2: Een moderne organisatie die efficiënt en effectief handelt.

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen hebben impact op onze organisatie en onze manier van werken. We richten ons op veiligheid, voldoende en gekwalificeerd personeel, interne beheersing, financiële rechtmatigheid, doelmatigheid, uitvoering en handhaving, duurzaamheid, informatiehuishouding en externe communicatie. We implementeren de inrichting van het interne beheersingsraamwerk (drie lijnen model). We stimuleren het waterbewustzijn onder andere door ons watererfgoed en voeren de Wet open overheid (Woo) uit. Vanwege de veelheid aan digitale wetgeving, verordeningen en richtlijnen professionaliseren we de IT-beheerprocessen, verbeteren we onze digitale weerbaarheid en implementeren we het informatiebeleidsplan 2026-2029. We werken aan de Baseline Informatieveiligheid Overheid 2 (BIO2), Cyberbeveiligingswet (Cbw), Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke), privacy- en andere cyberwetgeving en aan een toekomstbestendige IT-ondersteuning voor onze belastingprocessen. Met arbeidsmarktcommunicatie en internationale zaken zetten we ons neer als aantrekkelijke werkgever.

Prestaties en mijlpalen *(bedragen x € 1 miljoen)*	**Exploitatie**			**Investeringen**		
	JR25	**B26**	**B27**	**JR25**	**B26**	**B27**
P094	-	25,1	29,9		0,8	1,8
Wij zijn een betrouwbare overheid, delen onze kennis en we zijn open en benaderbaar.	• We richten ons met minimaal twee publiekscampagnes op het vasthouden van de naam- en taakbekendheid en het vergroten van bewustzijn onder inwoners over het belang van veilig, schoon en voldoende water. • Voor onze naam- en taakbekendheid, historisch perspectief en maatschappelijke betrokkenheid stellen we 12 erfgoedlocaties open/ lichten we deze uit (zowel fysiek als digitaal). • Het dagelijks bestuur verricht minimaal 1 keer per jaar een 109a onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid. • We nemen deel aan projecten in 10 landen buiten Europa, fysiek dan wel digitaal. Binnen Europa doen we mee in zes door de EU gesubsidieerde projecten. • Het risicomanagement wordt onderdeel van de reguliere sturing in samenhang met kwaliteitsmanagement. • De bestuurlijke ambitie op het gebied van fysieke en digitale weerbaarheid wordt bepaald.				

We richten ons met de publiekscampagnes op het vasthouden van de naam- en taakbekendheid en het vergroten van bewustzijn onder inwoners over het belang van veilig, schoon en voldoende water. Hierbij betrekken we inwoners actief, geven inzicht in ons werk en laten we zien wat zij zelf kunnen bijdragen. Met de verkiezingscampagne richten we ons op alle stemgerechtigden (18+) in ons gebied. We blijven actief inzetten op de doelgroep jongvolwassenen (Gen Z: 18-25 jaar).

Met een selectie van erfgoed wordt zorgvuldig gekozen om een breed publiek te bereiken en een representatief beeld te geven van onze geschiedenis, identiteit en rol in de samenleving. Fysiek gebeurt dit bijvoorbeeld via openstellingen, rondleidingen, tentoonstellingen of evenementen op locatie. Digitaal zorgen we voor zichtbaarheid via online publicaties, virtuele tours, sociale media en thematische campagnes. Door deze aanpak maken we erfgoed niet alleen toegankelijk, maar ook relevant voor het heden. We verbinden het verleden met actuele maatschappelijke thema's en nodigen inwoners, scholen, organisaties en andere belanghebbenden uit om actief deel te nemen aan het gesprek over onze gedeelde geschiedenis. Zo dragen we bij aan bewustwording, educatie en betrokkenheid.

De rekenkamer draagt bij aan het versterken van onze lerende organisatie en speelt een belangrijke rol in het bevorderen van doeltreffendheid en doelmatigheid van het door het algemeen bestuur gevoerde beleid. Het dagelijks bestuur verricht periodiek een 109a onderzoek waarbij zowel in de vraagstelling als de aanbevelingen van deze onderzoeken expliciete aandacht is voor doelmatigheid en doeltreffendheid.

In onze internationale projecten richten wij ons bij nieuwe projecten meer en meer op Europese samenwerking, hierbij dient de kennisagenda van de waterschappen als uitgangspunt. Europese regio's die te maken hebben met extreme weersomstandigheden — zoals overstromingen in Engeland, droogte in Spanje en Portugal en het sterke waterbewustzijn in Zweden — bieden waardevolle inzichten die ook voor ons direct toepasbaar zijn. Het benutten van deze Europese praktijkervaringen versterkt onze beleidsvorming, vergroot onze weerbaarheid en helpt ons Europese regelgeving en rapportageverplichtingen tijdig en scherp te duiden.

We ontwikkelen het fundament voor een uniform, organisatie breed risicostelsel, waarmee onze risico's op dezelfde wijze zijn vastgesteld, beoordeeld, gewogen en gerapporteerd. De focus ligt, naast de strategische risico, op de operationele en financiële risico's. Ook geven we invulling aan de samenhang tussen risicomanagement en kwaliteitsmanagement.

We zijn gestart met de pragmatische aanpak voor weerbaarheid. Het bestuur wordt gevraagd een ambitie te bepalen voor de fysieke en digitale weerbaarheid, waardoor we invulling geven aan de Wwke en de Cbw.

De stijging van de kosten komt door herverdeling van de geplande inzet van personele capaciteit en de vervanging van de vloer van de loods op de werf Kwadijk. De hogere investeringsuitgaven komt door het vervangen van het werkschip Zuiderzee.

P095	-	38,4	40,9	-	-

We zorgen voor veilig en optimaal informatiebeheer door verbetering van de gehele informatiecyclus.	• We implementeren een beoordelingsaanpak voor digitale ethische accentwaarden. • De digitale weerbaarheid wordt verbeterd. • We borgen privacy en informatieveiligheid structureel in de organisatie door de implementatie van een PMS en ISMS, waarmee risico's beter worden beheerst en de organisatie voldoet aan relevante wet- en regelgeving.

We borgen de toepassing van, door het dagelijks bestuur vastgestelde, digitale ethische accentwaarden door een beoordelingsaanpak te implementeren.

Na besluitvorming in het dagelijks bestuur in 2026 geven we uitvoering aan het plan van aanpak om de bedrijfscontinuïteit van het digitale domein te verbeteren. Hiermee verhogen we de digitale weerbaarheid van de kritische bedrijfsprocessen binnen onze organisatie.

We geven verdere invulling aan het verbeterplan informatiebeveiliging, als onderdeel van compliance met de BIO2. Voor de monitoring en rapportage implementeren we een systematische en procesmatige aanpak die wordt ondersteund door aangeschafte software.

De hogere exploitatiekosten komen door een herverdeling van de geplande inzet van personele capaciteit, licentiekosten, kosten voor de verbonden partij het Wateschapshuis en kosten vanuit het informatiebeleidsplan (IBP).

P097	-	8,7	8,7	-	-

Ons personeel ontwikkelt zich om toekomstige ambities waar te maken.	• We implementeren de arbeidsmarktstrategie. • Het ziekteverzuimpercentage blijft onder het percentage voor de overheidssector dat door het CBS wordt gepubliceerd. • We voldoen aan het aantal participatiebanen dat de Wet Banenafspraak voorschrijft.

De krappe arbeidsmarkt raakt onze organisatie, vooral bij specialistische en ambachtelijke functies waarvoor opleidingen beperkt voorbereiden. Daarom investeren we tijdig in het aantrekken en behouden van medewerkers met ontwikkelmogelijkheden en een veilige, flexibele werkomgeving. Hiervoor implementeren we de arbeidsmarktstrategie.

We blijven onze medewerkers binden en boeien en investeren in duurzame inzetbaarheid en vitaliteit. Hierdoor ligt het verzuimpercentage onder het landelijke gemiddelde.

De Wet Banenafspraak is een belangrijke stap richting een inclusieve arbeidsmarkt. Tegelijkertijd brengt het ook een structurele opgave met zich mee voor onze organisatie. Het succesvol begeleiden van participatiemedewerkers vraagt om voldoende tijd, aandacht en passende ondersteuning. Daarbij speelt het absorptievermogen van de organisatie een cruciale rol: de mate waarin we in staat zijn om deze begeleiding op een duurzame en kwalitatieve manier te bieden, zonder dat dit ten koste gaat van de reguliere werkprocessen. Dit vraagt om een zorgvuldige balans tussen ambitie en realiteit, waarbij we blijven investeren in bewustwording, scholing en het creëren van een werkcultuur waarin iedereen tot zijn recht komt. Hiervoor is capaciteit vrijgemaakt en we starten met het opstellen van een plan van aanpak.

P063 Personeelslasten	111,9	120,7	122,1	-	-

De toename van personeelskosten ten opzichte van de begroting 2026 wordt veroorzaakt door cao en toegekende fte’s vanuit het MJP 2025-2029, MJP 2026-2030 en MJP 2027-2031.

P051	-159,5	-177,9	-193,8		-	-
De toename in dekking komt met name door toegenomen fte's die zijn toegekend vanuit diverse meerjarenperspectieven en hogere interne (uur)tarieven. De lasten van de werkzaamheden worden bij de prestaties verantwoord door het toekennen van uren maal tarief. De dekking hiervan wordt onder P051 verantwoord. Organisatiebreed is het effect neutraal.						
P054 Onvoorzien Bestuur en organisatie	-	0,2	0,2		-	-
Subtotaal	**40,4**	**47,0**	**41,9**	**1,3**	**0,8**	**1,8**
Waterschapsbelasting (zie hoofdstuk 13)	-300,2	-322,4	-353,0		-	-
Algemene reserve (zie hoofdstuk 20.2)	-	-	-		-	-
Bestemmingsreserves (zie hoofdstuk 20.2)	-20,7	-23,3	11,7		-	-
Totaal	**-280,6**	**-298,7**	**-299,4**	**1,3**	**0,8**	**1,8**

8.3 Verbonden partijen

Bij de realisatie van het effect Bestuur en organisatie maken we gebruik van het Waterschapshuis, de Nederlandse Waterschapsbank (NWB), de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Unie van Waterschappen en de Vereniging werken voor Waterschappen als verbonden partijen. Het Waterschapshuis is een belangrijke kennispartner en levert een bijdrage in de realisatie van informatie- en communicatietechnologie oplossingen. Via deze verbonden partij trekken de waterschappen samen op in een uniforme aanpak om landelijke informatievoorzieningsvraagstukken op te lossen en digitale wetgeving te implementeren. Het Waterschapshuis levert een belangrijke bijdrage aan de bestuurlijke ambitie dat alle waterschappen in 2029 digitaal getransformeerd zijn. De NWB levert ons diensten op het gebied van betalingsverkeer, *electronic banking* en *consultancy* en verstrekt ons lang- en kortlopende geldleningen. Ook de BNG zorgt als verbonden partij voor kredietverlening. De Unie van Waterschappen biedt ondersteuning op het gebied van beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en lobby bij de EU, het parlement en ministeries. De Vereniging werken voor waterschappen behartigt de gemeenschappelijke sociale en sociaaleconomische belangen van de leden die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen, onder meer door het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten met werknemersverenigingen.

9. Thema's Waterplan 2022-2027

We zien dat de wateropgave groter en complexer wordt. Daarom ontwikkelen we door op goed beheer en bereiden ons voor op de klimaatverandering. In dit hoofdstuk omschrijven we een selectie van de ontwikkelingen binnen de vier thema's uit het Waterplan 2022-2027: Ruimtelijke adaptatie, Duurzaamheid, Biodiversiteit en Datagedreven werken.

Ruimtelijke adaptie
Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is de nationale aanpak om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust te maken voor 2050, met als doel de gevolgen van wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen te beperken. Gemeenten, de provincie Noord-Holland, PWN en HHNK geven in de werkregio Noorderkwartier uitvoering aan dit programma. Ook zijn we actief in de DPRA-werkregio Amsterdam.

In 2026 is de nieuwe Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie vastgesteld door het Rijk. Hierin stelt de Deltacommissaris dat er meer nodig is dan de huidige inzet om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten en dat de maatschappelijke schade zonder aanvullende maatregelen richting 2050 fors kan oplopen. Dit betekent dat de samenwerkingspartners binnen de DPRA, waaronder de waterschappen, wordt gevraagd een tandje bij te zetten.
Om uitvoering te kunnen geven aan het DPRA starten we met een nieuwe programmaperiode Ruimtelijke Adaptatie 2027-2033. Hiervoor is via het MJP jaarlijks € 1,25 miljoen beschikbaar gesteld. Van dit bedrag wordt € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling Klimaat Actief Noorderkwartier om wateroverlast in de stad tegen te gaan. Dit doen we daar waar de potentiële schade door wateroverlast het grootst is. Gemeenten kunnen hiervoor een bijdrage ontvangen van ons voor waterberging of het versneld of juist vertraagd afvoeren van water. In de eerste helft van dit jaar wordt de regeling opengesteld.

De Regionale Uitvoeringsagenda's Klimaatadaptatie zijn opgesteld in de regio's Westfriesland, Noord-Kennemerland, de Noordkop en Zaanstreek Waterland met daarin maatregelen tegen wateroverlast, hitte, droogte en acties om de gevolgen van overstromingen te beperken. Daarnaast zijn maatregelen uitgedacht gericht op crisisbeheersing en herstel. We dragen bij aan de afspraken die zijn gemaakt in deze uitvoeringsagenda's en het uitvoeren van maatregelen die relateren aan onze watertaken.

Duurzaamheid
De wereld staat voor de uitdaging om klimaatverandering tegen te gaan. Als waterschap ondervinden we de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals langere perioden van droogte aan de ene kant en intensieve regenbuien aan de andere kant. We willen daarom via een duurzame manier van werken een bijdrage leveren aan het verminderen van klimaatverandering. In ons milieubeleid ‘Klimaatneutraal 2035’ (K35) staat dat we ons richten op het verlagen van broeikasgasemissies, toewerken naar energieneutraliteit en een bijdrage leveren aan de circulaire economie.

Voor 2026 en 2027 is een uitvoeringsagenda opgesteld met daarin 36 concrete klimaatmaatregelen. De uitvoering hiervan ligt op schema en twaalf maatregelen zijn afgerond. Daarnaast zijn er diverse klimaatmaatregelen opgestart, waaronder:
- onderzoek naar het kwantificeren van de CO_2-uitstoot door aannemers op onze projecten;
- de overname van een windturbine bij rwzi Wervershoof;
- de ontwikkeling van een onbemande maaiboot, zelfstandig varend en maaiend;
- het opstellen van een implementatieplan voor de toepassing van milieubeprijzing via de MKI (milieukostenindicator).
- Onderzoek versterking en borging energiemanagement binnen HHNK.

Halverwege de looptijd van de uitvoeringsagenda wordt het bestuur geïnformeerd over de stand van zaken.

Verduurzaming maakt een integraal onderdeel uit van de effecten Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon Water, Gezond water en Bestuur en Organisatie. Ieder effect heeft één of meerdere mijlpalen opgenomen op het gebied van duurzaamheid, aanvullende informatie over stand van zaken ten aanzien van deze inzet is onder het betreffende effect terug te vinden.

Maatschappelijk verantwoorde overheid (MVO)
In onze visie op MVO gebruiken we maatschappij (people), milieu (planet) en economie (prosperity) als vertrekpunt voor samenwerking met de omgeving. We werken met andere overheden aan een gemeenschappelijke rapportage. In samenwerking met de Unie van Waterschappen is een nieuwe kerngroep, waar wij onderdeel van zijn, voor de duurzaamheidsrapportage opgestart. Tot het moment van een gemeenschappelijke rapportage blijven we onze processen stroomlijnen en monitoren.

Duurzame energieopwekking en terugwinning van grondstoffen

Energie HHNK				
Elektriciteit		**2026**		**2027**
		Begroting		*Begroting*
Volume voor kostenbepaling (MWh)		**75.702**		**69.285**
Waterketen		*53.490*		*47.430*
Watersystemen		*20.653*		*20.555*
Gebouwbeheer		*1.507*		*1.293*
Wegen		*51*		*6*
Kosten elektriciteit	**€**	**19.248.329**	**€**	**17.425.021**
*Gemiddeld tarief per MWh**	*€*	*254,26*	*€*	*251,50*
Volume voor opbrengstenbepaling (MWh)		**-23.867**		**-16.509**
Waterketen SDI		*-*		*-*
Waterketen Zon		*-20.888*		*-13.637*
Watersystemen Wind		*-2.577*		*-2.613*
Gebouwbeheer Zon		*-402*		*-259*
Opbrengsten elektriciteit **	**€**	**-1.692.358**	**€**	**-904.459**
Gas		**2026**		**2027**
		Begroting		*Begroting*
Totaal Inkoop Aardgas (m^3x1.000)		**200**		**197**
Waterketen SDI		*-*		*-*
Gebouwen		*200*		*197*
Kosten inkoop Gas	**€**	**347.859**	**€**	**333.845**
*Gemiddeld tarief per 1.000 m3**	*€*	*1.739,29*	*€*	*1.694,64*
Groen Gas verkocht (m^3x1.000)		**-2.040**		**-1.396**
Opbrengst verkocht Gas	**€**	**-1.850.000**	**€**	**-980.776**
Netto energiekosten	**€**	**16.053.830**	**€**	**15.873.631**

* Inclusief netbeheerkosten, trafohuur, meetdiensten en VPB
** Inclusief opbrengsten SDE subsidie

Terugwinning	2026	2027
	Begroting	*Begroting*
Biogas (totale opwek x1.000 m³)	**4.450**	**4.500**
Omgezet naar Groen Gas	*1.500*	*1.500*
Gebruikt in WKK	*2.500*	*2.500*
Gebruikt voor CV	*150*	*200*
Afgefakkeld / verlies	*300*	*300*
PowerCrumbs (Zaandam)	-	-
Overige stromen		
Slibgranulaat (ton)	*20.000*	-
Herwonnen grondstoffen		
Struviet (ton)	*200*	*200*
Cellulose (ton)	*2.900*	*2.900*

Figuur 1.1 Duurzame energieopwekking en terugwinning grondstoffen

Toelichting bij energietabel begroting 2027

Kosten Elektriciteit
De kosten voor het verbruik van elektriciteit dalen. Dit komt door een lager verbruik en een gunstigere klikprijs dan afgelopen jaar.

Opbrengsten Elektriciteit
Het teruglevertarief voor zelfopgewekte zonne-energie is medio 2025 naar beneden bijgesteld vanwege een grotere dan verwachte hoeveelheid negatieve zonuren. Dit is een blijvend gegeven, zo ook voor de begroting 2027. Hierdoor wordt minder elektriciteit teruggeleverd aan het net.

Kosten Gas
Op het gebied van kosten voor gas zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen te melden. Zowel het verbruik als de kosten liggen in lijn met 2026.

Opbrengsten Gas
In de begroting 2026 werd rekening gehouden dat de groengasinstallaties op de locaties rwzi Den Helder en rwzi Zaandam volledig in bedrijf zouden zijn. Dit is niet het geval, waardoor de opbrengsten een stuk lager uitvallen. Daarnaast is een lagere prijs per kuub en onzekerheid over de hoogte van het bedrag voor de Garanties van Oorsprong mede de oorzaak voor de lagere opbrengsten.

Disclaimer energie: De huidige energiemarkt is extreem volatiel. Omdat de teruglevering van elektriciteit wordt afgerekend tegen gemiddelde marktprijzen is het maken van prognoses erg lastig. Met bovenstaande tabel is getracht een zo realistisch mogelijke prognose af te geven. We volgen de ontwikkelingen op de voet in het energieteam, indien nodig zal het bestuur geïnformeerd worden over lopende ontwikkelingen.

Biodiversiteit
We dragen bij aan een rijke biodiversiteit en een toekomstbestendige leefomgeving in ons beheergebied. Dit staat verwoord in de Visie op biodiversiteit (2021) en de uitvoeringsagenda biodiversiteit (2024). We werken hierbij regionaal samen aan natuurontwikkeling en het versterken van verbindingszones. Meekoppelkansen, zoals bij maatregelen vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW), worden hierbij actief benut.

Gebaseerd op het landelijke raamwerk biodiversiteit 2.0 van de Unie van Waterschappen zijn KPI's geselecteerd op basis van inhoudelijke relevantie. Deze sluiten aan bij bestaand beleid en projecten, spreiding over thema's zoals aquatische en terrestrische biodiversiteit (natte en droge leefgebieden) en beheer en onderhoud. Dit bevordert de meetbaarheid van de impact op de maatregelen die worden getroffen om de biodiversiteit te versterken conform de uitvoeringsagenda. We werken hierbij aan het minimaal behalen van de drempelwaarden op:

- Gebiedseigen ecologische waterkwaliteit (A1 t/m A3);
- Biodiversiteit op terrestrische waterschapsdomeinen (C1 t/m C3);
- Biodiversiteit in beheer en onderhoud (D1 en D2);
- Beheersing van invasieve exoten (G1).

Daarnaast zetten we in op het verder uitbreiden van onze data. Het versterken van biodiversiteit maakt integraal onderdeel uit van de maatschappelijke effecten Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon Water, Gezond water en Bestuur en Organisatie. Bij die effecten is aanvullende informatie te vinden over de inzet op biodiversiteit.

Datagedreven werken
Eind 2025 is door het algemeen bestuur het informatiebeleidsplan "Veilig samen datagedreven werken" vastgesteld, waarin is bepaald dat de afdelingen datagedreven werken blijven ontwikkelen, maar dat er een belangrijke focus is toegevoegd voor de soevereiniteit (zeggenschap over de eigen ICT voorzieningen) en informatieveiligheid. Dit naar aanleiding van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS), waarin wordt opgeroepen de handen ineen te slaan en nationale en Europese voorzieningen te realiseren en implementeren, om zo minder afhankelijk te worden van *big tech* bedrijven. De NDS loopt grotendeels parallel aan de intensivering van wetgeving in het digitale domein (*de digital decade*). De uitvoering en financiering van de NDS is nog een bestuurlijk vraagstuk voor het Rijk en decentrale overheden. Het is onzeker of de kosten hoger worden en hierdoor is geen aanvullend budget opgenomen in deze begroting. Eind 2026 wordt duidelijkheid verwacht en brengen we de impact op onze financiën en capaciteit in beeld. Naast de NDS is ook de vaarkaart van de Unie van Waterschappen van invloed. Via het Waterschapshuis wordt gezamenlijk binnen de sector opgetrokken om enerzijds de soevereiniteit en veiligheid te optimaliseren en anderzijds kosten te besparen door het gezamenlijk oppakken van projecten.

Door verantwoord en veilig te versnellen gaan we meer gebruik maken van Generatieve AI (GENAI). Het inwerkprogramma van het nieuwe bestuur bevat onder andere een training over gebruik van GenAI. Met het dagelijks bestuur hebben we ethische accentwaarden benoemd die worden gehanteerd bij de verdere inrichting van het digitale domein.

Binnen de afdelingen lopen diverse meerjarige initiatieven om meer datagedreven te werken, zoals Waterveiligheid 2030, Bouw Informatie Model en De Grote Verbouwing van de Waterketen. Het doel is om deze meer gezamenlijk op te pakken. Belangrijke bouwstenen daarvoor zijn de data architectuur en centrale datavoorziening die dit jaar verder vorm krijgen.

10. Assetmanagement

We beheren onze *assets* volgens de systematiek van *assetmanagement*. Hierbij plannen we ons beheer en onderhoud meerjarig op basis van een vastgesteld onderhouds- en kwaliteitsniveau. We inspecteren onze *assets* regelmatig om te zien of het gewenste kwaliteitsniveau aanwezig is. Wanneer assets onder dat kwaliteitsniveau dreigen te zakken, plannen we vroegtijdig beheer en onderhoud in. De *assetmanagement*doelen zijn gebaseerd op de organisatiedoelen uit strategische beleidsdocumenten. Deze doelen zijn: risicogestuurd en/of voorspellend onderhoud, minimale impact op omgeving, datagedreven beheer en onderhoud en verdere ontwikkeling van *assetmanagement*.

Binnen het waterschap zijn de *assets* in vier categorieën in te delen:

- Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken;
- Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen;
- Zuiveringstechnische werken;
- Wegen, vaarwegen en bijbehorende kunstwerken.

In deze paragraaf wordt per categorie het beleidskader beschreven en vervolgens de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met de vertaling naar de begroting. Conform wet- en regelgeving worden de assets vanuit bedrijfsvoering hier niet in opgenomen.

Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken
Het beheer van onze waterkeringen en bijbehorende kunstwerken is opgedeeld in samenhangende, vastgestelde werkprocessen. De waterkeringen en de daarin aanwezige kunstwerken zijn onderverdeeld in drie categorieën: primair (269 kilometer), regionaal (1.064 kilometer) en overig (224 kilometer). Voor iedere categorie gelden vastgestelde normen.
Op basis van inspecties bepalen we welk onderhoud nodig is. Dit onderhoudsregime is vastgelegd in assetmanagementplannen en vormt de vertaling van ons beleid naar tactisch en operationeel niveau. Daarbij kijken we niet alleen naar waterveiligheid, maar houden we ook rekening met afspraken over natuur en biodiversiteit, duurzaamheid, cultuur en medegebruik van onze *assets*.
Voor de waterkerende *assets* richten we een assetmanagementsysteem in dat voldoet aan de eisen van NEN-ISO 55001. Het Strategisch Assetmanagementplan (SAMP) en het Assetmanagementplan vormen de basis voor het beheer en onderhoud van deze *assets*.
Momenteel werken we aan het traject van hercertificering NEN-ISO 55001. De invoering van ISO 55001 helpt ons om het beheer en onderhoud verder te structureren en toekomstige KPI's met grotere zekerheid te realiseren. In combinatie met andere ontwikkelingen, zoals het op orde brengen van data en Waterveiligheid 2030, verbetert dit onze sturing. Hierdoor kunnen we beter inspelen op ontwikkelingen, zoals gewijzigde wetgeving en calamiteiten, en onze taken gerichter en met meer precisie uitvoeren.

Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen
We beheren 20.530 kilometer watergangen, ook wel waterlopen, waarvan 5.880 kilometer door ons wordt onderhouden. Jaarlijks wordt hiervan 700 kilometer getoetst op afmetingen. De overige 14.650 kilometer wordt onderhouden door derden, voornamelijk door aanliggende eigenaren. Via de jaarlijkse schouwen wordt toegezien op het uitvoeren van noodzakelijke onderhoud. Onder de categorie waterlopen vallen ook: waterbergingen, meren, duikers, aquaducten, natuurvriendelijke oevers, rietoevers, vissenbossen en beschoeiingen.

Het areaal peilregulerende kunstwerken bevat 460 gemalen, 7 uitwateringssluizen, 70 geautomatiseerde inlaten, 1.280 handbediende inlaten, 345 geautomatiseerde stuwen, 5.000 vaste stuwen, 72 vispassages en 100 eenheden welke onderdeel zijn van tijdelijke pompinstallaties.
Deze zijn ingedeeld in drie onderhoudscategorieën;

- Basis; alle inlaten, alle stuwen, tijdelijke pompinstallaties en gemalen met een laag bedrijfsrisicoprofiel en beperkte impact bij functieverlies.

- Goed; gemalen welke een hoger bedrijfsriscoprofiel dragen. Hoge capaciteit, geen redundantie, matige bereikbaarheid en aanzienlijke impact bij functieverlies.
- Goed +; de boezemgemalen, één-pomps gemalen met hoge capaciteit, gemalen zonder mogelijkheid om een tijdelijke pomp in te zetten, gemalen in stedelijk gebied of in een gebied met hoogwaardigde landbouw, zeer grote impact bij functieverlies.

Waterlopen dienen verschillende doelen, waarvan de belangrijkste zijn: waterafvoeren, wateraanvoeren, gezonde leefomgeving voor planten en dieren en het zijn van een veilige vaarweg voor circa 100 kilometer. Het belangrijkste kader is de legger waterlopen, waarin onder andere is aangeven wat de vereiste afmetingen zijn van waterlopen voor de afvoer van water. De vereiste afmetingen worden verder geactualiseerd en aangevuld met afmetingen voor de aanvoer van water en de ruimte in het profiel voor begroeiing. De ruimte voor begroeiing is een belangrijke randvoorwaarde voor een gezonde leefomgeving voor planten en dieren.
Bij het beheer van waterlopen wordt in eerste instantie gestuurd op voldoende ruimte in de waterlopen voor de aan- en afvoer van water en bij vaarwegen op de doorvaartdiepte door tijdig te maaien, te baggeren en oevers in stand te houden. In tweede instantie worden deze maatregelen zo gunstig mogelijk uitgevoerd voor het bereiken van gezond water. In derde instantie wordt rekening gehouden met wensen vanuit de omgeving.
Naast de legger waterlopen zijn de Kadernota maaien, beleidsplan Waterbodems, visie op biodiversiteit en ons klimaatbeleid (K35) belangrijke kaders voor het uitvoeren van het waterlopenbeheer.

Zuiveringstechnische werken
Voor de zuiveringstechnische werken is een *assetmanagementsysteem* ingericht dat voldoet aan de eisen van ISO 55001. De scope voor het toepassingsgebied is het transporteren en zuiveren van afvalwater en het verwerken van slib. De doelstellingen voor *assetmanagement* zijn uitgewerkt in het Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP) en de onderliggende assetmanagementplannen. Er wordt geïnvesteerd in het onderhouden van de assets en hierbij wordt gekeken naar het optimum tussen gewenste prestaties, risico's en budgetten gedurende de volledige levenscyclus.

We werken met zuiveringskringen. Een zuiveringskring bestaat uit drie functionele hoofdsystemen; het transporteren van afvalwater, het zuiveren van afvalwater en het verwerken van slib. De hoofdsystemen bestaan verder uit de diverse subsystemen en deze vervolgens weer uit diverse *assets*. Met ingang van 1 januari 2026 is het drogen van slib ondergebracht bij HVC.

De *assets* van de waterketen bestaan uit 15 rioolwaterzuiveringen (rwzi 's), circa 300 rioolgemalen, zonneweides, 6 bergbezinkbassins en 610 kilometer persleidingen.

Wegen, vaarwegen en bijbehorende kunstwerken
Voor de inrichting van onze wegen onderscheiden we twee categorieën: erftoegangswegen (ca. 95%) en gebiedsontsluitingswegen (5%). Erftoegangswegen bieden directe toegang tot verblijfsgebieden. Gebiedsontsluitingswegen verbinden de erftoegangswegen met autowegen en autosnelwegen. Onze wegen, bestaande uit verhardingen, bermen, kunstwerken en overige objecten zoals bebording en openbare verlichting, worden maandelijks geïnspecteerd op veiligheid. Daarnaast heeft ieder object een toegespitste inspectiecyclus op kwaliteit en veiligheid, waarop de geprogrammeerde onderhoudscyclus wordt bijgesteld. Naast de wegenveiligheid houden we rekening met afspraken over duurzaamheid en regionale functies van onze assets. Vanuit doelmatigheid combineren we deze aspecten zoveel mogelijk met gepland onderhoud.

Afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming, beheren we vaarwegen en resterende wegen met bijbehorende objecten en kunstwerken volgens de systematiek van *assetmanagement*.
Onze circa 100 kilometer vaarwegen beheren we volgens een vastgestelde overeenkomst met de Provincie Noord-Holland. Hierbij ligt de nadruk op de diepte die voldoende moet zijn voor gebruik en het zo min mogelijk stremmen van sluizen en vaarwegen in het vaarseizoen. Tweemaal per jaar voeren we een inspectie uit over het hele areaal. Daarnaast hebben de oevers, het vaarwegprofiel en de kunstwerken een toegespitste inspectiecyclus op kwaliteit en veiligheid. Hierop wordt de geprogrammeerde onderhoudscyclus bijgesteld.

In de onderstaande tabel zijn de jaarlijkse exploitatiekosten voor de periode 2027 tot en met 2031 weergegeven voor *assetmanagement*, gebaseerd op de daaraan ten grondslag liggende onderhoudsplannen. Hierin zijn de kosten voor onderzoek en planvorming niet meegenomen. De vertaling van de financiële consequenties voor de begroting staan in de eerste kolom.

Assetmanagement *(bedragen x € 1 miljoen)*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken	27,1	24,9	28,3	28,9	36,0
Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen	73,0	73,3	74,8	76,0	78,3
Zuiveringtechnische werken	43,8	48,8	53,8	54,3	54,7
Wegen, vaarwegen en bijbehorende kunstwerken	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7
Totaal assetmanagement	144,5	147,6	157,5	159,9	169,6

11. Bedrijfsvoering

Personeel
De druk op onze dienstverlening, door verandering en groei in taken en aangescherpte eisen, geldt nog onverminderd. Dit heeft verschillende oorzaken waaronder de toename van het aantal *assets*, meer complexiteit in de taakuitvoering, hogere kwaliteitseisen, aangescherpte wet- en regelgeving en de toenemende digitalisering. Daarnaast moeten we aantoonbaar werken volgens de doorlopende plan-do-check-act cyclus wat de verantwoordingslast aanzienlijk verhoogt. De werkdruk in de organisatie wordt structureel als hoog ervaren. Dit betekent dat de organisatie duidelijke keuzes moet maken en inzet op technologische innovaties zoals AI.

Het begrote aantal fte voor 2027 is: 992 fte. Dit is exclusief bestuur, participatiebanen, traineepool en verjonging. Gedurende het jaar staan op enig moment gemiddeld 25 tot 40 vacatures open.

Participatiebanen
In de wet Banenafspraak is geregeld dat we als overheidsorganisatie moeten voldoen aan een vastgesteld aantal participatiebanen. Dit zijn banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit jaar is dat op basis van voorcalculatie 34,6 participatiebanen. Deze vullen we vooral in door banen te creëren uit een samenstelling van werkzaamheden uit verschillende functies (zogeheten *job crafting*). Historisch blijft de realisatie achter bij de norm. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het absorptievermogen, beperkte beschikbaarheid van geschikte kandidaten en adequate begeleidingscapaciteit. Om dit te verbeteren is capaciteit vrijgemaakt.

Ziekteverzuim en vitaliteit
We investeren blijvend in duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van onze medewerkers. Ons doel is om onder het ziekteverzuimpercentage te blijven dat door het CBS wordt verzameld voor de overheidssector. Om medewerkers inzicht te geven in hun eigen inzetbaarheid, wordt uitvoering gegeven aan Periodiek Arbeidsgezondheidskundigonderzoek (PAGO), waarbij medewerkers vrijwillig een gezondheidscheck kunnen laten afnemen, waarbij ook leefstijl en mentale fitheid worden meegenomen.

Leren en ontwikkelen en stages
We stimuleren medewerkers om hun vakkennis actueel te houden en zich te ontwikkelen voor maatschappelijke, technologische en organisatorische opgaven. Leren gebeurt vooral in het werk, door samen te werken, ervaringen te delen, te experimenteren en te reflecteren. De HHNK Academie ondersteunt dit met passende leeractiviteiten en digitale leermiddelen. Zo versterken we ons collectieve vakmanschap en bouwen we aan een wendbare, toekomstbestendige organisatie. Daarnaast bieden we stageplaatsen en afstudeeropdrachten aan. Hiermee halen we nieuwe kennis en perspectieven naar binnen, dragen we bij aan de ontwikkeling van studenten en jonge professionals en versterken we onze positie als aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt.

Diversiteit en inclusie
De visie en het beleid voor diversiteit en inclusie is opgesteld. De belangrijkste actie is het verhogen van de instroom van medewerkers met een diverse achtergrond, zodat ons personeelsbestand een betere afspiegeling van de directe samenleving wordt. Hiervoor zetten we onder andere in op de arbeidsmarktstrategie, bewustwording en acceptatie van verschillen. Dit jaar voeren we de Nederlandse Inclusiviteitsmonitor (NIM) vervolgmeting uit.

Arbeidsmarktpositie
De landelijke krapte op de arbeidsmarkt is direct op ons van invloed. Functies en vakgebieden waar een blijvend tekort in is, zijn voor ons essentieel bij de grote transities waar we als organisatie voor staan. We hebben te maken met veel verschillende technisch inhoudelijke vakgebieden die specifieke kennis vereisen. Dit is met name aan de orde bij de functies met ambachtelijk werk, dat in de reguliere opleidingen geen of nauwelijks meer aandacht krijgt. Onze beloningsstructuur is marktconform, maar niet uitzonderlijk concurrerend ten opzichte van commerciële partijen. Dit zet onze arbeidsmarktpositie onder druk. We stellen ons hierop in en werken aan tijdige maatregelen voor dreigende personeelstekorten. We gaan verder met onze positionering als een aantrekkelijke organisatie, onder meer de implementatie van de arbeidsmarktstrategie.

Fysieke, sociale, informatieveiligheid en privacy
We blijven werken aan een fysiek, informatie én sociaal veilige organisatie voor en door iedereen. Dit doen we vanuit een risicogestuurde aanpak, waarbij wordt gewerkt conform de doorlopende plan-do-check-act cyclus binnen een goedlopend managementsysteem. Dit verhoogt de verantwoordingslast aanzienlijk. De ambitie is om veiligheid proactief uit te voeren. Hiervoor is leiderschap, toezicht en ondersteuning nodig. We werken doorlopend aan het in beeld hebben van de verschillende veiligheidsrisico's. De uitvoering van bijbehorende maatregelen draagt bij aan een veilige werkomgeving.

Informatievoorziening
We gaan verder met de realisatie van de doelen uit het Informatiebeleidsplan (IBP) 2026-2029. In 2026 hebben we accentwaarden voor digitale ethiek vastgesteld met het dagelijks bestuur. Deze waarden gaan we implementeren om ze te borgen. De toegenomen aandacht voor ethiek sluit aan op de landelijke en sectorale focus op soevereine ICT-voorzieningen, die in samenwerking binnen de Nederlandse Digitaliseringstrategie (NDS) worden gerealiseerd. De impact van de overige NDS ambities op onze financiën en uitvoeringscapaciteit is nog onzeker. Het doel is duurzaam toegankelijke ICT-voorzieningen beschikbaar te houden, waarin continuïteit, beveiliging en privacy geborgd zijn en waarin innovatie en optimale gebruikersondersteuning gefaciliteerd worden. Eind 2026 wordt een plan van aanpak aan het dagelijks bestuur voorgelegd om de bedrijfscontinuïteit in het digitale domein te verbeteren. Wanneer hiermee wordt ingestemd starten we met de uitwerking van dit plan van aanpak.

Weerbaarheid
We ronden het verbeterplan BIO af. De maatregelen uit dit plan versterken de informatieveiligheid en digitale bedrijfscontinuïteit en dragen daarmee bij aan de weerbaarheid van onze kritische bedrijfsfuncties. Daarnaast brengen we in beeld wat aanvullend nodig is voor de weerbaarheid van de operationele technologie (OT) en om te voldoen aan de Cyberbeveiligingswet (CBW) en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke). Dit jaar bepaalt het bestuur het ambitieniveau op het gebied van digitale en fysieke weerbaarheid. Dit is de basis voor de verdere uitwerking.

Inkoop en aanbesteding
We werken volgens het Inkoop- en aanbestedingsbeleid waterschappen 2025 en het vastgestelde inkoopkader. Voor het contractmanagement werken we via het contractmanagementkader. Via onder andere de spendanalyse en grip op contracten monitoren we de rechtmatigheid en sturen we indien nodig bij. In het streven naar duurzaam inkopen geven we uitvoering aan het Manifest "Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen" en de "Strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap waterschappen 2021-2030". We zien toe op de ontwikkelingen op het gebied van mogelijke nieuwe aanbestedingsregels op grond van de zogeheten Europese verordening Public Procurement en passen indien nodig ons beleid en/of inkoopkader hierop aan.

Huisvesting en materieel
We zetten de vervanging van het verouderde wagenpark voort, waarbij het aandeel duurzame en zoveel mogelijk emissieloos voor personen- en kleine bestelwagens en auto's toeneemt. We houden te allen tijde de inzetbaarheid en beschikbaarheid van het wagenpark scherp tijdens crisissituaties. Naast de verduurzaming van het wagenpark wordt de laadcapaciteit binnen het werkgebied de komende jaren uitgebreid. Ook werken we naar een efficiëntere inzet van het wagenpark. We onderzoeken of het wagenpark in een leaseconstructie kan worden ondergebracht ter verdere bevordering van de doelmatigheid.

Vanuit het meerjarenonderhoudsplan (2025-2030) voor vastgoed worden reguliere werkzaamheden uitgevoerd op basis van veiligheid, duurzaamheid en een gedegen kostenafweging (doelmatigheid). De focus ligt op het verder verduurzamen van onze woningen zoals isolatie, zonnepanelen en gasloze woningen.

Omgevingswet
De Omgevingswet vraagt ook de aankomende jaren aandacht voor de doorontwikkeling van het gedachtegoed van deze wet: het creëren van een samenhangend, eenvoudig en flexibel kader, waarbij de nadruk ligt op kwaliteit, duurzaamheid en participatie. Het doel is de leefomgeving te beschermen en te verbeteren, terwijl het ook ruimte biedt voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Door betrokkenheid bij omgevingsvisies en omgevingsplannen van provincie en gemeenten kunnen we input leveren en helpen bij het vertalen van doelen en ambities. Hierbij houden we rekening met onder andere de KRW en het principe van Water en Bodem Sturend.

Vergunningen, toezicht en handhaving (VTH)
De in 2024 vastgestelde VTH-risicoanalyse is de basis voor VTH-werk. Hiervoor heeft het algemeen bestuur extra formatie toegekend. Vanuit de risico's wordt jaarlijks een uitvoeringsplan gemaakt op basis van de beschikbare capaciteit en het VTH-beleid. We zien op het gebied van VTH een toename in complexiteit, zowel in wet- en regelgeving als in het uitvoering geven aan samenwerking in de publieke sector. We werken toe naar een doelmatige aanpak van toezicht op basis van vastgestelde kwaliteitscriteria. Jaarlijks wordt in een uitvoeringsprogramma uitgewerkt welke werkzaamheden en activiteiten dat jaar moeten worden ingepland om aan de gestelde doelen te kunnen (blijven) voldoen. Door de inzet van de medewerkers die zich bezighouden met de VTH-taken te monitoren kan het uitvoeringsprogramma en het beleid jaarlijks worden geëvalueerd. Hierover wordt gerapporteerd via het VTH-jaarverslag.

Stikstofbeleid
Voordat projecten in uitvoering gaan moet getoetst worden op stikstofuitstoot. Per project wordt nagegaan hoe groot de stikstofdepositie zal zijn als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen. Wanneer de uitstoot te hoog is, zijn maatregelen nodig zoals bijvoorbeeld de inzet van emissieloos materieel, spreiding in de uitvoeringsperiode of elders compenseren. In overleg met bevoegd gezag wordt per project besloten of een natuurvergunning nodig is of dat een voortoets volstaat.

Rechtmatigheid
Met ingang van verslagjaar 2025 zijn waterschappen verplicht om zelfstandig een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Deze verplichting volgt uit de inwerkingtreding van de Wet versterking decentrale rekenkamers per 1 januari 2025. Dit betekent dat ons dagelijks bestuur zelf moet verklaren dat de financiële gegevens in de jaarrekening in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving tot stand zijn gekomen.

Met de rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe hoe de volgende rechtmatigheidscriteria worden nageleefd:
- Begrotingscriterium;
- Voorwaardencriterium;

- Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium.

De bevindingen voor de rechtmatigheidsverantwoording worden beschreven in de paragraaf bedrijfsvoering en beiden maken onderdeel uit van de jaarstukken die door de accountant worden gecontroleerd.

De effectiviteit van de interne beheersing wordt gedurende het jaar getoetst, waarbij we ons verder ontwikkelen in het toepassen van het drie lijnen model. Indien afwijkingen worden geconstateerd worden aanbevelingen voor herstelmaatregelen vermeld in een rechtmatigheidsrapportage. De rechtmatigheidsrapportage wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur en ter kennisname gedeeld met het algemeen bestuur.

12. Openbaarheid

In 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De implementatie van deze wet is een meerjarig traject waar de Rijksoverheid meerjarig € 0,29 miljoen voor beschikbaar stelt. De kosten voor de implementatie zijn voor de jaren 2024-2027 begroot op € 0,25 miljoen per jaar. Inmiddels is duidelijk dat de implementatiekosten hoger zijn dan begroot. Deze kosten zijn voor de aanstelling van een Woo-coördinator, de inzet van medewerkers voor de actieve en passieve openbaarmaking, het verrichten van juridisch- en ICT-onderzoek en het beheer en het onderhoud van de systemen die worden aangewend voor de actieve en passieve openbaarmaking. Daarnaast hebben de kosten betrekking op de uitvoering van acties op het gebied van kwaliteitsmanagement, zoals het herzien van werkprocessen, het verzorgen van trainingen en het uitvoeren van evaluaties.

Hieronder wordt per deelonderwerp aangegeven welke acties dit jaar worden ondernomen voor de implementatie van de Woo.

Actieve openbaarmakingsplicht
De actieve openbaarmakingsplicht wordt gefaseerd ingevoerd. Dit jaar worden de op dat moment verplichte categorieën documenten actief openbaar gemaakt. Welke verplichte categorieën voor de Woo bij actieve openbaarmaking gelden is destijds vastgelegd. Per categorie gaan we de aanwezigheid van aanverwante documenten na die niet direct tot de verplichte categorie behoren, maar waarvan het wel nuttig is als zij openbaar worden gemaakt. Deze documenten worden op dat moment ook actief openbaar gemaakt. Daarnaast kijken wij alvast vooruit naar de komende categorieën, en starten wij met het openbaar maken van de documenten uit deze categorieën.

Decentrale overheden moeten informatie op een eigen platform openbaar maken. We hebben in 2023 een eigen platform gebouwd, waarop informatie openbaar wordt gemaakt. Op de Woo-index zijn de linken naar dit platform opgenomen. Vanuit de Rijksoverheid wordt gewerkt aan het creëren van een zoekfunctie voor de Woo-index die mogelijk gevolgen heeft voor ons eigen platform.

Passieve openbaarmakingsplicht en Woo-contactpersoon
Voor de passieve openbaarmaking hebben we een Woo-coördinator in dienst, die ook de Woo-contactpersoon is. Deze helpt mensen en bedrijven bij vragen over informatie en coördineert samen met een Woo-team de afhandeling van Woo-verzoeken. Het werkproces en de anonimiseersoftware wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig aangepast, waardoor verzoeken steeds efficiënter afgehandeld worden.

Overige activiteiten
Om medewerkers bewust te maken van de Wet open overheid, doorlopen we een bewustwordingstraject. Door themabijeenkomsten, e-learnings en trainingen worden medewerkers bewust gemaakt van de strekking en de inhoud van de wet.

Verbetering informatiehuishouding
We werken continu aan het verbeteren van de informatiehuishouding. De doelen voor de ontwikkeling van de informatievoorziening zijn vastgelegd in het informatiebeleidsplan (IBP) 2026-2029 “Samen veilig datagedreven werken”. Hierin haken we in op de sectorale en landelijke ontwikkelingen in het kader van de Nederlandse Digitalisering Strategie (NDS), waarin sterk ingezet wordt op soevereine nationale of Europese cloudvoorzieningen. Dit is een belangrijk element voor openbaarheid en richt zich op het delen van informatie op een veilige wijze, waarbij de *privacy* van burgers en medewerkers wordt gewaarborgd. In het IBP is een sterke focus op ethiek in het digitale domein, ook hierdoor krijgen transparantie en *privacy* extra aandacht.

13. Verbonden partijen

We werken op veel manieren samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en particulieren. Meestal zijn het zelfstandige organisaties. Soms is het wenselijk om de krachten te bundelen tot een gezamenlijke organisatie of willen we zeggenschap over een partij waardoor we meer kunnen sturen of beleid kunnen bepalen. We spreken dan van een verbonden partij.

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin we een bestuurlijk én een financieel belang hebben. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur van een organisatie, of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer we middelen ter beschikking hebben gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement, dan wel wanneer we aansprakelijk kunnen worden gesteld voor een bedrag indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Indien een mogelijkheid tot samenwerking zich aandoet, zal het dagelijks bestuur een voorstel tot het aangaan van een verbonden partij aan het algemeen bestuur voorleggen waarbij informatie wordt aangeleverd over onze beleidsuitgangspunten.

Het voordeel van een verbonden partij is dat doordat we zitting hebben in een bestuur in zekere mate eisen kunnen stellen aan beleidsuitgangspunten en dat we dit kunnen controleren. We toetsen of de partijen zich aan wettelijke vereisten en verplichtingen houden. Ook brengen onze bestuurlijke vertegenwoordigers in de jaarlijkse contactmomenten, zoals bijvoorbeeld de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering, vragen in over het gevoerde beleid. Door in de jaarstukken en de begroting de overzichten van de verbonden partijen actueel te houden, wordt inzicht gegeven over het verloop en de voortgang.

In onderstaande tabel zijn de financiële waarden (indien bekend) van de deelnemingen weergegeven. Deze zijn gebaseerd op de meeste recente cijfers van onze verbonden partijen. Het overzicht toont enkel verbonden partijen waarin wij volgens de structuur van de verbonden partij aandelen bezitten.

Deelnemingen *(bedragen x € 1)*	**Stand 31 december 2025**
Nederlandse Waterschapsbank	
4.399 aandelen A van € 115,00	505.885
204 aandelen B van € 119,60 (€ 460 – 26% volgestort)	24.398
BNG Bank N.V.	
17.355 aandelen van € 2,50	43.388
B.V. Baggerzorg (21,95%)	
180 aandelen van € 450,00	81.000
GR Slibverwerking 2009	
120 aandelen van € 45,45	5.454
AquaMinerals B.V.	
537 aandelen van € 94,28	50.628
Totaal	**710.753**

Gemeenschappelijke regelingen

Naam verbonden partij	**Het Waterschapshuis (HWH)**		
Vestigingsplaats	Amersfoort		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Middelen (algemeen bestuurslid GR), secretaris-directeur (lid opdrachtgeverstafel GR), ambtenaren (lid van Uitvoerend Overleggen, project- en werkgroepen en begeleidingscommissies)		
Openbaar belang	De regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie met als doel het bevorderen van samenwerking tussen de waterschappen op het gebied van ICT.		
Eigen en Vreemd Vermogen	*Bedragen (x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	-	-
	Vreemd vermogen	15.108	24.862
Financieel resultaat 2025	€ 0		
Bestuurlijk belang	Evenredige vertegenwoordiging in het algemeen bestuur.		
Financieel belang	Het algemeen bestuur van de GR Het Waterschapshuis (HWH) stelt de jaarlijkse begroting en de bijdragen van de waterschappen vast. Ieder college van een deelnemend waterschap wijst uit zijn midden een lid aan dat hem in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigt. Het dagelijks bestuur HWH bestaat uit de voorzitter en vier andere door en uit het algemeen bestuur HWH aan te wijzen leden. De secretaris-directeur van HWH is secretaris van het dagelijks bestuur.		
Bijdrage of dividend	De verwachte bijdrage aan Het Waterschapshuis is € 2,7 miljoen.		
Risico	De GR kan ontbonden worden (opzegtermijn drie jaar). De waterschappen lijden dan financieel- en imagoverlies. De kans op acute ontbinding is nagenoeg nihil. Bij georganiseerde ontbinding moeten we voor alle door HWH geleverde producten en diensten een vervangende oplossing zoeken. Uit eerder onderzoek is gebleken dat dit zonder schade aan de continuïteit van HHNK mogelijk is maar wel een aanzienlijke kostenpost met zich meebrengt.		

Naam verbonden partij	**Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009**		
Vestigingsplaats	Ridderkerk		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling (GR)		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Waterketen als algemeen bestuurslid van de GR.		
Openbaar belang	De GR slib treedt op als vertegenwoordiger en belangenbehartiger van de waterschappen in de HVC. De GR slib bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Elk deelnemend waterschap neemt met één vertegenwoordiger zitting in het algemeen bestuur. HHNK wordt hierdoor in staat gesteld invloed uit te oefenen op de koers van de HVC via de vertegenwoordiging van HHNK in de GR. Door als waterschappen als een geheel op te treden is de zeggenschap over het beleid van de HVC groter.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	31	33
	Vreemd vermogen	40	40
Financieel resultaat 2025	€ 0		
Bestuurlijk belang	Deelname met acht andere waterschappen.		
Financieel belang	HHNK heeft 120 aandelen B van de HVC overgedragen aan de GR slib. De Gr slib bezit totaal 683 aandelen B. Daarmee is het HHNK belang in de GR slib 17,6%. In totaal heeft HVC 4.337 aandelen (A en B) uitgegeven. Daarmee is het belang van HHNK in HVC 2,77%.		
Bijdrage of dividend	HHNK draagt 12,5% van de organisatiekosten van de GR slib. Daarnaast staat HHNK garant voor de geldleningen die HVC heeft aangetrokken voor de activiteiten voor de aandeelhouders B. Voor deze garantstelling ontvangt HHNK 1% provisie.		

Risico	Via de GR slib staan we garant voor de schulden van HVC. Een beroep op deze garantstelling kan ontstaan doordat HVC verliezen lijdt en/of problemen krijgt met de financiers die de gegarandeerde leningen hebben verstrekt. Dit is geen acuut risico.

Vennootschappen

Naam verbonden partij	**Nederlandse Waterschapsbank (NWB)**		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf		
Openbaar belang	De NWB levert diensten op het gebied van betalingsverkeer, *electronic banking* en consultancy en verstrekt ons lang- en kortlopende geldleningen. Door het houden van aandelen in de NWB zijn we verzekerd van een efficiënte en effectieve toegang tot geld en kapitaalmarkten.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	2.094	2.157
	Vreemd vermogen	76.347	70.384
Financieel resultaat 2025	€ 113.000.000		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	4.399 aandelen A van € 115,00 204 aandelen B van € 119,60 (€ 460,00 – 26% volgestort) Totaal € 530.283		
Bijdrage of dividend	We verwachten een dividend van € 4.100.000.		
Risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Tegenvallende dividenduitkering. Dit is geen acuut risico.		

Naam verbonden partij	**Bank Nederlandse Gemeenten**		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf		
Openbaar belang	Kredietverlening aan decentrale overheden		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	4.777	4.863
	Vreemd vermogen	123.164	110.701
Financieel resultaat 2025	€ 172.000.000		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	17.355 aandelen van € 2,50; totaal € 43.388		
Bijdrage of dividend	We verwachten een dividend van € 50.000.		
Risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat geïnvesteerd is in de aandelen. Tegenvallende dividenduitkering. Geen acuut risico.		

Naam verbonden partij	**BV Baggerzorg**		
Vestigingsplaats	Assendelft		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Integraal waterbeheer (stedelijk gebied) als aandeelhouder. Directeur Bedrijfsvoering in directie.		
Openbaar belang	Doordat we aandeelhouder zijn van BV Baggerzorg kunnen we gegarandeerd op verantwoorde manier onze verontreinigde baggerspecie kwijt.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	349	377

	Vreemd vermogen	113	185
Financieel resultaat 2025	€ 27.861,-		
Bestuurlijk belang	De aandeelhouder levert een functionaris met vertegenwoordigingsbevoegdheid.		
Financieel belang	De vennootschap is een 78% dochteronderneming van Afvalzorg Deponie BV. De overige aandelen zijn in ons bezit. Het aandelenkapitaal is € 81.000.		
Bijdrage of dividend	Geen		
Risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Dit is geen acuut risico.		

Naam verbonden partij	**AquaMinerals**		
Vestigingsplaats	Nieuwegein		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Afdelingshoofd Waterketen. De portefeuillehouder Waterketen is eindverantwoordelijk.		
Openbaar belang	AquaMinerals is een grondstoffenmakelaar die zonder winstoogmerk de afzet van afvalgrondstoffen regelt. Deze organisatie biedt de expertise die nodig is om genoemde grondstoffen optimaal te vermarkten. Hun dienstverlening begint op het punt waar onze knowhow ophoudt. Het bedrijf is het *shared service center* van alle Nederlandse drinkwaterbedrijven om de afzet van rest- en grondstoffen te verzorgen. AquaMinerals ontleent zijn positie mede aan zijn status op het gebied van aanbestedingen en mededingingsrecht, waarmee concurrentie, prijsbederf en een aanbestedingsplicht wordt voorkomen. Dit betekent dat AquaMinerals alleen aanvullende kennis en kunde voor de waterschappen kan ontwikkelen als deze als (klein) aandeelhouder toetreden.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	1.789	1.857
	Vreemd vermogen	4.106	5.801
Financieel resultaat 2025	€ 68.397		
Bestuurlijk belang	AquaMinerals heeft drinkwaterbedrijven en waterschappen, waaronder HHNK als aandeelhouders. Het gezamenlijke aandelenbelang voor de waterschappen wordt verdeeld op basis van het aantal vervuilingseenheden. Voor HHNK komt dit neer op 3,5% van 15.546 = 537 aandelen. Elke participant sluit voor zijn eigen grondstoffen een leveringscontract met AquaMinerals. Daarin worden specifieke afspraken gemaakt over volumes, planning, ambities et cetera. HHNK neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders. 537 aandelen van € 45,50; totaal € 24.433,50. AquaMinerals vraagt een vergoeding voor zijn organisatiekosten. De opbrengsten en kosten van de daadwerkelijke vermarkting van het materiaal zijn voor de aandeelhouders.		
Financieel belang	AquaMinerals vraagt een vergoeding voor zijn organisatiekosten. De opbrengsten en kosten van de daadwerkelijke vermarkting van het materiaal zijn voor de aandeelhouders.		
Bijdrage of dividend	De verwachte bijdrage aan AquaMinerals is € 62.663,- Afhankelijk van besluitvorming door de algemene vergadering van aandeelhouders wordt de bijdrage bepaald en vloeien eventuele overschotten van AquaMinerals aan het eind van het jaar terug naar de aandeelhouders.		
Risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Dit is geen acuut risico.		

Stichtingen en verenigingen

Naam verbonden partij	**Waterproef**		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Stichting		
Deelnemer vanuit HHNK	Bij besluit van het algemeen bestuur (04.19392) is bijzondere delegatie verleend aan het dagelijks bestuur tot het voorzien in de benoeming van een opvolger namens HHNK in het bestuur van de Stichting Waterproef. Het afdelingshoofd Financiën, Control en Belastingen is benoemd als bestuurder. De portefeuillehouder Middelen en Participatie is eindverantwoordelijk.		
Openbaar belang	Verzorgt laboratoriumactiviteiten voor HHNK en Waternet.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	-	-
	Vreemd vermogen	3.003	3.261
Financieel resultaat 2025	€ 0		
Bestuurlijk belang	Bestuurslid		
Financieel belang	Financieel toezichthouder samen met Waternet. In de statuten is een maximering van de algemene reserve vastgelegd. Bedragen daarboven worden teruggegeven aan HHNK en Waternet. HHNK staat garant voor een lening van € 1,1 miljoen bij de Nederlandse Waterschapsbank voor de aanschaf van een nieuw laboratoriuminformatiemanagementsysteem.		
Bijdrage of dividend	De bijdrage aan Waterproef bedroeg in 2025 € 87.000. De verwachte bijdrage voor 2027 is afhankelijk van het exploitatiesaldo van Waterproef voor dat jaar, het exploitatiesaldo voor 2027 van de verbonden partij is op dit moment nog niet bekend.		
Risico	Bestuurders zijn in principe niet aansprakelijk voor de schulden. Wel is sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid bij opzettelijk wanbeleid. Tevens wordt een tekort in de exploitatie aangevuld door beide partners, waar we er één van zijn. We staan garant voor de lening van € 1,1 miljoen. Een beroep op deze garantstelling kan ontstaan doordat Waterproef verliezen lijdt en/of problemen krijgt met de financiers die de gegarandeerde leningen hebben verstrekt. Middels een regresovereenkomst met waterschap Amstel, Gooi en Vecht is afgesproken dat ieder van de partijen voor een gelijk deel van de schuld van leningen draagt en er over en weer 50% teruggevorderd kan worden. Stichting Waternet houdt op te bestaan. De rol van Waternet wordt naar alle waarschijnlijkheid overgenomen door Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Waterproef draagt in de tussentijd zorg voor de continuïteit van de activiteiten. We zijn met AGV/Waternet in gesprek over de eventuele gevolgen.		

Naam verbonden partij	**Unie van Waterschappen**		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Vereniging		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf, hoogheemraden in commissies en ambtenaren in werk- en themagroepen.		
Openbaar belang	Biedt ondersteuning op het gebied van beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en lobby bij de EU, het parlement en ministeries.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	2.589	2.900
	Vreemd vermogen	23.960	24.991
Financieel resultaat 2025	€ 311.253		
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de Unie, evenredige vertegenwoordiging in de commissies en ledenvergadering.		

Financieel belang	Besluiten met financiële gevolgen worden over het algemeen door alle waterschappen uitgevoerd, ongeacht of daar middelen voor in de begroting zijn opgenomen. Het belang van ons is circa 7%.
Bijdrage of dividend	De verwachte bijdrage aan de Unie van Waterschappen is € 1,9 miljoen.
Risico	Het financiële risico van de leden is in eerste instantie beperkt tot de contributie. De Unie doet toezeggingen namens alle waterschappen. Het algemeen bestuur van de Unie kan besluiten nemen, met financiële gevolgen die niet gedekt zijn door ons dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. We dragen circa 7% van het totale risico.

Naam verbonden partij	**Vereniging werken voor waterschappen**		
Vestigingsplaats	's-Gravenhage		
Juridische vorm	Vereniging		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Middelen		
Openbaar belang	De Vereniging werken voor waterschappen is de werkgeversvereniging van de 21 waterschappen en vijftien aan de waterschappen gelieerde organisaties. Het doel van de vereniging is het behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaaleconomische belangen van de leden die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen, onder meer door het sluiten van collectie arbeidsovereenkomsten met werknemersverenigingen. We zijn per 1 januari 2019 lid van deze vereniging.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	97	105
	Vreemd vermogen	45	33
Financieel resultaat 2025	€ 0		
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de werkgeversvereniging, vertegenwoordiging in de ledenvergadering met drie stemmen.		
Financieel belang	HHNK betaalt een jaarlijkse contributie aan de vereniging.		
Bijdrage of dividend	De verwachte bijdrage aan Vereniging werken voor waterschappen is €28.959,-.		
Risico	Geen		

Naam verbonden partij	**Coöperatieve Vereniging Verdygo**		
Vestigingsplaats	Roermond		
Juridische vorm	Vereniging		
Deelnemer vanuit HHNK	Afdelingshoofd Waterketen. De portefeuillehouder Waterketen is eindverantwoordelijk.		
Openbaar belang	HHNK werkt met negen andere waterschappen samen in de Verdygo-community. De community is gericht op het ontwikkelen, verbeteren en beheren van een gezamenlijke gestandaardiseerd ontwerp- en bouwconcept en kennisdeling tussen deelnemende waterschappen. Hiermee versterken we als waterschappen samen de maakbaarheid van onze zuiveringsopgave richting de markt. Verdygo biedt efficiëntievoordelen door het modulair ontwerpen en standaardisatie.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen *(x € 1.000)*	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	nvt	nvt
	Vreemd vermogen	nvt	nvt
Financieel resultaat 2025	€ nvt		
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de vereniging, vertegenwoordiging in de ledenvergadering		
Financieel belang	HHNK betaalt een jaarlijkse contributie aan de vereniging.		
Bijdrage of dividend	De verwachte bijdrage aan Verdygo is € 175.000,-		

Risico	Geen

Overige verbonden partijen

Naam verbonden partij	**Muskusrattenbestrijding**		
Vestigingsplaats	Breukelen		
Juridische vorm	Overeenkomst van kosten voor de gemene rekening		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Waterveiligheid		
Openbaar belang	Gezamenlijke muskusrattenbestrijding		
Eigen en Vreemd Vermogen	Bedragen (x € *1.000*)	**1-1-2025**	**31-12-2025**
	Eigen vermogen	893	994
	Vreemd vermogen	885	285
Financieel resultaat 2025	-/- € 83.853		
Bestuurlijk belang	Deelnemen in een overeenkomst met vijf andere waterschappen. Deze overeenkomst heeft een looptijd van onbepaalde tijd.		
Financieel belang	We betalen een jaarlijkse bijdrage uit hoofde van de overeenkomst van kosten voor de gemene rekening.		
Bijdrage of dividend	De verwachte bijdrage aan Muskusrattenbestrijding is € 3,0 miljoen.		
Risico	Aansprakelijkheid voor exploitatietekorten. Tussentijdse opzegging is mogelijk met ingang van een nieuw kalenderjaar en met in achtneming van een opzegtermijn van minimaal één jaar.		

14. Waterschapsbelastingen

We heffen vier soorten waterschapsbelasting, namelijk watersysteemheffing, wegenheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing. De watersysteemheffing en de verontreinigingsheffing worden geheven voor de kosten verbonden aan het watersysteembeheer. Met de zuiveringsheffing dekken we de kosten verbonden aan het zuiveringsbeheer. De wegenheffing is ter bekostiging van het wegenbeheer in een deel van ons gebied. De wegenheffing stopt zodra alle wegen in ons beheergebied zijn overgedragen aan de respectievelijke gemeenten.

De watersysteemheffing en wegenheffing worden opgebracht door de inwoners (per woonruimte) en de eigenaren van gebouwen, ongebouwde grond en natuur. Bij de watersysteemheffing is onder meer de inwonerdichtheid bepalend voor het aandeel dat inwoners in de kosten dragen. Voor de wegenheffing bepalen de kosten van de doorgaande wegen het door inwoners op te brengen aandeel. Bij beide heffingen dragen eigenaren het resterende deel. De economische waarde van gebouwen, ongebouwde grond en natuur is de indicator van het belang dat zij bij de taakuitoefening van het waterschap hebben. De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden geheven op basis van vervuilingseenheden (ve) volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

De tarieven en belastingprofielen in de begroting zijn onder andere gebaseerd op de waardering onroerende zaken (WOZ)-waardeontwikkeling die gemeenten in april 2026 hadden verwacht. In oktober 2026 voert de Waarderingskamer opnieuw een inventarisatie uit onder gemeenten. Als daaruit een andere noemenswaardige WOZ-waardeontwikkeling blijkt, passen we de tarieven daarop aan. Zo voorkomen we dat inwoners en bedrijven meer belasting betalen dan nodig of dat een tekort ontstaat in de belastingopbrengst. In december stelt het algemeen bestuur de definitieve tarieven vast in de heffingsverordeningen.

Correctieposten
Bij de berekening van de belastingtarieven wordt rekening gehouden met verminderingen. Dit is een verlaging van het aanslagbedrag omdat bijvoorbeeld de waarde of het aantal ve niet juist is vastgesteld. Vervolgens worden de correctieposten 'kwijtschelding' en 'oninbaar' toegepast. Hieronder volgt de uitleg van deze termen.

Kwijtschelding
Wanneer een belastingschuldige niet in staat is de aanslag waterschapsbelasting te betalen, kan kwijtschelding worden aangevraagd. Digitalisering verlicht zowel voor de aanvrager als voor ons de administratieve lasten. Bij de aanvraag en behandeling van kwijtscheldingsverzoeken werken we samen met zeventien gemeenten in ons beheergebied.

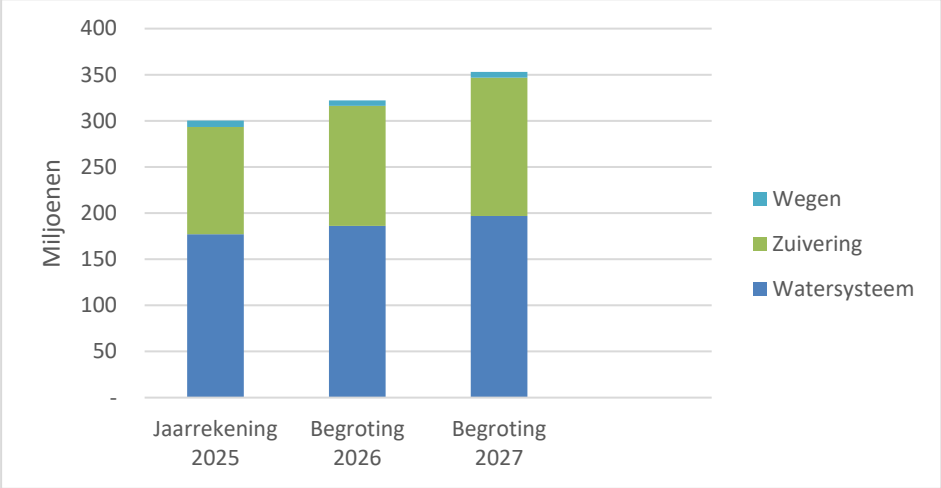
We moeten bij het vaststellen van het kwijtscheldingsbeleid landelijke regels toepassen. Deze regels zijn opgenomen in de Leidraad Invordering en zijn gebaseerd op normen voor inkomen en vermogen, die het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid twee keer per jaar vaststelt. Inwoners die kwijtschelding aanvragen worden getoetst op de inkomensnorm en de vermogensnorm. We hebben de mogelijkheid om ruimhartiger kwijt te schelden dan de leidraad aangeeft. Hiervoor hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm (Leidraad 90%);
- Kwijtschelding is alleen mogelijk voor heffingen die betrekking hebben op de door de inwoner bewoonde woonruimte, namelijk de zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing, watersysteemheffing en wegenheffing;
- Zelfstandig ondernemers kunnen kwijtschelding aanvragen voor privébelastingen gerelateerd aan hun woonruimte;

- Kosten voor kinderopvang, huurkostentoeslag en zorgpremie worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Oninbaar
We treffen alle mogelijke maatregelen om een aanslag betaald te krijgen. Soms is dit niet mogelijk, bijvoorbeeld bij een faillissement of overlijden. Als de deurwaarder concludeert dat op geen enkele wijze meer een betaling te verwachten valt, neemt de ambtenaar belast met de invordering een besluit waarmee we de pogingen staken een nog openstaande aanslag in te vorderen.

Belastingopbrengst 2025-2027
Onderstaand figuur geeft de netto-belastingopbrengst per taak weer. De stijging van de belastingopbrengst exclusief de wegenheffing bedraagt gemiddeld 9,7%. De belastingopbrengst van de wegenheffing daalt naarmate meer wegen worden overgedragen.

Belastingtarieven

De berekening van de belastingtarieven 2027 is zichtbaar gemaakt in onderstaande tabel. De belastingopbrengst per categorie kunnen door afrondingen in beperkte mate afwijken van de begrote opbrengsten.

Categorie	Belasting-eenheid	Tariefdif-ferentiatie*	Netto draagvlak 2026**	Tarief 2026 (€) **	Bruto draagvlak 2027**	Correctie-posten	Netto draagvlak 2027**	Tarief 2027 (€) **	Belastingopbrengst *(bedragen x € 1.000)*
Watersysteemheffing									
Gebouwd (woningen)	WOZ-waarde	-	247.296.582.454	0,03530	261.671.867.994	-26.167.187	261.645.700.807	0,03519	92.073
Gebouwd (niet-woningen)	WOZ-waarde	-	28.066.846.881	0,03797	29.857.431.124	-2.985.743	29.854.445.381	0,03765	11.240
Gebouwd buitendijks (woningen)	WOZ-waarde	-75%	1.128.840.120	0,00883	1.222.962.095	-122.296	1.222.839.799	0,00880	108
Gebouwd buitendijks (niet-woningen)	WOZ-waarde	-75%	128.117.350	0,00949	139.543.111	-13.954	139.529.157	0,00941	13
Ingezetenen	woonruimte	-	502.583	135,48	529.500	-21.180	508.320	141,29	71.821
Ongebouwd	hectare	-	117.623	135,34	117.330	-12	117.318	143,08	16.786
Ongebouwd wegen	hectare	+100%	6.490	270,68	6.511	-1	6.510	286,16	1.863
Ongebouwd buitendijks	hectare	-75%	383	33,84	307	-0	307	35,77	11
Ongebouwd wegen buitendijks	hectare	+25%	81	169,18	75	-0	75	178,85	13
Natuurterrein	hectare	-	28.292	6,51	28.420	-3	28.417	6,84	194
Totaal Watersysteemheffing									**194.122**
Zuiveringsheffing									
Woon- en bedrijfsruimten	ve	-	1.460.890	89,00	1.507.521	-40.976	1.466.545	102,31	**150.042**
Verontreinigingsheffing									
Woon- en bedrijfsruimten	ve	-	24.674	89,00	26.695	-56	26.639	102,31	**2.725**
Wegenheffing									
Gebouwd (woningen)	WOZ-waarde	-	24.082.799.319	0,01241	24.840.189.219	-2.484.019	24.837.705.200	0,01204	2.990
Gebouwd (niet-woningen)	WOZ-waarde	-	1.868.353.573	0,01343	1.991.522.233	-199.152	1.991.323.081	0,01260	251
Ingezetenen	woonruimte	-	48.359	50,05	50.093	-1.813	48.280	50,13	2.420
Ongebouwd	hectare	-	10.420	42,82	10.270	-1	10.269	43,45	446
Natuurterrein	hectare	-	1.296	4,72	1.262	-0	1.262	4,85	6
Totaal Wegenheffing									**6.114**
Totale belastingopbrengst									**353.004**

* De tariefdifferentiatie zoals vastgelegd in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer HHNK 2026.
** Het getoonde draagvlak is exclusief de tariefdifferentiatie, in de tarieven is de tariefdifferentiatie toegepast.

Toelichting op de tarieven

We wegen de belangen van de verschillende categorieën belastingplichtigen zorgvuldig en evenwichtig af. De tarieven worden gerechtvaardigd geacht. Hiermee wordt een duurzaam financieel kader gewaarborgd voor de zorg voor onze taken. Door ontwikkelingen zoals opgenomen in de afgelopen vastgestelde meerjarenperspectieven stijgen in 2027 de kosten voor het watersysteem- en zuiveringsbeheer. Onder andere de overgang naar een nieuwe gedragscode voor bestendig beheer en onderhoud vraagt een financiële inspanning voor het watersysteembeheer. Het tarief voor de zuiveringsheffing neemt

toe door onder andere de Grote verbouwing van de waterketen. Daarnaast besloot het algemeen bestuur dat de bestemmingsreserve voor tariefsegalisatie in 2029 weer positief moet zijn. Dit zorgt eveneens voor een verhoging van het tarief. We zijn enkele jaren bezig met de wegenoverdracht aan gemeenten. Op dit moment zijn nog slechts van twee gemeenten wegen in beheer. De tarieven voor de wegenheffing nemen toe door toegenomen kosten voor het beheer van de wegen.
Tot slot zorgt een herijking van de draagvlakgegevens voor een aanpassing van alle tarieven.

Belastingprofielen
Bij onderstaande voorbeeldprofielen geeft de belastingdruk het volgende beeld:

Voorbeeldprofielen *(bedragen x € 1)*	Exclusief wegentaak			Inclusief wegentaak		
	Aanslag-bedrag 2026	Aanslag-bedrag 2027	Verande-ring in %	Aanslag-bedrag 2026	Aanslag-bedrag 2027	Verande-ring in %
Eenpersoonshuishouden	224	244	8,5%	275	294	7%
Eenpersoonshuishouden met eigen woning klein	334	363	8,5%	423	454	7,2%
Meerpersoonshuishouden	402	448	11,4%	453	498	10,1%
Meerpersoonshuishouden met eigen woning (€ 338.906)	512	567	10,7%	601	658	9,5%
Meerpersoonshuishouden met eigen woning groot (€ 569.568)	587	649	10,5%	702	767	9,3%
Procesindustrie	139.534	158.531	13,6%	144.816	163.650	13,0%
Groothandel	2.085	2.247	7,8%	2.507	2.656	5,9%
Klein bedrijf	566	613	8,3%	671	715	6,5%
Agrarisch bedrijf (60 hectare)	8.885	9.402	5,8%	11.630	12.179	4,7%
Natuurgebied (1.000 hectare)	6.510	6.840	5,1%	11.230	11.690	4,1%

Stijgingen en dalingen in de profielen worden veroorzaakt door wijzigingen in belastingtarieven. Belastingtarieven kunnen wijzigen door een verandering in draagvlak (ve, WOZ-waarde et cetera) en een stijging of daling van de kosten die toegerekend worden aan de belastingtaak.

Verloop bestemmingsreserves
Het verwachte verloop van de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie van de taken over 2027 is als volgt:

Bestemmingsreserves *(bedragen x € 1 miljoen)*	Stand 1-1-2027	Vermeerderingen 2027	Onttrekkingen 2027	Stand 31-12-2027
Watersysteembeheer	0,5	7,8	-	8,2
Zuiveringsbeheer	-50,8	6,0	-	-44,8
Wegenbeheer	7,2	-	-2,0	5,2
Totaal	**-43,1**	**13,8**	**-2,0**	**-31,4**

In de mutatie is het (voorlopige) resultaat van de tweede concernrapportage 2026 niet verwerkt.

Begroting naar taken

Taken (Tarieven x € 1, overige x € 1 miljoen)	**Jaar-rekening 2025***	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Watersysteembeheer			
Netto kosten	178,0	189,8	191,2
Onvoorzien	-	0,5	0,5
Kwijtschelding/oninbaar	3,1	3,1	3,0
Dividend en andere algemene opbrengsten	-2,4	-2,6	-2,3
De verwachte bruto-opbrengsten uit belastingheffing	-180,2	-189,7	-200,2
Mutatie bestemmingsreserves	-4,7	-1,1	7,8
Netto resultaat	**-6,2**	-	-
Zuiveringsbeheer			
Netto kosten	128,9	143,7	145,5
Onvoorzien	-	0,4	0,4
Kwijtschelding/oninbaar	3,7	3,6	4,2
Dividend en andere algemene opbrengsten	-1,6	-2,0	-1,8
De verwachte bruto-opbrengsten uit belastingheffing	-120,0	-133,7	-154,3
Mutatie bestemmingsreserves	-15,3	-12,0	6,0
Netto resultaat	**-4,3**	-	-
Wegenbeheer			
Netto kosten	1,7	8,5	7,8
Onvoorzien	-	-	-
Kwijtschelding/oninbaar	0,1	0,1	0,1
Dividend en andere algemene opbrengsten	-0,0	-0,1	-0,1
De verwachte bruto-opbrengsten uit belastingheffing	-6,9	-5,7	-5,8
Mutatie bestemmingsreserves	-0,7	-2,8	-2,0
Netto resultaat	**-5,8**	**-**	**-**
Totaal resultaat	**-16,4**	-	-

Toelichting

De toegerekende kosten aan de zuiveringstaak en watersysteemtaak stijgen met name door het effect van de cao, inflatie en bestuursbesluiten.

15. Uiteenzetting financiële positie

a. Weerstandscapaciteit en risicomanagement

De benodigde weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel financiële ruimte nodig is om substantiële tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast en/of doelstellingen niet worden gerealiseerd. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend aan de hand van risicoanalyse. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve.

Om de risico's in kaart te brengen worden gedurende het jaar risicoanalyses uitgevoerd. Risico's worden op verschillend plekken geïnventariseerd. Bijvoorbeeld binnen processen, projecten en programma's. Daarnaast ziet de crisisbeheerorganisatie toe op de veiligheidsrisico's. Ook worden risico's geïnventariseerd die samenhangen met de organisatiedoelstellingen. Op basis van een kosten-batenanalyse wordt bepaald of maatregelen worden getroffen of dat bepaalde risico's worden geaccepteerd.

Begroting 2027

De risico's en berekeningen van de weerstandscapaciteit zijn conform de Kadernota Risicomanagement 2022 uitgevoerd. De benodigde weerstandscapaciteit is berekend door het financieel gevolg te vermenigvuldigen met de kans dat een risico zich zal voordoen. Bij deze berekeningen zijn alle risico's meegenomen die een financieel gevolg hebben vanaf € 1 miljoen en die ineens ten laste van exploitatie kunnen komen. De som hiervan vormt de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 10,5 miljoen. Dit is gewijzigd ten opzichte van de jaarstukken 2025. Deze wijziging wordt veroorzaakt door een herziening van de risicoscore van risico 2 (gevolg van extreme weersomstandigheden) en het maximale financiële gevolg van risico 6 (2% van begrote belastingopbrengsten).

Risicomanagement

Periodiek actualiseren we de risico's en rapporteren we over risico's met een risicofactor 9 en/of een maximaal financieel gevolg vanaf € 1,0 miljoen.

Weerstandscapaciteit en algemene reserve

In de Kadernota Risicomanagement 2022 hebben we een bandbreedte van de weerstandsratio tussen 1,4 en 2,0 vastgesteld. De weerstandscapaciteit wordt twee maal per jaar berekend, zowel bij de begroting als bij de jaarstukken. Op basis van de kadernota vindt een storting of onttrekking plaats bij resultaatbestemming van de jaarrekening.

$$\textbf{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (Algemene reserve)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \textit{minimaal 1,4 / maximaal 2,0}$$

De algemene reserve bedraagt € 15,6 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 10,5 miljoen. Dit komt uit op een ratio weerstandsvermogen van 1,5 en valt hierdoor binnen de eerder genoemde bandbreedte.

Risico's weerstandscapaciteit

Het uitgangspunt bij risicomanagement is om het risicoregister te vullen met risico's die de organisatiedoelstellingen in gevaar kunnen brengen. Dit zijn de strategische risico's van de organisatie.

Hieronder presenteren we de risico's die invloed hebben op de weerstandscapaciteit.

nr	Risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen	Risico-score *	Max. Fin. Gevolg	Kans van optreden	Invloed op weerstand-capaciteit
1	Er breekt een kering door.	1. Continue toetsing/beoordeling van de primaire en secundaire keringen, onder toezicht van en met verantwoording aan ILT en provincie. 2. HWBP programma (primaire keringen) 3. VBK programma (regionaal) 4. Risico gestuurd beheer en onderhoud conform NEN550001 5. CBO organisatie 6. Reguliere voor- en najaarsinspectie 7. Onderzoek doen naar de mogelijke gevolgen van optrekkende bevers in Nederland.	3	€ 10 miljoen	10%	9,6%
2	Bovenmatige schade aan de kering	1. Inzicht in keringen d.m.v. inspecties en continu inzicht (WV 2030) 2. Risico gestuurd onderhouden 3. Opschaling in inspecties conform draaiboeken.	9	€ 5 miljoen	50%	23,9%
3	HHNK is onvoldoende voorbereid op grote calamiteiten zoals droogte of vervuiling, waardoor schade ontstaat aan natuur en landbouw en financiële risico's toenemen door schadeclaims.	1. Opstellen van kaders en in beeld brengen van handelingsperspectief. 2. Het algemeen bestuur heeft de 'Strategie waterverdeling' en 'Waterbesparing en onttrekkingsverboden bij droogte en watertekort' vastgesteld voor de uitvoering van de landelijke verdringingsreeks. De Unie van Waterschappen heeft de aansprakelijkheid bij droogte beschreven. Met het vastleggen van de 'Strategie waterverdeling' is de aansprakelijkheid van HHNK gering. 3. Toezicht en handhaving op de naleving van onttrekkingsverboden 4. Opstellen of actualiseren van een integraal calamiteitenplan - specifiek gericht op droogte, vervuiling en extreme weersomstandigheden. 5. Duidelijke kaders en verantwoordelijkheden vastleggen - in beleidsstukken en samenwerkingsovereenkomsten. - inclusief mandatering voor noodmaatregelen.	2	€ 1,5 miljoen	25%	3,6%
4	HHNK is onvoldoende in staat om grootschalige calamiteiten met watervervuiling effectief te beheersen, waardoor de waterkwaliteit structureel	1. Onze calamiteitenorganisatie wordt actief bij een calamiteit. 2. In 2019 is, conform het draaiboek Hoogwater, een concept draaiboek opgesteld voor calamiteiten waarbij potentieel (veel) vervuild water of andere stoffen worden geloosd op	4	€ 8,5 miljoen	25%	20,3%

nr	Risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen	Risico-score *	Max. Fin. Gevolg	Kans van optreden	Invloed op weerstand-capaciteit
	onder druk komt te staan en ecologische doelen niet worden gehaald.	ons watersysteem, inclusief een overzicht van risicovolle bedrijven. in dit draaiboek staat hoe er moet worden gecompartimenteerd. dit is noodzakelijk om de vervuiling klein te houden. 3. Regelmatige inspectie van lozingspunten en overstortingen. 4. Monitoring lozingsdata via automatische meetsystemen.				
5	De volksgezondheid en leefbaarheid komen in gevaar als ons zuiveringsproces niet adequaat functioneert.	1. Wij borgen onze 24/7-zuiveringsprocessen aan de hand van adequate processturing, en personele bezetting, een goed functionerend kwaliteitszorgsysteem, en een adequate crisisbeheersing met continue aandacht voor veilig werken; 2. Wij borgen onze slibafzet en afvalwaterbehandeling door derden; 3. Wij verrichten adequaat onderhoud, gebaseerd op een lange termijn assetmanagementstrategie; 4. Wij investeren in datakwaliteit en innovatieve informatievoorziening; 5. Wij werken structureel samen met onze ketenpartners; 6. Wij werken aan een klimaatneutraal, dwz circulair en energieneutraal zuiveringsproces en assetmanagementstrategie; 7. Wij stippelen het pad uit om een toekomstige systeemsprong te maken aan de hand van een onderzoeksprogramma, een investeringsprogramma en een veranderagenda; 8. Wij werken aan een blijvend veerkrachtige en flexibele organisatie; 9. Wij benutten de capaciteit in de markt voor investeringsbeslissingen op een effectieve manier. 10. De schaarste in personele bezetting vraagt op het gebied van werven, leren en ontwikkelen om minder conventionele maatregelen. 11. Wij vergroten de wendbaarheid van onze medewerkers door te investeren in een opleidingsplan dat aansluit op de huidige en toekomstige opgaven.	6	€ 10 miljoen	25%	23,9%

nr	Risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen	Risico-score *	Max. Fin. Gevolg	Kans van optreden	Invloed op weerstand-capaciteit
6	De werkelijke netto-belastingopbrengst is meer dan 2% lager dan begroot of meer dan 1% lager t.o.v. de prognose bij de rapportage over de eerste 8 maanden.	1. Periodieke analyse (7* per jaar) van de prognose ten opzichte van de werkelijkheid en begroting. 2. Jaarlijkse trendanalyse opstellen met trends en ontwikkeling van de maatstaven bij opstellen meerjarenraming en draagvlakbegroting. 3. Jaarlijkse EBB (Externe bronnen benadering) bij de jaarrekening. 4. Bijhouden van de rapportages van de waarderingskamer (WAKA) inzake de ontwikkelingen van de WOZ. 5. Monitoring op de verwerking van de gegevens uit de bronadministraties. 6. Op orde houden van de administratieve organisatie en interne beheersmaatregelen. 7. Actueel houden van het ICF met bij behorende risico's en beheersmaatregelen per deelproces. 8. Actief onderhouden van het kwaliteitssysteem belastingen inzake de ISO certificering (9001-2015).	4	€ 7 miljoen	25%	16,7%
7	Een of meerdere erfpachters willen aanspraak maken op een schikkingsregeling.	De betwiste voorwaarden worden in goed overleg met de erfpachter bijgesteld en verrekend.	2	€ 2 miljoen	10%	1,9%

"* De risicoscore is de kans van optreden vermenigvuldigd met het gevolg.

b. Financiering

Een groot deel van ons bezit financieren we met vreemd vermogen. Dit doen we door geld te lenen bij banken. Met treasury beheren we onze kasstromen: door voldoende middelen aan te trekken kunnen we aan al onze verplichtingen voldoen. We trekken middelen tegen zo laag mogelijke rentekosten aan en houden de risico's binnen de afgesproken normen van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en ons treasurystatuut.

Ons treasurybeleid is erop gericht een gezonde financiële toekomst te waarborgen. Onze houding ten aanzien van financiële risico's is risicomijdend. In ons treasurystatuut is opgenomen dat we voor het aantrekken van vaste geldleningen van aanbieders met minimaal een A^{min}-rating vereisen. Volgens ons beleid rekenen we geen rente toe aan investeringen, reserves en voorzieningen en hierdoor is geen sprake van een renteresultaat.

Rentevisie
Voor 2027 hanteren we een omslagpercentage van 1,02% (begroting 2026: 1,08%). De omslag-rente wordt gebruikt om rentekosten toe te rekenen aan onze (im)materiële vaste activa als onderdeel van de kapitaallasten. De omslagrente wordt berekend door de rentekosten te delen door de (im)materiële vaste activa. We hoeven in 2027 geen nieuwe lening aan te trekken en maken beperkt gebruik van het rekening-courantkrediet.

Hieronder is de ontwikkeling van de rentelasten en -baten weergegeven.

Rentelasten *(bedragen x € 1 miljoen)*	**2026**	**2027**
Rentelasten langlopende geldleningen	4,3	3,9
Rentelasten rekening-courant	0,1	-
Totaal rentelasten	**4,4**	**3,9**

Door de afname van de schuld als gevolg van de aflossingen dalen de rentelasten langlopende geldleningen. We verwachten eind 2027 rood te staan op de rekeningcourant waardoor de rentelasten hiervan beperkt toenemen.

Rentebaten *(bedragen x € 1 miljoen)*	**2026**	**2027**
Rentebaten	-1,0	-0,7
Totaal rentebaten	**-1,0**	**-0,7**

De rentebaten zijn lager vanwege de afname van het banksaldo (de liquide middelen).

Regelgeving
De regels voor het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Fido. Het doel hiervan is het bevorderen en in stand houden van solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden. De wet bevat twee instrumenten om deze doelstellingen te toetsen:

- De kasgeldlimiet beperkt het renterisico op korte financieringen. De grens geeft aan tot welk bedrag decentrale overheden activiteiten met korte middelen (<1 jaar) mogen financieren;
- De renterisiconorm beperkt het renterisico op lange financieringen (>1 jaar) door te streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen. De som van de aflossingen en het leningenbedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening mag de norm niet overschrijden.

	Wettelijke norm	Norm voor HHNK	Beheersmaatregel
Kasgeldlimiet	23% van het begrotingstotaal	23% x € 366,4 miljoen = € 84,3 miljoen	We maximaliseren het rekeningcourant-krediet bij de NWB op € 84 miljoen, gelijk aan 2026.
Renterisiconorm	30% van het begrotingstotaal	30% x € 366,4 miljoen = € 109,9 miljoen	Onze aflossingen bedragen in 2027 € 66,7 miljoen en we hebben geen leningen die in aanmerking komen voor renteherziening.

Risico's

Hieronder staan de risico's die een rol spelen bij het beheer van de liquiditeiten inclusief de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer:

- *Renterisico:* het risico dat we in de toekomst geldleningen afsluiten tegen een hogere rente waardoor de jaarlijkse rentekosten stijgen. Dit risico is beheerst omdat we in 2021 een lening van € 651 miljoen tegen 0% rente hebben aangetrokken die de financieringsbehoefte tot en met 2028 dekt.
- *Kredietrisico of debiteurenrisico*: het risico op waardedaling van de vorderingspositie door het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de wederpartij. Dit risico beheersen we door een strak invorderingsbeleid te voeren, met uiteindelijk inschakeling van deurwaarders. Voor de invordering van Waterschapsbelastingen beschikken we over sterke rechtsmiddelen.
- *Liquiditeitenrisico:* het risico dat we over onvoldoende financiële middelen beschikken om aan de directe verplichtingen te voldoen. Dit risico is beheerst omdat we een lening hebben aantrokken gelijk aan de toekomstige financieringsbehoefte.
- *Koersrisico:* we lopen geen risico, want de in bezit zijnde aandelen zijn niet verhandelbaar op de beurs.
- *Valutarisico:* dit risico kan ontstaan bij handelen in verschillende valuta's. We lopen geen valutarisico, omdat we niet in verschillende valuta's handelen.

Financieringsbehoefte

Zoals uit de geprognotiseerde balans in hoofdstuk 18 blijkt verwachten we begin 2027 nog € 34,0 miljoen aan liquide middelen te hebben. Deze worden op de rekening van het Rijk gezet vanwege schatkistbankieren. De mutatie in de liquide middelen bedraagt € 78,5 miljoen, zie voor de opbouw onderstaand kasstroomoverzicht, en daarmee komt de stand uit op € 44,5 miljoen negatief. We kunnen maximaal € 83 miljoen roodstaan op de rekening courant. Het is nog niet nodig om een lening aan te trekken. Voor het inzicht hebben we hieronder een kasstroomoverzicht toegevoegd.

Kasstroomoverzicht 2027 *(bedragen x € 1 miljoen)*		
Resultaat	-	
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	34,9	
Onttrekking voorziening	-18,4	
Dotatie voorziening	14,0	
Mutatie eigen vermogen	10,5	
Totaal aanpassing	41,0	
Mutatie werkkapitaal	-3,4	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		**37,6**
Investeringen in (im)materiële vaste activa	-212,7	
Bijdragen in (im)materiële vaste activa	163,3	
Investeringen in financiële vaste activa	-	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		**-49,4**
Aflossing langlopende leningen	-66,7	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		**-66,7**
Mutatie geldmiddelen		**-78,5**

c. Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves en voorzieningen *(bedragen x € 1 miljoen)*	Stand 01-01-2027	Vermeerderingen 2027	Verminderingen 2027	Stand 31-12-2027
Algemene reserves	**15,6**	-	-	**15,6**
Bestemmingsreserves				
Watersysteembeheer	0,5	7,8	-	8,2
Zuiveringsbeheer	-50,8	6,0	-	-44,8
Wegenbeheer	7,2	-	-2,0	5,2
Totaal	**-43,1**	**13,8**	**-2,0**	**-31,4**
Egalisatiereserves				
Erfpachtgronden	0,8	-	-0,4	0,4
Huisvesting	5,0	-	-1,0	4,0
Werven	1,5	-	-0,3	1,2
CO_2-emissiereductie	0,4	-	-0,1	0,3
Nazorgfase HWBP-2 projecten	15,0	-	-	15,0
HWBP-projecten	3,3	-	-	3,3
Budgetoverheveling	0,9	-	-	0,9
Energiebesparende maatregelen	0,5	0,5	-	1,0
Zandsuppleties Hondsbossche Duinen	8,4	-	-	8,4
Totaal	**35,8**	**0,5**	**-1,8**	**34,6**
Voorzieningen				
Baggeren	13,7	4,6	-7,7	10,6
Pensioenverplichtingen	3,0	-	-	3,0
Persleidingen en rioolgemalen	2,6	9,4	-10,4	1,6
Wachtgeld voormalig bestuurders	0,0	-	-	0,0
Frictiekosten SDI	0,3	-	-0,3	-
Totaal	**19,7**	**14,0**	**-18,4**	**15,3**

Staat van reserves en voorzieningen

We kennen naast een aantal specifieke voorzieningen een drietal verschillende soorten reserves, ieder met een eigen doel:

- De algemene reserve: de reserve is bedoeld voor calamiteiten met grote financiële gevolgen.
- De bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie: om belastingtarieven niet van jaar op jaar te laten schommelen is het wenselijk een instrument te hebben dat voor tariefsegalisatie kan worden ingezet.
- De overige bestemmingsreserves: een deel van het positieve resultaat van de jaarrekening (bijvoorbeeld wegens incidentele inkomsten) kan bestemd worden in verband met exploitatielasten die samenhangen met toekomstige investeringen en/of specifieke maatregelen in de exploitatiesfeer. Deze egalisatiereserves worden in de toekomst gebruikt om de kosten van investeringen en maatregelen te dekken zodat belastingtarieven minder hoeven te stijgen. Ook deze reserves hebben dus het karakter van tariefsegalisatie.

Egalisatiereserves

Erfpachtgronden

Door de verkoop van erfpachtgronden vanuit het verleden verminderen de jaarlijkse erfpachtopbrengsten. De inkomsten van de verkopen zijn daarom toegevoegd aan een egalisatiereserve tot en met 2019. De lagere erfpachtopbrengsten worden gecompenseerd door jaarlijks (tot en met 2029) een deel van de reserve te laten vrijvallen ten gunste van het exploitatiesaldo.

Huisvesting
De verkoopopbrengsten van kantoorpanden worden in de egalisatiereserve huisvesting gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de egalisatiereserve huisvesting gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het (hoofd)kantoor in Heerhugowaard. De reserve wordt benut gedurende de periode die gelijk is aan de gemiddelde afschrijvingstermijn van het (hoofd)kantoor. De vrijval vindt plaats tot en met 2035.

Werven
De verkoopopbrengsten van werven worden in de egalisatiereserve werven gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de egalisatiereserve werven gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het wervenplan. De vrijval vindt plaats tot en met 2037.

CO_2-emissiereductie
De egalisatiereserve CO_2-emissiereductie is opgebouwd uit niet-bestede budgetten uit 2010 en 2011. De reserve wordt gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen die specifiek bedoeld zijn om de CO_2-emissie te reduceren.

Nazorgfase HWBP-2-projecten
Voor projecten van HWBP-2 die naar de beheerorganisatie worden overgedragen, is in 2020 een reserve ingesteld voor het onderhoud. Subsidie die voor de opleverde projecten wordt ontvangen, wordt aan deze reserve gedoteerd zodat de jaarlijkse lasten hieruit kunnen worden onttrokken.

HWBP-projecten
Bij HWBP-projecten ontvangen we subsidie per projectfase over de geraamde kosten. Door de risico-opslag die in de raming is opgenomen, kan de subsidie soms hoger uitvallen dan de werkelijke kosten van een projectfase. Volgens de verslaggevingsrichtlijnen moeten we per projectfase het resultaat bepalen. Tot 2021 hanteerden we een andere werkwijze waarbij we het resultaat per afgerond project bepaalden.

Budgetoverheveling
De Kadernota budgetbeheer geeft de keuzemogelijkheid om budgetoverschotten in de exploitatie over te hevelen naar de volgende jaren. Hieronder is de stand opgenomen per 1 januari 2027. In het onderstaande overzicht is rekening gehouden met onttrekkingen in 2026, maar nog niet met eventueel aanvullende toevoegingen.

Exploitatiebudget *(bedragen x € 1 miljoen)*	**Effect**	**Stand 01-01-2027**
Ruimtelijke adaptatie	Voldoende water	0,9
Totaal		**0,9**

Energiebesparende maatregelen
De bestemmingsreserve voor energiebesparende maatregelen wordt met ingang van 2026 jaarlijks verrijkt met € 0,5 miljoen tot een totaal van € 2,5 miljoen. De reserve wordt gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen voor energiebesparende maatregelen.

Zandsuppleties Hondsbossche Duinen
Betreft een bijdrage aan het Ministerie van I&W van € 8,4 miljoen voor het onderhoud van de Hondsbossche Duinen tot 2035. De afspraken over de betaling van onze bijdrage worden nader uitgewerkt.

Voorzieningen

Baggeren

De voorziening baggeren is gevormd om schommelingen in de kosten van de baggerwerken te egaliseren. De dotatie aan deze voorziening bedraagt € 4,6 miljoen.

Pensioenverplichtingen in eigen beheer

De voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer is ingesteld om te voorzien in de pensioenverplichting van voormalig bestuurders.

Persleidingen en rioolgemalen

Vanaf 2017 wordt de vervanging van persleidingen en rioolgemalen vanuit de exploitatie betaald. Om de kosten gelijkmatig te verdelen is een voorziening ingesteld. De dotatie aan deze voorziening bedraagt € 9,4 miljoen.

Wachtgeld voormalig bestuurders

Deze voorziening is in 2020 gevormd voor voormalig bestuurders die recht hebben op uitkeringen vanuit de wachtgeldregeling.

Frictiekosten SDI

De sluiting van de SDI zorgt voor personele- en andersoortige frictiekosten. De personele frictiekosten zijn wettelijk verplicht voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 30 juni 2027.

d. Kengetallen

Hieronder zijn enkele kengetallen opgenomen voor het weerstandsvermogen, netto schuldquote, EMU-saldo en verhouding kapitaallasten/begrotingstotaal.

Kengetallen	Begroting 2026	Begroting 2027
Ratio weerstandsvermogen	1,7	1,5
Netto schuldquote	1,4	1,3
EMU-saldo (x € 1mln)	-47,7	-32,5
Wendbaarheid van de begroting	11,7%	10,6%

Zie voor toelichting op weerstandstandsvermogen hoofdstuk 14.1 Weerstandscapaciteit en risicomanagement.

De netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen de schulden minus de direct opeisbare bezittingen ten opzichte van onze totale baten.

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Binnen de Europese Unie is het een indicator voor de gezondheid van de overheidsfinanciën.
Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (ook wel overheidstekort genoemd) van een lidstaat in principe niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Om ervoor te zorgen dat het Nederlandse tekort binnen de gestelde norm van 3% blijft, is de Wet Hof vastgesteld. Hierin is bepaald dat de waterschappen maximaal 0,06% (CBDF, 25 september 2026) mogen bijdragen aan dit tekort. Voor ons bedraagt deze norm € 56,5 miljoen tekort. Het EMU-saldo valt binnen de EMU-norm. De berekening van ons EMU-saldo is weergegeven in onderstaande tabel (zie volgende pagina).

EMU-saldo *(bedragen x € 1 miljoen)*	
EMU-exploitatiesaldo	**10,5**
Vermeerderingen investeringen	-212,7
Investeringssubsidies en bijdragen van derden	139,2
Verkoop van vaste activa	-
Afschrijvingen	34,9
Invloed investeringen	**-38,6**
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	14,0
Onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-18,4
Invloed voorzieningen	**-4,4**
Boekwinst en verlies uit deelnemingen en aandelen	-
EMU-saldo	**-32,5**

Voor de wendbaarheid van de begroting hanteren we een norm van maximaal 30% van de kapitaallasten in onze exploitatiebegroting. Dit geeft aan in hoeverre een deel van onze kosten vastligt. In de begroting komen we uit op 10,6% en daarmee vallen de kapitaallasten ruim onder de norm.

Gemiddelde lastendruk voor meerpersoonshuishoudens
In het begrotingsjaar 2027 bedraagt de gemiddelde lastendruk voor een meerpersoonshuishouden met eigen woning € 578,42. Hierbij wordt uitgegaan van een WOZ-waarde van € 370.000 (bron: CBCF 24-30). Het landelijk gewogen gemiddelde over 2026 bedroeg € 510. Dit betekent een procentueel verschil van 13,4% en komt grotendeels door de belastingstijging in 2026 en het verschil in gebiedskenmerken tussen de waterschappen onderling.

Onderlinge samenhang kengetallen
De ratio weerstandsvermogen laat zien dat we een buffer hebben om de financiële gevolgen op te vangen van risico's die zich voordoen. Dit voorkomt dat de lastendruk in enig jaar fors stijgt als risico's optreden. We zijn een kapitaalintensieve organisatie en vinden het van belang dat onze lasten niet te veel naar de toekomst schuiven zodat het ook dan betaalbaar blijft. Daarnaast willen we wendbaar blijven en zijn voldoende liquide middelen nodig om aan onze betalingsverplichtingen te voldoen. De kengetallen kapitaallasten/begrotingstotaal, EMU-saldo en netto schuldquote laten zien dat we voldoen aan de normen.

Financiële begroting

Voor de uitgangspunten en normen verwijzen we naar paragraaf 1.3 Uitgangspunten en normen.

16. Baten en lasten

Exploitatie		Jaarrekening	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2025	2026	2027
Waterveiligheid	Kosten	69,5	64,6	66,0
	Opbrengsten	-8,7	-6,7	-5,3
	Netto	**60,9**	**57,8**	**60,8**
Voldoende water	Kosten	78,7	88,4	90,7
	Opbrengsten	-3,9	-0,9	-0,9
	Netto	**74,8**	**87,5**	**89,8**
Gezond water	Kosten	13,0	13,2	13,0
	Opbrengsten	-1,2	-0,2	-0,2
	Netto	**11,8**	**13,0**	**12,7**
Schoon water	Kosten	119,9	131,8	129,0
	Opbrengsten	-8,3	-8,2	-4,6
	Netto	**111,7**	**123,6**	**124,4**
Veilige (vaar)wegen	Kosten	7,4	10,2	10,1
	Opbrengsten	-3,7	-1,5	-2,0
	Netto	**3,6**	**8,6**	**8,1**
Crisisbeheersing	Kosten	2,0	3,9	3,7
	Opbrengsten	-0,5	-0,2	-0,2
	Netto	**1,5**	**3,7**	**3,5**
Bestuur en organisatie	Kosten	58,6	59,0	53,9
	Opbrengsten	-18,2	-10,9	-12,0
	Netto	**40,4**	**48,1**	**41,9**
Totaal kosten		**349,4**	**371,0**	**366,4**
Totaal opbrengsten		**-44,8**	**-28,7**	**-25,2**
Totaal netto		**304,6**	**342,3**	**341,3**
Dotaties en onttrekkingen aan bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie		-20,7	-23,3	-11,7
Waterschapsbelastingen		-300,2	-322,4	-353,0
Totaal ('-' is voordelig)		**-16,4**	**-**	**-**

16.1 Overzicht dekkingsmiddelen

Dekkingsmiddelen *(bedragen x € 1 miljoen)*	**2025**	**2026**	**2027**
Belastingopbrengsten	300,4	322,4	353,0
Dividenden	3,9	4,8	4,2
Saldo van de financieringsfunctie (rentebaten – rentekosten)	0,2	-3,4	-3,3
Overige algemene opbrengsten			
Leges	1,8	1,8	2,5
Verkoop van goederen	2,6	2,0	1,5
Opbrengsten uit grond en water	2,3	2,1	2,9
Overige diensten voor derden	7,3	5,4	2,2
Separate afvalwaterstromen*	-	2,5	2,1
Totaal dekkingsmiddelen	**318,5**	**337,5**	**365,2**

* De wetswijziging leidt tot een andere verwerking van de opbrengsten uit separate afvalwaterstromen. Deze opbrengsten maken niet langer deel uit van de zuiveringsheffing (belastingopbrengsten), maar worden afzonderlijk als dekkingsmiddel verantwoord.

We verwachten geen last voor de vennootschapsbelasting. Het bedrag aan onvoorzien bedraagt € 1,0 miljoen (2026: € 1,0 miljoen).

16.2 Incidentele baten en lasten

De volgende incidentele baten- en lasten zijn opgenomen in de volgende effecten:

Incidentele baten *(bedragen x € 1 miljoen)*	**JR2025**	**B2026**	**B2027**
Voldoende water, Schoon water	1,8	-	-
Bestuur en organisatie	17,6	5,7	4,8
Veilige (vaar)wegen	0,9	-	-
Totaal	**20,3**	**5,7**	**4,8**

Toelichting incidentele baten

We ontvangen renteopbrengsten als vergoeding voor de liquide middelen in het schatkistbankieren en zijn voor 2027 uitgegaan van € 0,7 miljoen aan opbrengsten in het effect Bestuur en organisatie. In het eerste jaar hebben we een te verwachten ontvangst van dividend NWB verwerkt van € 4,1 miljoen.

Incidentele lasten *(bedragen x € 1 miljoen)*	**JR2025**	**B2026**	**B2027**
Waterveiligheid	1,0	-	-
Schoon water	-	-	-
Voldoende water	-	**-**	-
Bestuur en organisatie	**-**	1,8	1,1
Veilige (vaar)wegen	5,8	-	0,8
Totaal	**6,8**	**1,8**	**1,9**

Toelichting incidentele lasten

Op dit moment wordt het Noorderpolderhuis tijdelijk bewoond. Doordat een en ander verouderd is, kunnen er weinig activiteiten plaatsvinden. Een extern bureau heeft onderzoek gedaan naar een herbestemming. Voor het uitvoeren van de basisvariant, is in 2026 en 2027 in totaal € 2,9 miljoen incidenteel benodigd om het Noorderpolderhuis te verbouwen naar de kwaliteitseisen van nu. In 2027 hebben we € 0,8 miljoen opgenomen als gevolg van notariële kosten voor de reeds in beheer overgedragen wegen.

17.Investeringen

In onderstaande tabel worden de investeringen per effect weergegeven.

Investeringen naar effect *(bedragen x € 1 miljoen)*		Investeringen		
		Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Waterveiligheid	Kosten	60,4	123,7	139,0
	Opbrengsten	-57,9	-111,9	-129,3
	Netto	**2,5**	**11,9**	**9,6**
Voldoende water	Kosten	2,5	7,9	9,8
	Opbrengsten	-5,5	-	-
	Netto	**-2,9**	**7,9**	**9,8**
Gezond water	Kosten	1,7	17,9	17,3
	Opbrengsten	-0,6	-8,2	-9,3
	Netto	**1,1**	**9,7**	**8,1**
Schoon water	Kosten	16,2	37,1	44,8
	Opbrengsten	-0,0	-0,4	-1,1
	Netto	**16,2**	**36,7**	**43,7**
Bestuur en organisatie	Kosten	1,3	0,8	1,8
	Opbrengsten	-	-	-
	Netto	**1,3**	**0,8**	**1,8**
Totaal uitgaven		**82,1**	**187,5**	**212,7**
Totaal inkomsten		**-64,0**	**-120,5**	**-139,7**
Totaal netto		**18,1**	**67,0**	**73,0**

Het totaal aan investeringen in het begrotingsjaar 2027 bedraagt € 73,0 miljoen. Van alle investeringen aan het begin van het begrotingsjaar is € 60,7 miljoen reeds gestart en worden voor € 12,3 miljoen aan investeringen in het lopende begrotingsjaar gestart. De investeringen zijn toegelicht onder de effecten in de hoofdstukken 2 tot en met 8.

In juni 2026 heeft het algemeen bestuur het bestuursvoorstel voor De Grote Verbouwing (DGV) van de waterketen en het uitvoeringskrediet centrale slibvergistingsinstallatie vastgesteld. Vervolgens zijn deze twee via het besluit van het MJP 2027-2031 ondergebracht in het uitvoeringskrediet van De Grote Verbouwing (DGV). De investeringen voor de jaarschijf 2027 zijn daarin als volgt opgebouwd:

Investeringen De Grote Verbouwing *(bedragen x € 1 miljoen)*	DGV 2027 (26.0001946)	Slibvergister 2027 (26.0390482)	Bruto DGV 2027 (vóór fasering)	Netto DGV 2027 (na fasering)
Maatregelen RSA en KRW	3,1	-	3,1	2,5
Maatregelen RO	3,8	-	3,8	2,9
Maatregelen K35	19,5	12,0	31,5	24,5
Totaal	**26,3**	**12,0**	**38,3**	**29,9**

De netto-investeringen voor DGV zijn als volgt in te delen in het effect Schoon water:

Investeringen effect Schoon water *(bedragen x € 1 miljoen)*	**Jaarrekening 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Maatregelen RSA en KRW	0,2	0,8	2,5
Maatregelen RO	0,1	5,1	2,9
Maatregelen K35	2,1	8,3	24,5
Subtotaal DGV	*2,4*	*14,2*	*29,9*
Overige investeringen Schoon water	13,8	22,5	13,8
Totaal netto	**16,2**	**36,7**	**43,7**

Bij de investeringen houden we rekening met een realisatiepercentage dat afhankelijk is van de fase van een project. Een project in de voorbereidingsfase heeft bijvoorbeeld een lager realisatiepercentage dan een project in de uitvoeringsfase. De kapitaalslasten zijn berekend met een investeringsplafond van € 40 miljoen per jaar op basis van ervaringscijfers. Als dit plafond niet toereikend is, leidt dit in de toekomst tot hogere rente- en afschrijvingskosten. Deze worden meegenomen in het toekomstige MJP. Via de concernrapportages wordt het algemeen bestuur tussentijds geïnformeerd over de voortgang en uitgaven van de investeringen.

We onderkennen investeringsrisico's waarbij de subsidie onzeker is. Het komt voor dat de afstemming met de subsidiegever over het toekennen van de subsidie moeizaam verloopt en we het risico lopen dat een deel van de aangevraagde subsidie niet wordt toegekend. Dit is actueel bij het project Markermeerdijken binnen het effect Waterveiligheid. Als het risico zich in het jaar voordoet dan betekent dit dat de investeringsuitgaven waarvoor geen subsidie wordt ontvangen zorgen voor extra jaarlijkse kapitaallasten vanaf het volgende jaar over een periode van 30 jaar. Wanneer we voldoen aan de subsidieregeling wordt het project volledig gesubsidieerd en resulteert dit niet in extra kapitaallasten.

18. Geprognosticeerde balans

In onderstaande tabel wordt de geprognosticeerde balans weergegeven.

Activa *(bedragen x € 1 miljoen)*	**31-12-2026**	**31-12-2027**
Vaste activa		
1. (Im)Materiële vaste activa	475,7	513,7
2. Financiële vaste activa	2,6	2,6
Vlottende activa		
3. Liquide middelen	34,0	-
4. Kortlopende vorderingen en overlopende activa	195,3	175,1
Totaal	**707,5**	**691,4**

Passiva *(bedragen x € 1 miljoen)*	**31-12-2026**	**31-12-2027**
Vaste passiva		
5. Eigen vermogen		
5.1 Algemene reserves	15,6	15,6
5.2 Bestemmingsreserves tariefsegalisatie	-43,1	-31,4
5.3 Overige bestemmingsreserves	35,8	34,6
6. Voorzieningen	19,7	15,3
7. Vaste schulden	622,5	555,7
Vlottende passiva		
8. Liquide middelen	-	44,5
9. Netto vlottende schulden en overlopende passiva	57,1	57,1
Totaal	**707,5**	**691,4**

* Doordat aan het begin van het jaar het saldo positief is en aan het eind van het jaar het saldo negatief is (roodstaan) staan de liquide middelen aan beide kanten van de balans.

Afkortingen

AGV	Amstel, Gooi en Vecht
AI	Artificial Intelligence
AMMD	Alliantie Markermeerdijken
AOW	Algemene Ouderdomswet
BIO2	Baseline Informatieveiligheid Overheid 2
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BV	Besloten vennootschap
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBCF	Commissie bestuurszaken, Communicatie en Financiën
CBDF	Commissie Bestuur, Digitalisering en Financiën
CBO	Crisisbeheersingsorganisatie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Cbw	Cyberbeveiligingswet
CML	Centrum Milieukunde Leiden
CO2	Koolstofdioxide
DPRA	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
DWZ	Dat wil zeggen
EBB	Externe bronnen benadering
EMU	Economische en Monre Unie
EU	Europese Unie
GENAI	Generatieve *Artificial Intelligence*
GR	Gemeenschappelijke regeling
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HVC	Huisvuilcentrale
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	Het Waterschapshuis
IBA	Individuele behandeling van afvalwater
IBP	Informatiebeleidsplan
ICF	Internal controle framework
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
I&W	Infrastructuur en Waterstaat (P)
ISMS	Information Security Management System
K35	Klimaatneutraal 2035
KAN	Klimaat Actief Noorderkwartier
KPI	Key Performance Indicator
KRW	Kaderrichtlijn Water
LBO	Landelijke Beoordeling op basis van Overstromingskansen
MJP	Meerjarenperspectief
MKI	Milieukostenindicator
(M)OTO	Meerjaren Opleiden – Trainen – Oefenen
MVO	Maatschappelijk verantwoorde overheid
MWH	Megawattuur
NDS	Nederlandse Data Strategie
NOVEX	Nationale omgevingsvisie Extra
NVO	Natuurvriendelijke oevers
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
PAO	Project, Advies en Onderzoek
PAGO	Periodiek Arbeidsgezondheidskundigonderzoek
PMS	Project Management System
PoC	Proof of Concept
RAAZ	regio Zaanstreek
RES	Regionale energiestrategie
RSA	Richtlijnen Stedelijk Afvalwater
Rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SAMP	Strategisch Assetmanagementplan
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie
SEB	Schoon en Emissieloos Bouwen
SDI	Slibdrooginstallatie
TV2050	Toekomstvisie voor 2050
VBK	Verbetering boezemkades

ve	Vervuilingseenheden
VPB	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningen, toezicht en handhaving
WAKA	Waarderingskamer
WBP	Waterbeheerplan
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
Wet Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
WKK	Warmtekrachtkoppeling
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WV	Waterveiligheid
Wwke	Wet weerbaarheid kritieke entiteiten

Uitvoeringsinformatie

Inleiding

De voorliggende uitvoeringsinformatie is bedoeld ter verdieping. Met tabellen en staten, geeft dit document meer inzicht in de financiële achtergronden van de begroting. Daarnaast wordt het document gebruikt bij de informatieverstrekking aan derden (CBS) en de bedrijfsvergelijking met andere waterschappen. Voor dit laatste punt biedt de Waterschapsspiegel meer detailinformatie.

Kosten en opbrengstensoorten

Kostensoorten *(bedragen x € 1 miljoen)*		**Jaarrekening**	**Begroting**	
		2025	**2026**	**2027**
Kostensoorten	**Verbijzondering kostensoorten**			
Rente en afschrijvingen	Externe rentelasten	4,8	4,4	3,9
	Interne rentelasten	-0,0	0,0	-
	Afschrijvingen van activa	33,5	36,6	34,9
	Afschrijving van boekverliezen	1,1	-	-
	Subtotaal	*39,4*	*41,0*	*38,9*
Personeelslasten	Salarissen huidig personeel en bestuurders	73,7	83,3	86,7
	Sociale premies	20,0	22,0	22,6
	Overige personeelslasten	3,6	3,8	3,8
	Personeel van derden	16,4	12,0	10,1
	Subtotaal	*113,7*	*121,2*	*123,3*
Goederen en diensten van derden	Duurzame gebruiksgoederen	6,2	4,3	3,0
	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	5,8	6,0	5,8
	Energie	25,9	20,5	18,8
	Huren en rechten	4,0	6,2	6,1
	Leasebetalingen operational lease	0,0	0,1	0,1
	Verzekeringen	1,3	1,1	1,2
	Belastingen	1,3	0,8	0,8
	Onderhoud door derden	67,3	74,8	70,3
	Overige diensten door derden	44,1	58,6	61,4
	Subtotaal	*155,9*	*172,4*	*167,3*
Bijdragen aan derden	Bijdragen aan het Rijk	12,4	13,2	13,0
	Bijdragen aan openbare lichamen	7,4	6,1	7,3
	Bijdragen aan bedrijven	1,5	1,9	1,0
	Bijdragen aan overigen	0,6	0,9	0,6
	Subtotaal	*22,0*	*22,0*	*22,0*
Toevoegingen voorzieningen en onvoorzien	Toevoegingen aan voorzieningen	15,1	13,8	14,0
	Onvoorzien	-	0,6	1,0
	Subtotaal	*15,1*	*14,4*	*14,9*
Subtotaal kostensoorten		**346,1**	**371,0**	**366,4**
Opbrengstensoorten *(bedragen x € 1 miljoen)*		**Jaarrekening**	**Begroting**	
		2025	**2026**	**2027**
Opbrengstsoorten	**Verbijzondering opbrengsten**			
Financiële baten	Externe rentebaten	-5,1	-1,0	-0,7
	Interne rentebaten	-	-	-
	Dividenden en bonusuitkeringen	-3,9	-4,8	-4,2

	Subtotaal	*-9,0*	*-5,7*	*-4,9*
Personeelsbaten	Baten i.v.m. salarissen en sociale lasten	-1,0	-0,2	-0,7
	Uitlening van personeel	-0,8	-0,4	-0,5
	Subtotaal	*-1,9*	*-0,5*	*-1,2*
Goederen en diensten aan derden	Opbrengst uit grond en water	-2,4	-2,1	-2,9
	Opbrengst uit overige eigendommen	-0,0	-0,0	-0,0
	Diensten voor derden	-9,4	-7,3	-4,7
	Verkoop van grond	-1,4	-1,9	-1,4
	Verkoop van overige goederen	-0,3	-0,1	-0,1
	Subtotaal	-13,5	-11,3	-9,2
Bijdragen van derden	Bijdragen van de Europese Unie	-	-	-
	Bijdragen van het Rijk	-9,7	-6,6	-4,1
	Bijdragen van provincies	-0,2	-	-
	Bijdragen van overige openbare lichamen	-3,6	-2,0	-2,0
	Bijdragen van overigen	-0,2	-2,5	-2,6
	Subtotaal	-13,7	-11,1	*-8,7*
Waterschapsbelastingen	Waterschapsbelastingen	*-300,2*	*-322,4*	*-353,0*
Interne verrekeningen	Interne verrekeningen	*-0,5*	*-0,1*	-
Onttrekking voorzieningen	Onttrekkingen/vrijval voorzieningen	-	-	-
Subtotaal inkomstensoorten		**-338,8**	**-351,1**	**-376,9**
Exploitatiesaldo		**7,3**	**17,9**	**-10,5**
Reserves[1]	Toevoegingen aan reserves	5,7	0,0	*14,2*
	Onttrekkingen aan reserves	-29,4	-17,9	-3,7
Resultaat		**-16,4**	**-**	-

Toelichting bijdragen aan derden (begrotingssubsidies)
Hieronder zijn subsidies opgenomen waarvoor geen subsidieregeling is getroffen. Het opnemen van deze subsidie in de begroting is een voorwaarde om te kunnen werken met een 'begrotingssubsidie' zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht. Op deze manier kunnen we na de begrotingsvaststelling de subsidie rechtmatig aan de stichting verlenen.

- Subsidie Stichting Promotie Beemster Werelderfgoed: € 8.000

Netto kosten per beleidsproduct

Conform de Waterschapswet zijn in de begroting de netto-kosten toegerekend aan effecten. Naast deze indeling zijn de netto-kosten ook gerelateerd aan de beleidsproducten. In onderstaand overzicht zijn de netto-kosten per beleidsproduct weergegeven. Naast dat dit informatie geeft op een lager aggregatieniveau is dit inzicht eveneens van belang voor de bedrijfsvergelijkingen.

Beleidsproduct *(bedragen x €1 miljoen)*	**Begroting 2027**
01 Eigen plannen	28,2
02 Plannen van derden	6,4
03 Beheersinstrumenten waterkeringen	3,3
04 Aanleg en onderhoud waterkeringen	47,5
05 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,4
06 Beheersinstrumenten watersystemen	4,7
07 Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	30,0
08 Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	7,6
09 Beheer hoeveelheid water	40,1
10 Calamiteitenbestrijding watersystemen	1,7
11 Monitoring watersystemen	8,8
12 Getransporteerd afvalwater	23,1
13 Gezuiverd afvalwater	56,4
14 Verwerkt slib	27,5
15 Afvalwaterbehandeling door derden	12,3
17 Aanleg en onderhoud wegen	5,8
18 Wegenverkeersregeling en verkeersveiligheid	0,7
20 Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	0,6
21 Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	0,0
23 Vergunningen en meldingen	4,0
25 Toezicht	5,6
26 Handhaving	0,5
31 Belastingheffing	8,7
32 Invordering	3,2
33 Bestuur	7,9
34 Externe communicatie	5,3
Subtotaal primaire beheerproducten	**340,3**
99 Direct op taakveld (incl. Waterschapsbelasting)	-340,3
Totaal	**340,3**